

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES) 2023/959

2023 m. gegužės 10 d.

kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje, ir Sprendimas (ES) 2015/1814 dėl Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos rinkos stabilumo rezervo sukūrimo ir veikimo

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 192 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽³⁾,

kadangi:

- (1) 2015 m. gruodžio 12 d. pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją (angl. UNFCCC) priimtas Paryžiaus susitarimas ⁽⁴⁾ įsigaliojo 2016 m. lapkričio 4 d. (toliau – Paryžiaus susitarimas). Paryžiaus susitarimo šalys sutarė užtikrinti, kad vidutinės pasaulio temperatūros padidėjimas būtų gerokai mažesnis nei 2 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, ir toliau dėti pastangas, kad temperatūra nepakiltų daugiau kaip 1,5 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu. Tas išpareigojimas buvo sustiprintas 2021 m. lapkričio 13 d. pagal UNFCCC priimtu Glazgo klimato paktu, kuriame UNFCCC šalių konferencija, kuri yra ir Paryžiaus susitarimo šalių susirinkimas, pripažįsta, kad klimato kaitos poveikis bus daug mažesnis, jei temperatūra padidės 1,5 °C, palyginti su 2 °C, ir nusprendžia toliau dėti pastangas, kad temperatūra nepadidėtų daugiau kaip 1,5 °C;
- (2) atsižvelgiant į Tarpvyriausybines klimato kaitos komisijos šeštojoje vertinimo ataskaitoje pateiktas išvadas, kad užtikrinti, kad visuotinis atšilimas neviršytų 1,5 °C, galima tik tuo atveju, jei nedelsiant per šį dešimtmetį bus ryžtingai ir tvariai sumažintas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, tampa dar svarbiau įgyvendinti Paryžiaus susitarime nustatytą 1,5 °C tikslą;
- (3) siekis spręsti su klimatu ir aplinka susijusias problemas ir pasiekti Paryžiaus susitarimo tikslus yra pagrindinė 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos priimto komunikato „Europos žaliasis kursas“ (toliau – Europos žaliasis kursas) tema;
- (4) Europos žaliasis kursas apima išsamų vieną kitą papildančių priemonių ir iniciatyvų rinkinį, kuriuo siekiama ne vėliau kaip 2050 m. užtikrinti Sąjungos poveikio klimatui neutralumą ir nustatoma nauja augimo strategija, kuria siekiama pertvarkyti Sąjungą į teisingą ir klestinčią visuomenę, pasižyminčią modernia, efektyviai išteklius naudojančia ir konkurencinga ekonomika, kurios augimas atsietas nuo išteklių naudojimo. Juo taip pat siekiama apsaugoti, tausoti ir didinti Sąjungos gamtinį kapitalą ir apsaugoti piliečių sveikatą ir gerovę nuo su aplinka susijusios rizikos ir poveikio. Ši pertvarka daro skirtingą poveikį darbuotojams iš įvairių sektorių. Ta pertvarka taip pat turi lyčių lygybės aspektų ir daro ypatingą poveikį kai kurioms nepalankioje padėtyje esančioms ir pažeidžiamoms grupėms, pavyzdžiui, vyresnio amžiaus žmonėms, negalią turintiems asmenims, rasinių ar etninių

⁽¹⁾ OL C 152, 2022 4 6, p. 175.⁽²⁾ OL C 301, 2022 8 5, p. 116.⁽³⁾ 2023 m. balandžio 18 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2023 m. balandžio 25 d. Tarybos sprendimas.⁽⁴⁾ OL L 282, 2016 10 19, p. 4.

mažumų atstovams ir mažas bei mažesnes nei vidutines pajamas gaunantiems asmenims ir namų ūkiams. Ji taip pat kelia didesnių iššūkių tam tikriems regionams, ypač struktūriniu požiūriu nepalankioje padėtyje esantiems ir periferiniams regionams, taip pat saloms. Todėl turi būti užtikrinta, kad pertvarka būtų teisinga ir įtrauki, nepaliekant nė vieno nuošalyje;

- (5) 2020 m. gruodžio 17 d. Sąjunga pateikė UNFCCC savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus (NDC), kai juos patvirtino Taryba. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB ⁽⁵⁾ su pakeitimais, padarytais, be kita ko, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/410 ⁽⁶⁾, yra viena iš tos informacijos priede pateiktame bendrame tikslo aprašyme nurodytų priemonių, kuri turi būti persvarstyta atsižvelgiant į padidintą 2030 m. tikslą. 2022 m. spalio 24 d. išvadoje Taryba nurodė, kad yra pasirengusi kuo greičiau po derybų dėl pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio esminių elementų pabaigos atitinkamai atnaujinti Sąjungos ir jos valstybių narių nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus pagal Glazgo klimato pakto 29 punktą, kad būtų atsižvelgta į tai, kaip numatant galutinius 55 % tikslo priemonių rinkinio esminių elementų rezultatus įgyvendinamas Sąjungos pagrindinis tikslas, dėl kurio 2020 m. gruodžio mėn. susitarė Europos Vadovų Taryba. Kadangi Direktyva 2003/87/EB nustatyta ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ES ATLPS) yra Sąjungos klimato politikos kertinis akmuo ir jos pagrindinė priemonė siekiant ekonomiškai efektyviai sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, šia direktyva priimti Direktyvos 2003/87/EB pakeitimai, be kita ko, susiję su jos taikymo sritimi, yra esminių pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinio elementų dalis;
- (6) atsižvelgiant į labai stiprų COVID-19 pandemijos poveikį Sąjungos piliečių sveikatai, gyvenimo bei darbo sąlygoms ir ekonominei gerovei, Europos žaliojo kurso įgyvendinimo būtinybė ir svarba dar labiau padidėjo. Šis poveikis parodė, jog mūsų visuomenė ir mūsų ekonomika turi tapti atsparesnės išorės sukrėtimams ir turi būti imamasi ankstyvų veiksmų siekiant užkirsti jiems kelią ar juos sumažinti teisingomis priemonėmis, kad nė vienas nebūtų paliktas nuošalyje, įskaitant tuos, kuriems gresia energijos nepriteklus. Europos piliečiai ir toliau pareiškia griežtas nuomones, kad tai visų pirma pasakytina apie klimato kaitą;
- (7) Sąjunga įsipareigojo iki 2030 m. sumažinti visos Sąjungos ekonomikos išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį bent 55 %, palyginti su 1990 m. lygiu, 2020 m. gruodžio 17 d. UNFCCC sekretariatui pateikusi atnaujintus nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus;
- (8) priėmusi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1119 ⁽⁷⁾, Sąjunga savo teisėje įtvirtino tikslą ne vėliau kaip 2050 m. užtikrinti visos ekonomikos poveikio klimatui neutralumą ir po to užtikrinti neigiamą išmetamųjų teršalų balansą. Tame reglamente taip pat nustatytas privalomas Sąjungos įsipareigojimas ne vėliau kaip 2030 m. grynąjį išmetamą ŠESD kiekį (išmetamą kiekį, likusį atėmus pašalintą kiekį) Sąjungos viduje sumažinti bent 55 %, palyginti su 1990 m. lygiu, ir nustatyta, kad Komisija turi stengtis suderinti visus būsimus priemonių projektus arba pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, įskaitant pasiūlymus dėl biudžeto, su to reglamento tikslais, o visais nesuderinimo atvejais prie tų pasiūlymų pridedamame poveikio vertinime nurodyti tokio nesuderinimo priežastis;
- (9) visi ekonomikos sektoriai turi prisidėti prie to, kad būtų sumažintas tų išmetamųjų teršalų kiekis, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2021/1119. Todėl ES ATLPS užmojų reikėtų koreguoti, kad jis atitiktų 2030 m. visos ekonomikos išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslą, tikslą ne vėliau kaip 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą ir po to užtikrinti neigiamą išmetamųjų teršalų balansą, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2021/1119;

⁽⁵⁾ 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275, 2003 10 25, p. 32).

⁽⁶⁾ 2018 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/410, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB siekiant ekonomiškai efektyviai dar labiau sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį ir paskatinti investicijas į mažo anglies dioksido kiekio technologijas ir Sprendimas (ES) 2015/1814 (OL L 76, 2018 3 19, p. 3).

⁽⁷⁾ 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas) (OL L 243, 2021 7 9, p. 1).

- (10) ES ATLPS turėtų skatinti gamybą naudojant įrenginius, kurie iš dalies sumažina ar visiškai panaikina išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Todėl Direktyvos 2003/87/EB I priede pateiktą kai kurių kategorijų veiklos aprašymą reikėtų iš dalies pakeisti siekiant užtikrinti, kad į ES ATLPS taikymo sritį būtų įtraukti įrenginiai, kuriais vykdoma tame priede nurodyta veikla ir kurie siekia su ta pačia veikla susijusią pajėgumų ribą, tačiau neišmeta jokių šiltnamio efektą sukeliančių dujų, ir taip užtikrinti vienodą požiūrį į atitinkamų sektorių įrenginius. Be to, nemokami leidimai produkto gamybai turėtų būti suteikiami atsižvelgiant, kaip pagrindiniai principai, į žiedinio medžiagų naudojimo potencialą ir į tai, kad santykinis taršos rodiklis turėtų būti nepriklausomas nuo žaliavų ar gamybos proceso rūšies, kai gamybos procesų tikslas tas pats. Taigi būtina pakeisti su tam tikrais santykiniais taršos rodikliais susijusių produktų bei procesų ir išmetamo teršalų kiekio apibrėžtį, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos įrenginiams, kuriuose naudojamos naujos technologijos, kurios iš dalies sumažina ar visiškai panaikina išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, ir įrenginiams, kuriuose naudojamos esamos technologijos. Nepaisant tų pagrindinių principų, persvarstytuose 2026–2030 m. santykinuose taršos rodikliuose turėtų būti ir toliau atskiriama pirminė ir antrinė plieno ir aliuminio gamyba. Taip pat būtina atsieti perdirbimo gamyklų ir vandenilio santykinį taršos rodiklį verčių atnaujinimą, kad būtų atsižvelgta į didėjančią vandenilio iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, įskaitant žaliąjį vandenilį, gamybos, kuri vyksta ne perdirbimo sektoriuje, svarbą;
- (11) pakeitus produktų, procesų ir išmetamųjų teršalų, kuriems taikomi kai kurie santykiniai taršos rodikliai, apibrėžtis būtina užtikrinti, kad gamintojai negautų dvigubos kompensacijos už tuos pačius išmetamus teršalų kiekius, suteikiant jiems nemokamų apyvartinių taršos leidimų ir netiesioginių išlaidų kompensaciją, ir taip atitinkamai pakoreguoti finansines priemones, skirtas netiesioginėms išlaidoms, kurios perkeliamos į elektros energijos kainas, kompensuoti;
- (12) Tarybos direktyva 96/61/EB ⁽⁸⁾ buvo panaikinta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES ⁽⁹⁾. Reikėtų atitinkamai atnaujinti nuorodas į Direktyvą 96/61/EB Direktyvos 2003/87/EB 2 straipsnyje ir IV priede. Atsižvelgiant į tai, kad reikia skubiai mažinti visos ekonomikos išmetamą teršalų kiekį, valstybės narės turėtų turėti galimybę imtis veiksmų, kad sumažintų į ES ATLPS taikymo sritį įtrauktų išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį taip pat taikydamos kitas politikos priemones, kurios nėra išmetamo teršalų kiekio ribos, patvirtintos pagal Direktyvą 2010/75/ES;
- (13) 2021 m. gegužės 12 d. komunikate „Kuriam sveiką planetą visiems. ES veiksmų planas „Siekiant nulinės oro, vandens ir dirvožemio taršos““ Komisija ragina Sąjungoje siekti ne vėliau kaip 2050 m. užtikrinti nulinę taršą sumažinant oro, gėlo vandens, jūrų ir dirvožemio taršą iki lygių, kurie nebebūtų žalingi sveikatai ir gamtos ekosistemoms. Priemonės, kurių imamasi pagal Direktyvą 2010/75/ES – pagrindinę į orą, vandenį ir dirvožemį išmetamo teršalų kiekio reguliavimo priemonę – neretai padės sumažinti ir išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Pagal Direktyvos 2003/87/EB 8 straipsnį valstybės narės turėtų užtikrinti, kad Direktyvoje 2003/87/EB nustatyti leidimų reikalavimai derėtų su Direktyvos 2010/75/ES reikalavimais;
- (14) pripažįstant, kad įdiegus naujas novatoriškas technologijas neretai pavyks sumažinti ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų, ir teršalų kiekį, svarbu užtikrinti sinergiją tarp priemonių, kuriomis sumažinamas ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų, ir teršalų kiekis, visų pirma pagal Direktyvą 2010/75/ES, ir peržiūrėti jų veiksmingumą šiuo požiūriu;
- (15) elektros energijos gamybos įrenginių apibrėžtis buvo naudojama siekiant nustatyti didžiausią pramonei nemokamai paskirstomų apyvartinių taršos leidimų skaičių 2013–2020 m., bet dėl to atsirado kitoks požiūris į kogeneracines elektrines, palyginti su pramonės įrenginiais. Siekiant paskatinti didelio naudingumo kogeneracijos naudojimą ir užtikrinti, kad būtų vienodos sąlygos visiems įrenginiams, kuriems šilumos gamybai ir centralizuotam šilumos tiekimui suteikiami nemokami apyvartiniai taršos leidimai, visas nuorodas į elektros energijos gamybos įrenginius Direktyvoje 2003/87/EB reikėtų išbraukti. Be to, Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2019/331 ⁽¹⁰⁾ nustatoma išsami informacija apie visų pramonės procesų tinkamumą gauti nemokamų apyvartinių taršos leidimų. Taigi Direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnio 3 dalies nuostatos dėl anglies dioksido surinkimo ir saugojimo paseno ir jas reikėtų išbraukti;

⁽⁸⁾ 1996 m. rugsėjo 24 d. Tarybos direktyva 96/61/EB dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (OL L 257, 1996 10 10, p. 26).

⁽⁹⁾ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (OL L 334, 2010 12 17, p. 17).

⁽¹⁰⁾ 2018 m. gruodžio 19 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2019/331, kuriuo nustatomos suderinto nemokamų apyvartinių taršos leidimų suteikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnį pereinamojo laikotarpio Sąjungos taisyklės (OL L 59, 2019 2 27, p. 8).

- (16) šiltnamio efektą sukeliančios dujos, kurios nėra tiesiogiai išleidžiamos į atmosferą, ES ATLPS turėtų būti laikomos išmetamu teršalų kiekiu ir dėl tokio išmetamo teršalų kiekio apyvartinių taršos leidimų reikėtų atsisakyti, nebent jie būtų laikomi saugykloje pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/31/EB ⁽¹¹⁾ arba būtų nuolat chemiškai surišti produkte ir į atmosferą nepatektų įprasto naudojimo ir bet kokios įprastos veiklos, vykdomos pasibaigus produkto gyvavimo ciklui, metu. Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriuose būtų nustatytos sąlygos, kada šiltnamio efektą sukeliančias dujas reikia laikyti nuolat chemiškai surištomis produkte, kad įprasto naudojimo ir bet kokios įprastos veiklos, vykdomos pasibaigus produkto gyvavimo ciklui, metu jos nepatektų į atmosferą, įskaitant anglies dioksido absorbavimo sertifikato gavimą, kai tinkama, atsižvelgiant į anglies dioksido absorbavimo sertifikavimo reguliavimo pakeitimus. Įprasta veikla, vykdoma pasibaigus produkto gyvavimo ciklui, turėtų būti suprantama plačiai ir apimti visą veiklą, vykdomą pasibaigus produkto gyvavimo ciklui, įskaitant šalinimą, pakartotinį naudojimą, perdarymą ir perdirbimą, pvz., deginimą ir sąvartynus;
- (17) tarptautinė jūrų transporto veikla, kurią sudaro reisai tarp dviejų skirtingų valstybių narių jurisdikcijai priklausančių uostų arba tarp valstybės narės jurisdikcijai priklausančio uosto ir valstybių narių jurisdikcijai nepriklausančio uosto, buvo vienintelė transporto rūšis, neįtraukta į ankstesnius Sąjungos įsipareigojimus sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Išmetamas teršalų kiekis, susijęs su kuru, parduodamu Sąjungoje reisams, kurie prasideda vienoje valstybėje narėje ir baigiasi kitoje valstybėje narėje arba trečiojoje valstybėje, nuo 1990 m. padidėjo 36 %. Tas išmetamas teršalų kiekis sudaro beveik 90 % viso Sąjungos laivybos sektoriuje išmetamo teršalų kiekio, nes išmetamas teršalų kiekis, susijęs su kuru, parduodamu Sąjungoje reisams, kurie prasideda ir baigiasi toje pačioje valstybėje narėje, nuo 1990 m. sumažėjo 26 %. Pagal įprastos veiklos scenarijų prognozuojama, kad tarptautinės jūrų transporto veiklos metu išmetamas teršalų kiekis 2015–2030 m. padidės 14 %, o 2015–2050 m. – 34 %. Jeigu su jūrų transporto veikla siejamas klimato kaitos poveikis didės, kaip prognozuojama, tai labai pakenktų pastangoms sumažinti išmetamą kiekį kituose sektoriuose kovojant su klimato kaita ir taip pasiekti tikslą iki 2030 m. sumažinti visos ekonomikos išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslą ne vėliau kaip 2050 m., tikslą po to užtikrinti neigiamą išmetamųjų teršalų balansą, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2021/1119, ir Paryžiaus susitarimo tiksluose;
- (18) 2013 m. Komisija priėmė strategiją, kaip laipsniškai integruoti jūrų transporto išmetamą teršalų kiekį į Sąjungos išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo politiką. Sąjunga padarė pirmą žingsnį šia kryptimi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2015/757 ⁽¹²⁾ sukūrusi jūrų transporto išmetamo teršalų kiekio stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo sistemą; po to numatyta nustatyti jūrų transportui skirtus mažinimo tikslus ir taikyti rinkos priemonę. Pagal Direktyvoje (ES) 2018/410 išreikštą teisės aktų leidėjų įsipareigojimą Tarptautinės jūrų organizacijos (IMO) arba Sąjungos veiksmai turėtų būti pradėti 2023 m., įskaitant priemonės, kuria užtikrinama, kad sektorius deramai prisidėtų prie pastangų, reikalingų Paryžiaus susitarime patvirtintiems tikslams pasiekti, priėmimo ir įgyvendinimo parengiamąjį darbą, taip pat tinkamus visų suinteresuotųjų subjektų atliktus svarstymus;
- (19) pagal Direktyvą (ES) 2018/410 Komisija turėtų teikti ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai apie IMO padarytą pažangą siekiant plataus užmojo išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslo ir dėl jo įgyvendinimo priemonių, siekiant užtikrinti, kad jūrų transportas deramai prisidėtų prie pastangų, kurios būtinos, kad būtų pasiekti Paryžiaus susitarimu patvirtinti tikslai. IMO dedamos pastangos siekiant apriboti jūrų sektoriuje pasauliniu mastu išmetamą teršalų kiekį ir jos turėtų būti skatinamos, be kita ko, sparčiai įgyvendinant 2018 m. priimtą Pradinę IMO laivų išmetamo ŠESD kiekio mažinimo strategiją, kurioje taip pat nurodomos galimos rinkos priemonės, kuriomis skatinama mažinti tarptautinės laivybos sektoriuje išmetamą ŠESD kiekį. Tačiau, nors pastaruoju metu IMO daro pažangą, to iki šiol nepakanka Paryžiaus susitarimo tikslams pasiekti. Atsižvelgiant į tarptautinį laivybos pobūdį, svarbu, kad valstybės narės ir Sąjunga pagal savo atitinkamą kompetenciją bendradarbiautų su trečiosiomis valstybėmis, didindamos diplomatines pastangas, kad būtų sustiprintos pasaulinės priemonės ir IMO lygmeniu būtų daroma pažanga kuriant pasaulinę rinkos priemonę;

⁽¹¹⁾ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo, iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 85/337/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 2000/60/EB, 2001/80/EB, 2004/35/EB, 2006/12/EB, 2008/1/EB ir Reglamentą (EB) Nr. 1013/2006 (OL L 140, 2009 6 5, p. 114).

⁽¹²⁾ 2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/757 dėl jūrų transporto išmetamo anglies dioksido kiekio stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2009/16/EB (OL L 123, 2015 5 19, p. 55).

- (20) jūrų transporto išmetamas anglies dioksido (CO₂) kiekis sudaro apie 3–4 % Sąjungos išmetamo teršalų kiekio. Europos žaliojo kurso komunikate Komisija pareiškė ketinanti imtis papildomų priemonių, kad sumažintų jūrų transporto išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, pasitelkdama įvairias priemones, suteikiančias galimybę Sąjungai pasiekti savo išmetamo teršalų kiekio mažinimo tikslus. Atsižvelgiant į tai, Direktyvą 2003/87/EB reikėtų iš dalies pakeisti į ES ATLPS įtraukiant jūrų transportą ir taip užtikrinti, kad tas sektorius savo teisingu indėliu prisidėtų prie padidintų Sąjungos klimato srities tikslų, taip pat prie Paryžiaus susitarimo tikslų, pagal kuriuos 4 straipsnio 4 dalyje teigiama, kad išsivysčiusios šalys toliau imtųsi pirmauti siekiant visai ekonomikai nustatytų išmetamo teršalų kiekio mažinimo tikslų, o besivystančios šalys raginamos ilgainiui pereiti prie visai ekonomikai nustatytų išmetamo teršalų kiekio mažinimo ar ribojimo tikslų. Nors imantis pasaulinių rinkos veiksmų tarptautinės aviacijos už Europos ribų išmetamas teršalų kiekis nuo 2021 m. sausio mėn. turėjo būti apribotas, veiksmų jūrų transporto išmetamam teršalų kiekiui apriboti arba apmokestinti dar nesiimta. Todėl tikslinga į ES ATLPS įtraukti dalį teršalų kiekio, išmetamo vykdančiais reisais tarp valstybės narės jurisdikcijai priklausančio uosto ir trečiosios valstybės jurisdikcijai priklausančio uosto, trečiajai valstybei paliekant galimybę spręsti dėl tinkamų veiksmų dėl likusios išmetamo teršalų kiekio dalies.

Taigi į ES ATLPS įtraukiant jūrų transporto sektorių reikėtų atitinkamai įtraukti pusę teršalų kiekio, išmetamo laivams vykdančiais reisais į valstybės narės jurisdikcijai priklausančią uostą iš valstybių narių jurisdikcijai nepriklausančio uosto, pusę teršalų kiekio, išmetamo laivams vykdančiais reisais iš valstybės narės jurisdikcijai priklausančio uosto į valstybių narių jurisdikcijai nepriklausančią uostą, visą teršalų kiekį, išmetamą laivams vykdančiais reisais į valstybės narės jurisdikcijai priklausančią uostą iš valstybės narės jurisdikcijai priklausančio uosto, ir visą teršalų kiekį, išmetamą valstybės narės jurisdikcijai priklausančiame uoste. Pažymėta, kad tokiu būdu galima praktiškai išspręsti bendrą, bet diferencijuotą išpareigojimų ir pajėgumų klausimą, kurį ilgą laiką bandoma išspręsti įgyvendinant UNFCCC. Įtraukus dalį teršalų kiekio, išmetamo per atvykimo ir išvykimo reisus tarp Sąjungos ir trečiųjų valstybių, užtikrinamas ES ATLPS veiksmingumas, visų pirma padidinant priemonės aplinkosauginį poveikį, palyginti su geografine aprėptimi, kai reisai vykdomi tik Sąjungos viduje, sykiu apribojant įplaukimų į uostą reikalavimų apėjimo tikslais riziką ir perkrovimo veiklos perkėlimo už Sąjungos ribų riziką. Siekiant užtikrinti, kad sektorius būtų sklandžiai įtrauktas į ES ATLPS, reikėtų laipsniškai didinti laivybos bendrovių apyvartinių taršos leidimų atsisakymą dėl viso patikrinto išmetamo teršalų kiekio, apie kurį bus pranešta 2024 ir 2025 m.

Siekiant apsaugoti sistemos aplinkosauginį naudingumą, jeigu per tuos metus jūrų transporto sektoriuje bus atsisakyta mažiau apyvartinių taršos leidimų lyginant su patikrintu išmetamų teršalų kiekiu, kiekvienais metais nustačius patikrinto išmetamo teršalų kiekio ir atsisakytų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus skirtumą, tą skirtumą atitinkantis leidimų skaičius turėtų būti panaikintas. Nuo 2026 m. laivybos bendrovės turėtų atsisakyti tiek apyvartinių taršos leidimų, kiek atitinka visą jų patikrintą išmetamųjų teršalų kiekį. Nors jūrų transporto poveikį klimatui daugiausia lemia išmetamo CO₂ kiekis, išmetami teršalai, kurie nėra CO₂, sudaro didelę laivų išmetamo teršalų kiekio dalį. Remiantis 2020 m. IMO Ketvirtuoju šiltnamio efektą sukeliančių dujų tyrimu, 2012–2018 m. labai padidėjo išmetamo metano kiekis. Tikėtina, kad laikui bėgant išmetamo metano ir azoto suboksido kiekis didės, ypač kai vyks suskystintomis gamtinėmis dujomis ar kitais energijos ištekliais varomų laivų plėtra. Išmetamų metano ir azoto suboksido kiekių įtraukimas būtų naudingas siekiant užtikrinti aplinkosauginį naudingumą ir skatintų gerą praktiką. Tie išmetamieji teršalai pirmiausia turėtų būti įtraukti į Reglamentą (ES) 2015/757 nuo 2024 m. ir nuo 2026 m. turėtų būti įtraukti į ES ATLPS;

- (21) išplėtus Direktyvos 2003/87/EB taikymo sritį į ją įtraukiant jūrų transportą, pasikeis tokio transporto veiklos sąnaudos. Taikymo srities išplėtimas turės įtakos visoms Sąjungos dalims, nes į Sąjungos uostus ir iš jų jūrų transportu gabenamų prekių kilmės arba paskirties vieta yra skirtingose valstybėse narėse, įskaitant prieigos prie jūros neturinčias valstybes nares. Todėl leidimų, kuriuos valstybės narės turės parduoti aukcionuose, paskirstymas iš esmės neturėtų pasikeisti dėl to, kad bus įtraukta jūrinio transporto veikla ir visos valstybės narės. Tačiau poveikis valstybėms narėms bus nevienodas. Šio išplėtimo poveikį labiausiai patirs visų pirma valstybės narės, kurių priklausomybė nuo laivybos yra labai didelė. Dėl ES ATLPS taikymo ir jūrų transportui, didesnę poveikį patirs valstybės narės, kurių jūrų sektorius yra didelis, palyginti su jų santykinio dydžiu. Todėl tikslinga toms valstybėms narėms teikti laikiną papildomą pagalbą skiriant papildomų apyvartinių taršos leidimų, siekiant padėti dekarbonizuoti jūrinę veiklą ir padengti patiriamas administracines išlaidas. Pagalba turėtų būti pradedama teikti laipsniškai, sykiu nustatant įpareigojimą atsisakyti leidimų ir taip užtikrinant didesnę poveikį toms valstybėms narėms. Pervarstant Direktyvą 2003/87/EB, Komisija turėtų išnagrinėti šios papildomos pagalbos aktualumą, visų pirma atsižvelgdama į laivybos bendrovių skaičių, už kurias yra atsakingos skirtingos valstybės narės, veiklos raidą;

- (22) ES ATLPS turėtų gerokai padėti sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, išmetamą vykdamą jūrinę veiklą, ir padidinti tokios veiklos efektyvumą. ES ATLPS pajamos pagal Direktyvos 2003/87/EB 10 straipsnio 3 dalį taip pat turėtų būti naudojamos, *inter alia*, klimatui nekenksmingam transportui ir viešajam transportui visuose sektoriuose skatinti;
- (23) ledo klasės laivynų atnaujinimui ir novatoriškų technologijų, kuriomis mažinamas tokių laivų išmetamas teršalų kiekis, plėtrai prireiks laiko ir reikės finansinės paramos. Šiuo metu dėl konstrukcijos, sudarančios sąlygas ledo klasės laivams plaukti ledo sąlygomis, jie sunaudoja daugiau kuro ir išmeta daugiau teršalų nei panašaus dydžio laivai, sukonstruoti plaukti tik neužšalantiuose vandenyse. Todėl pagal šią direktyvą turėtų būti įgyvendinamas vėliavos atžvilgiu neutralus metodas, kad iki 2030 m. gruodžio 31 d. būtų galima sumažinti leidimų, kurių laivybos bendrovės turi atsisakyti dėl savo laivų ledo klasės, skaičių;
- (24) salos, neturinčios jokių kelių ar geležinkelių jungčių su žemynu, yra labiau priklausomos nuo jūrų transporto nei kiti regionai, o jų susisiekimas priklauso nuo jūrų jungčių. Siekiant padėti mažiau gyventojų turinčioms saloms išlaikyti susisiekimą, įtraukus jūrų transporto veiklą į Direktyvos 2003/87/EB taikymo sritį tikslinga numatyti galimybę valstybei nareį prašyti laikinai nukrypti nuo toje direktyvoje nustatyto įpareigojimo atsisakyti leidimų dėl tam tikros jūrų transporto veiklos, kai salose gyvena mažiau nei 200 000 nuolatinių gyventojų;
- (25) valstybės narės turėtų turėti galimybę prašyti, kad dviejų valstybių narių tarpvalstybinėms viešųjų paslaugų sutartims arba tarpvalstybiniams viešųjų paslaugų įpareigojimams būtų laikinai netaikomi tam tikri įpareigojimai pagal Direktyvą 2003/87/EB. Ši galimybė turėtų būti taikoma tik jungtims tarp valstybės narės, neturinčios sausumos sienos su kita valstybe nare, ir geografiškai arčiausiai esančios valstybės narės, pavyzdžiui, jūrų jungčiai tarp Kipro ir Graikijos, kurios nebuvo daugiau kaip du dešimtmečius. Šia laikina nukrypti leidžiančia nuostata būtų prisidedama prie aiškaus poreikio teikti bendrojo intereso paslaugą ir užtikrinti jungtis, taip pat ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą, tenkinimo;
- (26) atsižvelgiant į atokiausių Sąjungos regionų ypatumus ir nuolatinius suvaržymus, kaip pripažįstama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 349 straipsnyje, ir į didelę jų priklausomybę nuo jūrų transporto, ypač daug dėmesio reikėtų skirti tam, kad būtų išsaugotas tokių regionų prieinamumas ir veiksmingas susisiekimas jūrų transportu. Todėl reikėtų numatyti laikiną nukrypti nuo tam tikrų įpareigojimų pagal Direktyvą 2003/87/EB leidžiančią nuostatą, taikomą teršalams, išmetamiems vykdamą jūrų transporto veiklą tarp uosto, esančio valstybės narės atokiausiame regione, ir uosto, esančio toje pačioje valstybėje narėje, įskaitant tame pačiame atokiausiame regione ir kitame tos pačios valstybės narės atokiausiame regione esančius uostus;
- (27) Direktyvos 2003/87/EB nuostatos dėl jūrų transporto veiklos turėtų būti nuolat peržiūrimos atsižvelgiant į būsimus tarptautinius pokyčius ir dedamas pastangas siekiant Paryžiaus susitarime nustatytų tikslų, įskaitant antrąjį bendros pažangos įvertinimą 2028 m. ir vėlesnius bendros pažangos įvertinimus kas penkerius metus, kuriais ketinama vadovautis rengiant tolesnius nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus. Tos nuostatos taip pat turėtų būti peržiūrimos atsižvelgiant į tai, kad IMO gali priimti pasaulinę rinkos priemonę siekiant sumažinti jūrų transporto išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Šiuo tikslu Komisija turėtų pateikti ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai per 18 mėnesių nuo tokios priemonės priėmimo dienos ir prieš pradėdant ją įgyvendinti ar taikyti. Toje ataskaitoje Komisija turėtų išnagrinėti tą pasaulinę rinkos priemonę: jos užmojį, atsižvelgiant į Paryžiaus susitarimo tikslus, jos bendrą aplinkosauginį naudingumą, be kita ko, palyginti su Direktyvos 2003/87/EB nuostatomis, apimančiomis jūrų transportą, ir visus klausimus, susijusius su ES ATLPS ir tos priemonės suderinamumu. Visų pirma Komisija savo ataskaitoje turėtų atsižvelgti į dalyvavimo toje pasaulinėje rinkos priemonėje lygį, jos įgyvendinimo užtikrinimą, skaidrumą, sankcijas už reikalavimų nesilaikymą, visuomenės indėlio procesus, išmetamųjų teršalų stebėseną, ataskaitų teikimą ir tikrinimą, registrus ir atskaitomybę. Kai tinkama, prie ataskaitos turėtų būti pridėtas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB taip, kad ji atitiktų Sąjungos 2030 m. klimato srities tikslą ir poveikio klimatui neutralumo tikslą, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2021/1119, taip pat tikslą išsaugoti Sąjungos klimato politikos veiksmų aplinkosauginį naudingumą ir veiksmingumą, siekiant užtikrinti derėjimą su pasaulinės rinkos priemonės įgyvendinimu ir ES ATLPS, sykiu vengiant bet kokių didelės dvigubos naštos, taip nepamirštant Sąjungos kompetencijos reguliuoti savo per tarptautinius laivybos reišius išmetamo teršalų kiekio dalį, laikantis Paryžiaus susitarime nustatytų įsipareigojimų;

- (28) padidėjus laivybos sąnaudoms, kurios atsirastų dėl to, kad Direktyva 2003/87/EB taikoma ir jūrų transporto veiklai, ir nesant pasaulinės rinkos priemonės kyla rizika, kad bus apeinami reikalavimai. Įplaukimas į uostus už Sąjungos ribų reikalavimų apėjimo tikslais ir perkrovimo veiklos perkėlimas į uostus už Sąjungos ribų ne tik sumažins naudą aplinkai, susijusią su jūrų transporto veiklos išmetamųjų teršalų kainos internalizavimu, bet ir gali lemti papildomą išmetamųjų teršalų kiekį dėl papildomo atstumo, nuplaukiamo siekiant išvengti Direktyvos 2003/87/EB reikalavimų. Todėl tikslinga į įplaukimo uosto apibrėžtį neįtraukti tam tikrų sustojimų ne Sąjungos uostuose. Turėtų būti neįtraukti Sąjungos kaimynystėje esantys uostai, kuriuose reikalavimų apėjimo rizika yra didžiausia. 300 jūrmylių nuo valstybės narės jurisdikcijai priklausančio uosto riba yra proporcingas atsakas į reikalavimų vengimo elgseną, išlaikant papildomos naštos ir vengimo rizikos pusiausvyrą. Be to, į įplaukimo uosto apibrėžtį turėtų būti neįtrauktas tik konteinervežių sustojimas tam tikruose ne Sąjungos uostuose, kuriuose konteinerių perkrovimas sudaro didžiąją konteinerių eismo dalį. Tokios laivybos atveju reikalavimų apėjimo rizika, jei nebus imtasi rizikos mažinimo priemonių, taip pat apima uosto paslaugų centro perkėlimą į uostus už Sąjungos ribų, taigi, taip dar labiau padidėja reikalavimų apėjimo poveikis. Siekiant užtikrinti priemonės proporcingumą ir vienodą požiūrį, reikėtų atsižvelgti į trečiosiose valstybėse taikomas priemones, kurių poveikis prilygsta Direktyvos 2003/87/EB poveikiui;
- (29) Komisija turėtų peržiūrėti Direktyvos 2003/87/EB veikimą, kiek tai susiję su jūrų transporto veikla, atsižvelgdama į patirtį taikant tą direktyvą, įskaitant elgesio, kuriuo siekiama apeiti reikalavimus, nustatymą, kad tokiam elgesiui būtų užkirstas kelias ankstyvame etape, ir turėtų pasiūlyti priemones tos direktyvos veiksmingumui užtikrinti. Tokia priemonė galėtų apimti didesnius leidimų atsisakymo reikalavimus, taikomus reisams, kurių atveju reikalavimų vengimo rizika yra didesnė, pvz., reisams į Sąjungos kaimynystėje esantį uostą ir iš jo, kai trečioji valstybė nėra priėmusi priemonių, panašių į Direktyvą 2003/87/EB;
- (30) laivų, kurių bendroji talpa mažesnė kaip 5 000, išmetamas teršalų kiekis sudaro mažiau nei 15 % laivų išmetamų teršalų kiekio, atsižvelgiant į šios direktyvos taikymo sritį, tačiau tuos teršalus išmeta daug laivų. Dėl administracinio praktiškumo sumetimų įtraukti laivus, kurių bendroji talpa mažesnė kaip 5 000, nuo pat jūrų transporto sektoriaus įtraukimo į ES ATLPS pradžios dar per anksti, tačiau juos įtraukus ateityje padidėtų ES ATLPS veiksmingumas ir galbūt būtų ribojamas elgesys, kuriuo siekiama apeiti reikalavimus, naudojant laivus, kurių bendroji talpa nesiekia 5 000. Todėl ne vėliau kaip 2026 m. gruodžio 31 d. Komisija turėtų pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje ji turėtų išnagrinėti laivų, kurių bendroji talpa mažesnė nei 5 000, įskaitant jūrinės veiklos laivus, išmetamų teršalų kiekio įtraukimo į Direktyvą 2003/87/EB įgyvendinamumą ir ekonominį bei socialinį poveikį;
- (31) už ES ATLPS laikymąsi atsakingas asmuo ar organizacija turėtų būti laivybos bendrovė, apibrėžta kaip laivų savininkė, arba bet kokia kita organizacija ar asmuo, kaip antai valdytojas ar laivo be igulos frachtuotojas, perėmęs iš laivo savininko atsakomybę už laivo eksploatavimą ir perimdamas atsakomybę sutikęs perimti visas pareigas ir atsakomybę pagal Tarptautinį saugaus laivų eksploatavimo ir taršos prevencijos valdymo kodeksą. Ši apibrėžtis pagrįsta sąvokos „bendrovė“ apibrėžtimi Reglamento (ES) 2015/757 3 straipsnio d punkte ir 2016 m. IMO nustatyta pasauline duomenų rinkimo sistema;
- (32) laivo išmetamas teršalų kiekis priklauso, *inter alia*, nuo laivo energijos vartojimo efektyvumo priemonių, kurių imasi laivo savininkas, ir nuo kuro, vežamo kroviniu, maršruto ir laivo greičio – visa tai gali kontroliuoti kitas subjektas, kuris nėra laivo savininkas. Atsakomybę už kuro pirkimą arba eksploatacijos sprendimų, turinčių įtakos laivo išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui, priėmimą pagal sutartimi įformintą susitarimą gali prisiimti ne laivybos bendrovė, o kitas subjektas. Derybų dėl sutarties metu ypač pastarieji aspektai nebūtų žinomi, todėl būtų neaišku, koks bus galutinis laivo, kuriam taikoma Direktyva 2003/87/EB, išmetamas teršalų kiekis. Tačiau, išlaidų dėl išmetamo anglies dioksido neperkeliant laivą eksploatuojančiam subjektui, paskatos įgyvendinti kuro naudojimo efektyvumo priemonės būtų ribotos. Todėl, laikantis principo „teršėjas moka“ ir siekiant skatinti patvirtinti efektyvumo priemones ir naudoti atsakingas už sprendimus, turinčius įtakos laivo išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui, tiesiogiai atsakingas už sprendimus, turinčius įtakos laivo išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui, kompensuotų išlaidas, susijusias su apyvartinių taršos leidimų atsisakymu.

Nors tokiam kompensavimo mechanizmui galėtų būti taikomas sutartimi įformintas susitarimas, valstybės narės, siekdamos sumažinti administracines išlaidas, neturėtų būti įpareigosos užtikrinti ar tikrinti, kad tokios sutartys būtų, ir vietoj to nacionalinėje teisėje turėtų numatyti laivybos bendrovės teisę į kompensaciją ir atitinkamą teisę kreiptis į teismą, kad tokia kompensacija būtų išmokėta. Dėl tų pačių priežasčių ši teisė, įskaitant bet kokią galimą konfliktą dėl kompensacijos tarp laivybos bendrovės ir laivą eksploatuojančio subjekto, turėtų nedaryti poveikio laivybos bendrovės pareigoms laivybos bendrovę administruojančiajai institucijai ar vykdymo užtikrinimo priemonėms, kurių gali prireikti imtis tokios bendrovės atžvilgiu siekiant užtikrinti visapusišką Direktyvos 2003/87/EB laikymąsi. Be to, kadangi nuostatos dėl teisės į kompensaciją tikslas yra glaudžiai susijęs su Sąjunga, visų pirma kiek tai susiję su tuo, kaip laivybos bendrovė vykdo pareigas pagal šią direktyvą konkrečios valstybės narės atžvilgiu, svarbu, kad šios teisės būtų paisoma visoje Sąjungoje visuose sutartiniuose santykiuose, kuriuose leidžiama kitam subjektui, kuris nėra laivo savininkas, spręsti dėl vežamo krovinio ir (arba) maršruto bei laivo greičio, siekiant, kad būtų užtikrinta neiškraipyta konkurencija vidaus rinkoje – gali būti įtrauktos nuostatos, neleidžiančios tokių sutartimi įformintų susitarimų šalims apeiti teisės į kompensaciją nustatant taikytinos teisės pasirinkimo sąlygą;

- (33) siekiant sumažinti laivybos bendrovėms tenkančią administracinę naštą, už kiekvieną laivybos bendrovę turėtų būti atsakinga viena valstybė narė. Komisija turėtų paskelbti laivybos bendrovių, vykdančių į ES ATLPS taikymo sritį patenkančią jūrų transporto veiklą, pradinį sąrašą, kuriame nurodoma su laivybos bendrove susijusi administruojančioji institucija. Sąrašas turėtų būti atnaujinamas reguliariai ir bent kartą per metus, kad prireikus laivybos bendrovės būtų priskiriamos kitai tokiai administruojančiajai institucijai. Valstybėje narėje užregistruota laivybos bendrovę administruojanti institucija turėtų būti ta valstybė narė. Trečiojoje valstybėje užregistruotas laivybos bendroves administruojanti institucija turėtų būti valstybė narė, kurioje, kaip apskaičiuota, laivybos bendrovės laivai per pastaruosius ketverius stebėsenos metus daugiausia įplaukė į uostus vykdydami reišus, patenkančius į Direktyvos 2003/87/EB taikymo sritį. Trečiojoje valstybėje užregistruotas laivybos bendroves, kurios per pastaruosius ketverius stebėsenos metus nevykdė nė vieno į Direktyvos 2003/87/EB taikymo sritį patenkančio reiso, laivybos bendrovę administruojančioji institucija turėtų būti valstybė narė kurioje laivybos bendrovės laivas pradėjo arba baigė pirmąjį į tos direktyvos taikymo sritį patenkančią reišą. Kas dvejus metus Komisija turėtų atitinkamai paskelbti ir atnaujinti laivybos bendrovių, kurioms taikoma Direktyva 2003/87/EB, sąrašą ir jame atitinkamai nurodyti laivybos bendrovę administruojančią instituciją. Siekdamos užtikrinti vienodą požiūrį į laivybos bendroves, valstybės narės turėtų laikytis suderintų laivybos bendrovių, už kurias jos atsako, administravimo taisyklių pagal Komisijos nustatytas išsamias taisykles;
- (34) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad jų administruojamos laivybos bendrovės laikytųsi Direktyvos 2003/87/EB reikalavimų. Jeigu laivybos bendrovė nesilaiko tų reikalavimų ir kitomis vykdymo užtikrinimo priemonėmis, kurių imasi laivybos bendrovę administruojančioji institucija, nepavyksta užtikrinti, kad būtų laikomasi šių reikalavimų, valstybės narės turėtų veikti solidariai. Kraštutiniu atveju valstybės narės, išskyrus valstybę narę, su kurios vėliava plaukioja laivas, turėtų turėti galimybę atsisakyti įleisti laivus, už kuriuos atsako atitinkama laivybos bendrovė, o valstybė narė su kurios vėliava plaukioja laivas turėtų turėti galimybę tą laivą sulaikyti;
- (35) laivybos bendrovės turėtų vykdyti stebėseną ir pateikti bendrovės lygmens suvestinius jūrų transporto veiklos išmetamųjų teršalų kiekio duomenis pagal Reglamente (ES) 2015/757 nustatytas taisykles. Ataskaitas dėl bendrovės lygmens suvestinių išmetamųjų teršalų kiekio duomenų reikėtų patikrinti pagal tame reglamente nustatytas taisykles. Atlikdamas patikrinimus bendrovės lygmeniu tikrintojas neturėtų tikrinti laivo lygmens išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitų ar laivo lygmens ataskaitų, kurios turi būti pateiktos pasikeitus bendrovei, nes tos ataskaitos jau buvo patikrintos laivo lygmeniu;
- (36) remdamasi patirtimi atliekant panašias užduotis, susijusias su aplinkos apsauga, Europos jūrų saugumo agentūra (EMSA) arba kita atitinkama organizacija turėtų atitinkamai ir savo įgaliojimų srityje padėti Komisijai ir administruojančioms institucijoms laivybos bendrovės atžvilgiu įgyvendinti Direktyvą 2003/87/EB. Kadangi EMSA turi patirties įgyvendinant Reglamentą (ES) 2015/757 ir IT priemonių, ji turėtų padėti administruojančioms institucijoms laivybos bendrovės atžvilgiu, visų pirma, vykdančią Direktyvos 2003/87/EB taikymo sritį patenkančioje jūrų transporto veiklos išmetamųjų teršalų kiekio stebėseną, ataskaitų teikimą ir tikrinimą, padėdama keistis informacija arba rengdama gaires ir kriterijus. Komisija, padėdama EMSA, turėtų stengtis parengti tinkamas stebėsenos

priemonės ir gairės, siekiant palengvinti ir koordinuoti tikrinimo ir vykdymo užtikrinimo veiklą, susijusią su Direktyvos 2003/87/EB taikymu jūrų transportui. Tiek, kiek tai praktiškai įmanoma, siekiant geriau užtikrinti patikimą Direktyvos 2003/87/EB perkėlimo į nacionalinę teisę vykdymo užtikrinimą, tokios priemonės turėtų būti priimanamos valstybėms narėms ir tikrintojams;

- (37) tuo metu, kai priimama ši direktyva, Reglamentas (ES) 2015/757 iš dalies keičiamas siekiant nustatyti stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo taisykles, kurios yra būtinos, kad ES ATLPS būtų taikoma jūrų transporto veiklai, ir numatyti papildomų šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir papildomų laivų tipų išmetamųjų teršalų stebėseną, ataskaitų teikimą ir tikrinimą;
- (38) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/2392 ⁽¹³⁾ buvo iš dalies pakeista Direktyvos 2003/87/EB 12 straipsnio 3 dalis, kad visi operatoriai galėtų naudotis visais suteiktais apyvartiniais taršos leidimais. Reikėtų atitinkamai suderinti reikalavimą, kad leidimuose išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas būtų nustatytas įpareigojimas atsisakyti apyvartinių taršos leidimų pagal tos direktyvos 6 straipsnio 2 dalies e punktą;
- (39) norint pasiekti 2030 m. Sąjungos išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslą, teršalų kiekį, išmetamą į ES ATLPS įtrauktuose sektoriuose, reikės sumažinti 62 %, palyginti su 2005 m. Norint sukurti reikiamą ilgalaikį anglies dioksido kainos signalą ir skatinti tokio masto dekarbonizaciją, reikia sumažinti Sąjungos masto ES ATLPS apyvartinių taršos leidimų skaičių. Bendras apyvartinių taršos leidimų skaičius 2024 ir 2026 m. turėtų būti sumažintas, kad jis labiau atitiktų faktinį išmetamųjų teršalų kiekį. Be to, reikėtų padidinti linijinį mažinimo koeficientą 2024 ir 2028 m., taip pat atsižvelgiant į tai, kad įtraukiamas jūrų transporto išmetamųjų teršalų kiekis. Dėl tų pokyčių atsiradusios staigios viršutinės ribos trajektorijos bendras išmetamųjų teršalų kiekio sumažėjimas iki 2030 m. bus gerokai didesnis nei būtų buvęs pagal Direktyvą (ES) 2018/410. Su jūrų transporto įtraukimu susiję duomenys turėtų būti gauti remiantis jūrų transporto veiklos, kuri nurodoma Direktyvos 2003/87/EB 3ga straipsnyje ir apie kurią pagal Reglamentą (ES) 2015/757 pranešta Sąjungoje ir Europos ekonominės erdvės narėmis esančiose Europos laisvosios prekybos asociacijos valstybėse, 2018 ir 2019 m. išmetamųjų teršalų kiekiu, 2021–2024 m. pakoreguotu taikant 2024 m. linijinį mažinimo koeficientą. Linijinis mažinimo koeficientas 2024 m. turėtų būti taikomas visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičiaus padidėjimui tais metais;
- (40) norint pasiekti didesnę klimato srities tikslą Sąjungoje ir valstybėse narėse reikės nemažai viešųjų ir privačių išteklių, skirtų su klimato kaita susijusiai pertvarkai. Siekiant papildyti ir sustiprinti esmines su klimatu susijusias Sąjungos biudžeto išlaidas, visas aukcionų pajamas, neįtrauktas į Sąjungos biudžetą, ar tokių aukcionų lygiavertę finansinę sumą reikėtų kaip nuosavus išteklius panaudoti su klimatu susijusiems tikslams, išskyrus pajamas, naudojamas netiesioginėms išlaidoms dėl anglies dioksido kompensuoti. Direktyvos 2003/87/EB 10 straipsnio 3 dalyje pateiktas su klimatu susijusių tikslų sąrašas turėtų būti išplėstas, kad apimtų papildomus tikslus, turinčius teigiamą poveikį aplinkai. Tai turėtų apimti lėšų naudojimą finansinės paramos tikslais sprendžiant mažesnes ir vidutines pajamas gaunančių namų ūkių socialinius klausimus ir sumažinant iškraipiančius mokesčius, taip pat tikslingai mažinant mokesčius už atsinaujinančiųjų išteklių elektrą. Valstybės narės turėtų kasmet teikti aukcionų pajamų naudojimo ataskaitas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1999 ⁽¹⁴⁾ 19 straipsnį, kai aktualu ir tinkama, nurodydamos, kokios pajamos naudojamos jų integruotiems nacionaliniams energetikos ir klimato srities veiksmų planams ir teritoriniams teisingos pertvarkos planams įgyvendinti;

⁽¹³⁾ 2017 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/2392, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB, siekiant išlaikyti dabartinius jos taikymo aviacijos veiklai apribojimus ir pasirengti nuo 2021 m. įgyvendinti pasaulinę rinkos priemonę (OL L 350, 2017 12 29, p. 7).

⁽¹⁴⁾ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328, 2018 12 21, p. 1).

- (41) valstybių narių pajamos iš aukcionų įtraukus jūrų transportą į ES ATLPS padidės. Todėl valstybės narės raginamos daugiau ES ATLPS pajamų naudoti pagal Direktyvos 2003/87/EB 10 straipsnio 3 dalį, kad prisidėtų prie jūrų ekosistemų, visų pirma saugomų jūrų teritorijų, apsaugos, atkūrimo ir geresnio valdymo;
- (42) Paryžiaus susitarimo tikslams besivystančiose šalyse įgyvendinti reikia didelių finansinių išteklių, o Glazgo klimato pakte išsivysčiusios šalys raginamos skubiai ir gerokai padidinti teikiamą kovos su klimato kaita finansavimą. Savo išvadose dėl pasirengimo 27-ajai UNFCCC šalių konferencijai (COP 27) Taryba primena, kad Sąjunga ir jos valstybės narės daugiausia prisideda prie tarptautinio kovos su klimato kaita finansavimo ir nuo 2013 m. daugiau kaip dvigubai padidino savo įnašą į kovos su klimato kaita finansavimą besivystančioms šalims remti. Tose išvadose Taryba taip pat atnaujina tvirtą Sąjungos ir jos valstybių narių prisiimtą įsipareigojimą toliau didinti savo vykdomą tarptautinį kovos su klimato kaita finansavimą siekiant išsivysčiusių šalių tikslo kuo greičiau ir iki 2025 m. sutelkti kasmet bent 100 mlrd. JAV dolerių sumą iš įvairių šaltinių, ir tikisi, kad šis tikslas bus pasiektas 2023 m.;
- (43) siekiant pašalinti pertvarkos skirstomąjį ir socialinį poveikį mažas pajamas gaunančiose valstybėse narėse, papildomą 2,5 % Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičiaus dalį nuo 2024 iki 2030 m. reikėtų panaudoti energetikos pertvarkai finansuoti valstybėse narėse, kuriose bendrasis vidaus produktas (BVP) vienam gyventojui 2016–2018 m. neviršijo 75 % Sąjungos vidurkio, pasitelkiant Direktyvos 2003/87/EB 10d straipsnyje nurodytą modernizavimo fondą;
- (44) paramą gaunančios valstybės narės turėtų turėti galimybę modernizavimo fondui skirtus išteklius naudoti investicijoms, susijusioms su gretimais Sąjungos pasienio regionais, finansuoti, kai tai svarbu paramą gaunančių valstybių narių energetikos pertvarkai;
- (45) reikėtų numatyti papildomų paskatų mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį panaudojant ekonomiškai efektyvius metodus. Tuo tikslu 2026 m. apyvartiniai taršos leidimai turėtų būti nemokamai suteikiami stacionariems įrenginiams su sąlyga, kad bus investuojama į būdus padidinti energijos vartojimo efektyvumą ir sumažinti išmetamą teršalų kiekį, visų pirma daug energijos suvartojantiems naudotojams. Komisija turėtų užtikrinti, kad tas sąlygų taikymas nekeltų pavojaus vienodoms veiklos sąlygoms, aplinkosauginiam naudingumui ar vienodam požiūriui į įrenginius visoje Sąjungoje. Todėl Komisija, nedarant poveikio pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2012/27/ES ⁽¹⁵⁾ taikomoms taisyklėms, turėtų priimti deleguotuosius aktus, kuriais papildoma ši direktyva, kad būtų išspręstos visos nustatytos problemos, visų pirma susijusios su pirmiau minėtais principais, ir būtų numatytos administraciniu požiūriu paprastos paramos sąlygų taikymo taisyklės. Tos taisyklės turėtų būti įtrauktos į bendrąsias nemokamų apyvartinių taršos leidimų suteikimo taisykles, taikant nustatytą nacionalinių įgyvendinimo priemonių procedūrą, ir jose turėtų būti numatyti įgyvendintų energijos vartojimo efektyvumo priemonių pripažinimo ir alternatyvių priemonių, kuriomis mažinamas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, pripažinimo terminai ir kriterijai. Be to, turėtų būti toliau stiprinamos paskatos mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį įrenginiams, kuriems būdingas didelis šiltnamio efektą sukeliančių dujų taršos intensyvumas. Tuo tikslu nuo 2026 m. nemokami apyvartiniai taršos leidimai 20 % stacionariųjų įrenginių, kurių taršos intensyvumas yra didžiausias pagal atitinkamo produkto santykinį taršos rodiklį, taip pat turėtų būti suteikiami su sąlyga, kad bus parengti ir įgyvendinti poveikio klimatui neutralumo planai;
- (46) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/956 ⁽¹⁶⁾ sukurtas pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas (PADKM) turi pakeisti pagal Direktyvą 2003/87/EB nustatytus mechanizmus siekiant vykdyti anglies dioksido nutekėjimo rizikos prevenciją. Taigi sektoriams ir pošakiams, kuriuose taikoma ši priemonė, neturėtų būti skiriami nemokami apyvartiniai taršos leidimai. Tačiau reikalingas pereinamasis laikotarpis, per kurį būtų laipsniškai atsisakyta nemokamų apyvartinių taršos leidimų, kad gamintojai, importuotojai ir prekyautojai galėtų prisitaikyti prie naujosios tvarkos. Nemokamų apyvartinių taršos leidimų kiekį reikėtų mažinti PADKM sektoriams skirtiems nemokamiems apyvartiniais taršos leidimams taikant koeficientą, kol palaipsniui pradėdamos taikyti PADKM. PADKM koeficientas per laikotarpį nuo to reglamento įsigaliojimo iki 2025 m. pabaigos turėtų būti 100 % ir, taikant to reglamento 36 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytas nuostatas, 2026 m. – 97,5 %, 2027 m. – 95 %, 2028 m. – 90 %, 2029 m. – 77,5 %, 2030 m. – 51,5 %, 2031 m. – 39 %, 2032 m. – 26,5 % ir 2033 m. – 14 %. Nuo 2034 m. PADKM koeficientas neturėtų būti taikomas.

⁽¹⁵⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL L 315, 2012 11 14, p. 1).

⁽¹⁶⁾ 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/956, kuriuo nustatomas pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas (žr. šio Oficialiojo leidinio p. 52).

Sektoriuose ir pošakiuose, kuriems taikomas PADKM, reikėtų atitinkamai pritaikyti atitinkamus deleguotuosius aktus dėl nemokamų apyvartinių taršos leidimų paskirstymo. Nemokami apyvartiniai taršos leidimai, kurie pagal šį skaičiavimą nebebus skiriami PADKM sektoriams (PADKM paklausa), bus įtraukiami į inovacijų fondą, kad būtų remiamos inovacijos mažo anglies dioksido pėdsako technologijų, anglies dioksido surinkimo ir panaudojimo (CCU), anglies dioksido surinkimo, transporto ir geologinio saugojimo (CCS), atsinaujinančiųjų išteklių energetikos ir energijos kaupimo srityse taip, kad būtų prisidedama prie klimato kaitos švelninimo. Į tai atsižvelgiant, ypatingą dėmesį reikėtų skirti PADKM sektorių projektams. Kad būtų laikomasi ne PADKM sektoriams paskirstytinų nemokamų apyvartinių taršos leidimų dalies nuostatų, galutinį skaičių, kurį reikia atimti iš nemokamai paskirstomų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus ir įtraukti į inovacijų fondą, reikėtų apskaičiuoti remiantis dalimi, kurią PADKM paklausa sudaro, palyginti su visų nemokamus apyvartinius taršos leidimus gaunančių sektorių nemokamų apyvartinių taršos leidimų paklausa;

- (47) siekiant sumažinti galimą anglies dioksido nutekėjimo riziką, susijusią su prekėmis, kurioms taikomas PADKM ir kurios Sąjungoje gaminamos eksportui į trečiąsias valstybes, kurios netaiko ES ATLPS ar panašaus anglies dioksido apmokestinimo mechanizmo, iki pereinamojo laikotarpio pabaigos pagal Reglamentą (ES) 2023/956 turėtų būti atliktas vertinimas. Jei tame įvertinime padaroma išvada, kad esama tokios anglies dioksido nutekėjimo rizikos, Komisija atitinkamai turėtų pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo teisės akto, kuriuo ta anglies dioksido nutekėjimo rizika būtų šalinama laikantis Pasaulio prekybos organizacijos taisyklių. Be to, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama aukcionų pajamas naudoti bet kokiai likutinei anglies dioksido nutekėjimo rizikai PADKM sektoriuose mažinti, laikantis valstybės pagalbos taisyklių. Tais atvejais, kai apyvartiniai taršos leidimai dėl nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus sumažinimo taikant sąlygų taisyklės nėra visi panaudojami, siekiant netaikyti tarpsektorinės pataisos įrenginiams, kurių šiltnamio efektą sukeliančių dujų taršos intensyvumas yra mažiausias, 50 % šių likutinių apyvartinių taršos leidimų turėtų būti įtraukta į inovacijų fondą. Kiti 50 % turėtų būti parduodami aukcionuose valstybių narių vardu ir jos galėtų juos panaudoti bet kokiai anglies dioksido nutekėjimo PADKM sektoriuose likutinei rizikai mažinti;
- (48) siekiant geriau atspindėti technologinę pažangą, sykiu užtikrinant išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo paskatas ir tinkamai atlyginant už inovacijas, mažiausias santykinų taršos rodiklių verčių koregavimo koeficientas turėtų būti padidintas nuo 0,2 % iki 0,3 % per metus, o didžiausias koregavimo koeficientas turėtų būti padidintas nuo 1,6 % iki 2,5 % per metus. 2026–2030 m. laikotarpiu santykinų taršos rodiklių vertės turėtų būti pakoreguotos 6–50 %, palyginti su vertėmis, taikytinomis 2013–2020 m. laikotarpiu. Kad įrenginiams būtų užtikrintas nuspėjamumas, Komisija turėtų kuo greičiau iki 2026–2030 m. laikotarpio pradžios priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos peržiūrėtos nemokamų apyvartinių taršos leidimų suteikimo santykinų taršos rodiklių vertės;
- (49) siekiant paskatinti naujas proveržio technologijas plieno pramonėje ir išvengti didelio neproporcingo santykinio taršos rodiklio vertės sumažinimo, taip pat atsižvelgiant į ypatingą plieno pramonės padėtį, pavyzdžiui, didelį taršos intensyvumą ir tarptautinę bei Sąjungos rinkos struktūrą, apskaičiuojant išlydyto metalo santykinio taršos rodiklio vertę 2026–2030 m. laikotarpiui būtina neįtraukti įrenginių, kurie veikė 2021–2022 m. ataskaitiniu laikotarpiu ir kurie kitu atveju būtų įtraukti į tą skaičiavimą dėl persvarstytos išlydyto metalo santykinio taršos rodiklio apibrėžties;
- (50) siekiant atlyginti už geriausius rezultatus ir inovacijas, tarpsektorinis koregavimo koeficientas neturėtų būti taikomas įrenginiams, kurių išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis yra mažesnis už 10 % veiksmingiausių įrenginių, kuriems taikomas tam tikras santykinis taršos rodiklis, vidurkį. Apyvartiniai taršos leidimai, kurie nepaskirstomi dėl nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus sumažinimo taikant sąlygų taisyklės, turėtų būti naudojami siekiant padengti nemokamų apyvartinių taršos leidimų mažinimo deficitą, atsirandantį dėl to, kad už geriausius rezultatus netaikomas tarpsektorinis koregavimo koeficientas;
- (51) siekiant paspartinti ekonomikos dekarbonizavimą ir kartu stiprinti Sąjungos pramonės konkurencingumą, inovacijų fondui turėtų būti skirta dar 20 mln. apyvartinių taršos leidimų iš kiekio, kuris antraip galėtų būti paskirstytas nemokamai, ir dar 5 mln. apyvartinių taršos leidimų, kurie antraip galėtų būti parduodami aukcione. Peržiūrdama Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1031/2010 ⁽¹⁷⁾ nustatytų inovacijų fondo aukcionų terminus ir seką, atsižvelgdama į šia direktyva padarytus pakeitimus, Komisija turėtų apsisvarstyti galimybę pirmaisiais persvarstytos Direktyvos 2003/87/EB įgyvendinimo metais skirti daugiau išteklių, kad būtų padidintas atitinkamų sektorių dekarbonizacijos mastas;

⁽¹⁷⁾ 2010 m. lapkričio 12 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1031/2010 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų pardavimo aukcione pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB, nustatančią šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje, terminų, administravimo ir kitų aspektų (OL L 302, 2010 11 18, p. 1).

- (52) išsamus požiūris į inovacijas yra būtinas norint pasiekti Reglamento (ES) 2021/1119 tikslus. Sąjungos lygmeniu remiamos būtinos mokslinių tyrimų ir inovacijų pastangos, be kita ko, programos „Europos horizontas“ lėšomis, taip skiriant didelį finansavimą ir kuriant naujas priemones į ES ATLPS įtrauktiems sektoriams. Todėl Komisija turėtų siekti sinergijos su programa „Europos horizontas“ ir, kai tinkama, su kitomis Sąjungos finansavimo programomis;
- (53) inovacijų fondo lėšomis turėtų būti remiami novatoriški metodai, procesai ir technologijos, įskaitant tokių metodų, procesų ir technologijų plėtrą, siekiant juos plačiai diegti visoje Sąjungoje. Atrenkant dotacijomis remiamus projektus pirmenybė turėtų būti teikiama proveržio inovacijoms;
- (54) Direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnio 8 dalyje nurodyto inovacijų fondo taikymo sritį reikėtų išplėsti siekiant remti inovacijas mažo ir nulinio anglies dioksido pėdsako technologijų ir procesų, susijusių su kuro suvartojimu pastatų, kelių transporto ir papildomų sektorių, įskaitant kolektyvinių rūšių transportą, kaip antai viešasis transportas ir tolimojo susisiekimo autobusais paslaugos, sektoriuose, srityje. Be to, inovacijų fondas turėtų būti naudojamas siekiant remti investicijas į jūrų transporto dekarbonizavimą, įskaitant investicijas į laivų energijos vartojimo efektyvumą, uostus ir trumpųjų nuotolių laivybą, sektoriaus elektrifikaciją, tvarų alternatyvų kurą, kaip antai iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gaminamą vandenilį ir amoniaką, netaršias varomasias technologijas, kaip antai vėjo technologijas, ir inovacijas, susijusias su ledo klasės laivais. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas novatoriškiems projektams, kuriais prisidedama prie jūrų sektoriaus dekarbonizacijos ir viso jo poveikio klimatui, įskaitant išmetamą juodosios anglies kiekį, mažinimo. Šioje srityje Komisija turėtų numatyti specialias temas inovacijų fondo kvietimuose teikti pasiūlymus. Tuose kvietimuose teikti pasiūlymus turėtų būti atsižvelgiama į biologinės įvairovės apsaugos, triukšmo ir vandens taršos klausimus. Jūrų transporto srityje projektai, turintys aiškią Sąjungos pridėtinę vertę, turėtų būti tinkami finansuoti;
- (55) pagal Komisijos deleguotojo reglamento (ES) 2019/1122 ⁽¹⁸⁾ 9 straipsnį, jeigu orlaivių naudotojai nebevykdo į ES ATLPS įtrauktų skrydžių, jų sąskaitų statusas tampa „pašalinta“ ir iš tų sąskaitų nebegalima inicijuoti procesų. Siekiant išsaugoti ES ATLPS aplinkosauginį naudingumą, apyvartinius taršos leidimus, kurie nebuvo paskirstyti orlaivių naudotojams dėl jų veiklos nutraukimo, reikėtų panaudoti tais atvejais, kai tie naudotojai atsisako nepakankamai leidimų, o likusius apyvartinius taršos leidimus reikėtų panaudoti kovos su klimato kaita veiksams paspartinti juos perkeltant į inovacijų fondą;
- (56) Komisijos techninė pagalba, orientuota į valstybes nares, kurios iki šiol pateikė nedaug projektų arba jų visai nepateikė, padėtų pasiekti, kad visose valstybėse narėse būtų pateikta daug projektų paraiškų dėl finansavimo iš inovacijų fondo. Ta pagalba, be kita ko, turėtų būti remiama veikla, kuria siekiama gerinti pasiūlymų dėl projektų valstybėse narėse, kurios iki šiol pateikė nedaug projektų arba jų visai nepateikė, kokybę, pavyzdžiui, dalijantis informacija, įgyta patirtimi bei geriausia praktika ir didinant nacionalinių informacijos centrų veiklos mastą. Kitos priemonės, kuriomis siekiama to paties tikslo, apima priemones, kuriomis didinamas informuotumas apie finansavimo galimybes ir tų valstybių narių pajėgumo nustatyti ir remti galimus projektų pareiškėjus didinimas. Taip pat reikėtų skatinti valstybių narių projektų partnerystes ir potencialių pareiškėjų ryšių užmezgimą, visų pirma didelio masto projektų atveju;
- (57) siekdama pagerinti valstybių narių vaidmenį valdant inovacijų fondą ir padidinti skaidrumą, Komisija Klimato kaitos komitetui turėtų pateikti inovacijų fondo įgyvendinimo ataskaitą, kurioje būtų pateikta projektų, kuriems skirta parama, numatomo poveikio analizė pagal sektorius ir valstybes nares. Komisija ataskaitą taip pat turėtų pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai ir ją paskelbti. Gavusi pareiškėjų sutikimą, užbaigus kvietimo teikti pasiūlymus procedūrą, Komisija turėtų informuoti valstybes nares apie paraiškas dėl projektų finansavimo jų atitinkamose teritorijose ir turėtų pateikti joms išsamią informaciją apie tas paraiškas, kad valstybėms narėms būtų lengviau koordinuoti paramą projektams. Be to, prieš skirdama paramą Komisija turėtų informuoti valstybes nares apie preliminarai atrinktų projektų sąrašą. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad perkeltos į nacionalinę teisę nuostatos netrukdytų inovacijoms ir būtų technologijų požiūriu neutralios, o Komisija turėtų teikti techninę pagalbą, visų pirma valstybėms narėms, kurių faktinis dalyvavimas yra menkas, kad būtų pagerintas faktinis dalyvavimas

⁽¹⁸⁾ 2019 m. kovo 12 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2019/1122, kuriuo papildomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB nuostatos dėl Sąjungos registro veikimo (OL L 77, 2019 7 2, p. 3).

geografiniu požiūriu inovacijų fondo veikloje ir pagerinta bendra pateiktų projektų kokybė. Komisija taip pat turėtų užtikrinti visapusišką stebėseną ir ataskaitų teikimą, įskaitant informaciją apie pažangą siekiant veiksmingos, kokybe grindžiamos geografinės aprėpties visoje Sąjungoje ir tinkamus tolesnius veiksmus;

- (58) siekiant derėjimo su visapusišku Europos žaliojo kurso pobūdžiu, vykdam dotacijomis remiamų projektų atrankos procesą pirmenybė turėtų būti teikiama projektams, kuriais siekiama spręsti daugialypio poveikio aplinkai problemas. Siekiant skatinti remiamų technologijų ar sprendimų kartotę ir spartesnę rinkos plėtrą, inovacijų fondo finansuojamų projektų subjektai turėtų dalytis žiniomis su kitų susijusių projektų subjektais ir su Sąjungos mokslininkais, turinčiais teisėtą interesą;
- (59) sutartys dėl kainų skirtumo (CD), sutartys dėl anglies dioksido kainų skirtumo (CCD) ir fiksuotosios priemokos sutartys yra svarbūs elementai, kad pramonėje plėtojant naujų technologijų mastą būtų mažinamas išmetamas teršalų kiekis; jos suteikia galimybę garantuoti investuotojams į novatoriškas klimatui nekenksmingas technologijas kainą už išmetamo CO₂ kiekio mažinimą, kuris viršys mažinimą, paskatintą vyraujančio ES ATLPS anglies dioksido kainos lygio. Reikėtų išplėsti priemones, kad Inovacijų fondo lėšomis būtų galima remti projektus pasitelkiant (konkurencinius) konkursus, po kurių būtų skiriamos sutartys dėl kainų skirtumų, sutartys dėl anglies dioksido kainų skirtumo ir fiksuotosios priemokos sutartys. Konkurenciniai konkursai būtų svarbus mechanizmas dekarbonizacijos technologijų plėtrai remti ir turimų išteklių naudojimui optimizuoti. Jie taip pat suteiktų tikrumo investuotojams į tokias technologijas. Siekiant kuo labiau sumažinti Sąjungos biudžetui tenkančius neapibrėžtuosius išpareigojimus, rengiant sutarčių dėl kainų skirtumo ir sutarčių dėl anglies dioksido kainų skirtumo modelį turėtų būti užtikrintas rizikos mažinimas ir atitinkamas biudžetinio išpareigojimo padengimas, kad bent sutarčių dėl kainų skirtumo ir sutarčių dėl anglies dioksido kainų skirtumo pirmaisiais dviem etapais išpareigojimai būtų visiškai padengiami asignavimais iš pajamų, gautų pardavus aukcione pagal Direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnio 8 dalį skirtus apyvartinius taršos leidimus.

Tokios rizikos fiksuotosios priemokos sutarčių atveju nėra, nes teisinis išpareigojimas atitiks atitinkamą biudžetinį išpareigojimą. Be to, pasibaigus pirmiesiems dviem sutarčių dėl kainų skirtumo ir sutarčių dėl anglies dioksido kainų skirtumo etapams ir prireikus kaskart po to Komisija turėtų atlikti kokybinį ir kiekybinį finansinės rizikos, kylančios dėl jų įgyvendinimo, vertinimą. Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti deleguotąjį aktą, kuris, remiantis to vertinimo rezultatais, numatytų tinkamą atidėjinių normą, o ne užtikrintų visišką padengimą tolesniems sutarčių dėl kainų skirtumo ir sutarčių dėl anglies dioksido kainų skirtumo etapams. Taikant tokių požiūrį turėtų būti atsižvelgiama ne tik į inovacijų fondo apyvartinius taršos leidimus, bet ir į visus elementus, kurie galėtų sumažinti Sąjungos biudžetui kylančią finansinę riziką, pavyzdžiui, galimą atsakomybės pasidalijimą su valstybėmis narėmis savanorišku pagrindu arba galimą privačiojo sektoriaus perdraudimo mechanizmą. Todėl būtina leisti taikyti nuo Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 ⁽¹⁹⁾ X antraštinės dalies dalių nukrypti leidžiančias nuostatas. Pirmųjų dviejų sutarčių dėl kainų skirtumo ir sutarčių dėl anglies dioksido kainų skirtumo konkurso etapų atidėjinių norma turėtų būti 100 %.

Tačiau, nukrypstant nuo to reglamento 210 straipsnio 1 dalies, 211 straipsnio 1 ir 2 dalių ir 218 straipsnio 1 dalies, šioje direktyvoje turėtų būti nustatyta tolesniems sutarčių dėl kainų skirtumo ir sutarčių dėl anglies dioksido kainų skirtumo etapams taikoma 50 % minimali atidėjinių norma ir didžiausia pajamų iš inovacijų fondo dalis, kuri turi būti naudojama 30 % sumos atidėjiniais sudaryti, o Komisija turėtų galėti nustatyti būtiną atidėjinių normą, remdamasi pirmųjų dviejų kvietimų teikti pasiūlymus patirtimi, ir pajamų, naudotinų atidėjiniais sudaryti, sumą. Taigi, bendras finansinis išpareigojimas, prisiimamas iš Sąjungos biudžeto, neturėtų viršyti 60 % pajamų, gautų iš aukcionų, susijusių su inovacijų fondu. Be to, kadangi atidėjiniai paprastai bus sudaromi iš inovacijų fondo, reikėtų nukrypti nuo Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 212, 213 ir 214 straipsniuose nustatytų taisyklių, susijusių su pagal to reglamento 212 straipsnį sudarytu bendru atidėjinių fondu. Kadangi sutartys dėl kainų skirtumo ir sutartys dėl anglies dioksido kainų skirtumo yra novatoriško pobūdžio, taip pat gali prireikti nukrypti nuo to reglamento 209 straipsnio 2 dalies d ir h punktų, nes jos nepriklauso nuo finansinio svėro ir (arba) daugiklių ir negali visiškai priklausyti nuo *ex ante* vertinimo, taip pat nukrypti nuo 219 straipsnio 3 dalies dėl sąsajos su 209 straipsnio 2 dalies d punktu ir nuo 219 straipsnio 6 dalies, nes įgyvendinantieji partneriai neturės garantuotų kredito arba nuosavo kapitalo pozicijų. Bet kokia nuo Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 nukrypti leidžianti nuostata turėtų būti taikoma tik tiek, kiek būtina. Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai iš dalies pakeisti didžiausią inovacijų fondo pajamų dalį, kuri turi būti naudojama atidėjiniais sudaryti, ne daugiau kaip 20 procentinių punktų viršijant šioje direktyvoje numatytą sumą;

⁽¹⁹⁾ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

- (60) inovacijų fondui taikomas bendras Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimas, nustatytas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) 2020/2092 ⁽²⁰⁾;
- (61) jeigu įrenginio veikla laikinai sustabdoma, nemokamai paskirstomų apyvartinių taršos leidimų skaičius koreguojamas pagal veiklos lygį, apie kurį kasmet pranešama privaloma tvarka. Be to, kompetentingos institucijos gali sustabdyti apyvartinių taršos leidimų suteikimą įrenginiams, kurių eksploatacija buvo nutraukta, kol nebūs įrodymų, kad jų eksploatacija bus atnaujinta. Taigi laikino veiklos sustabdymo atveju iš operatorių nebeturėtų būti reikalaujama įrodyti kompetentingai institucijai, kad gamyba jų įrenginiuose bus atnaujinta per nustatytą pagrįstą laikotarpį;
- (62) koreguojant nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičių, suteikiamą stacionariems įrenginiams pagal Direktyvos 2003/87/EB 11 straipsnio 2 dalį, gali prireikti skirti papildomus nemokamus apyvartinius taršos leidimus arba grąžinti perteklinius apyvartinius taršos leidimus. Naujiems rinkos dalyviams skirtus apyvartinius taršos leidimus pagal Direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnio 7 dalį reikėtų panaudoti tais tikslais;
- (63) nuo 2013 m. elektros energijos gamintojai privalo pirkti visus apyvartinius taršos leidimus, kurių jiems reikia elektros energijai gaminti. Vis dėlto pagal Direktyvos 2003/87/EB 10c straipsnį kai kurios valstybės narės turi galimybę suteikti pereinamojo laikotarpio nemokamų apyvartinių taršos leidimų siekiant modernizuoti energetikos sektorių 2021–2030 m. laikotarpiu. Trys valstybės narės nusprendė pasinaudoti šia galimybe. Atsižvelgiant į sparčios dekarbonizacijos poreikį, ypač energetikos sektoriuje, atitinkamos valstybės narės turėtų galėti suteikti šiuos pereinamojo laikotarpio nemokamus apyvartinius taršos leidimus tik dėl investicijų, vykdomų iki 2024 m. gruodžio 31 d. Jos turėtų turėti galimybę prie bendro apyvartinių taršos leidimų, kuriuos atitinkama valstybė narė gauna aukcionams, skaičiaus pridėti visus likusius 2021–2030 m. laikotarpio apyvartinius taršos leidimus, kurie nepanaudojami siekiant remti tokias investicijas, arba panaudoti juos modernizavimo fondo investicijoms remti. Išskyrus pranešimo terminą, į modernizavimo fondą perkeltiems apyvartiniams taršos leidimams turėtų būti taikomos tos pačios taisyklės dėl investicijų, kurios taikomos apyvartiniams taršos leidimams, jau perkeltiems pagal Direktyvos 2003/87/EB 10d straipsnio 4 dalį. Siekiant užtikrinti nuspėjamumą ir skaidrumą dėl apyvartinių taršos leidimų, skirtų parduoti aukcionuose, ar nemokamai skiriamų pereinamojo laikotarpio leidimų kiekio, taip pat dėl modernizavimo fondo valdomo turto, valstybės narės turėtų informuoti Komisiją apie atitinkamus likusių apyvartinių taršos leidimų kiekius, kurie bus naudojami kiekvienu iš tų tikslų, ne vėliau kaip 2024 m. gegužės 15 d.;
- (64) modernizavimo fondo taikymo sritį reikėtų suderinti su naujausiais Sąjungos klimato srities tikslais reikalaujant, kad investicijos atitiktų Europos žaliajo kurso tikslus ir Reglamentą (ES) 2021/1119, ir nutraukiant paramą visoms investicijoms, kurios susijusios su energijos gamyba iš iškastinio kuro, išskyrus paramą tokioms investicijoms iš pajamų, gautų iš apyvartinių taršos leidimų, savanoriškai perkeltų į modernizavimo fondą pagal Direktyvos 2003/87/EB 10d straipsnio 4 dalį. Be to, ribotą paramą tokioms investicijoms ir toliau turėtų būti galima gauti iš pajamų, gautų iš tos direktyvos 10 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje nurodytų apyvartinių taršos leidimų, tam tikromis sąlygomis, visų pirma tais atvejais, kai veikla laikoma aplinkos atžvilgiu tvaria pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2020/852 ⁽²¹⁾, ir kiek tai susiję su iki 2027 m. aukcionuose parduotais apyvartiniais taršos leidimais. Be to, pastarosios kategorijos apyvartinių taršos leidimų atveju ne kietojo iškastinio kuro naudojamais galutinės grandies rinkoje neturėtų būti remiamas pajamomis iš apyvartinių taršos leidimų, parduotų aukcionuose po 2028 m. Taip pat, modernizavimo fondo procentinė dalis, kurią reikia skirti prioritetinėms investicijoms, turėtų būti padidinta iki 80 % modernizavimo fondo apyvartinių taršos leidimų, perkeltų pagal Direktyvos 2003/87/EB 10d straipsnio 4 dalį ir nurodytų tos direktyvos 10 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje, ir iki 90 % papildomo 2,5 % visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičiaus.

Į prioritetinių investicijų sritį turėtų būti įtrauktas energijos vartojimo efektyvumas, be kita ko, pramonės, transporto, pastatų, žemės ūkio ir atliekų sektoriuose, šildymas ir vėsinimas naudojant atsinaujinančius energijos šaltinius, taip pat parama namų ūkiams, siekiant spręsti energijos nepritekliaus problemą, įskaitant kaimo ir atokiais vietoves. Siekiant padidinti skaidrumą ir geriau įvertinti modernizavimo fondo poveikį, Investicijų komitetas turėtų kasmet Klimato kaitos komitetui teikti ataskaitas apie investicijų vertinimo patirtį, visų pirma susijusią su išmetamųjų teršalų kiekio mažinimu ir mažinimo išlaidomis;

⁽²⁰⁾ 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2092 dėl bendro Sąjungos biudžeto apsaugos sąlygų režimo (OL L 433 I, 2020 12 22, p. 1).

⁽²¹⁾ 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13).

- (65) į Direktyvą (ES) 2018/410 įtrauktos nuostatos dėl valstybių narių atliekamo apyvartinių taršos leidimų panaikinimo išbraukiant juos iš aukcione parduodamų apyvartinių taršos leidimų kiekio, kai jų teritorijoje uždaromi elektros energijos gamybos pajėgumų objektai. Atsižvelgiant į didesnius Sąjungos klimato srities užmojus ir dėl to paspartėjusią elektros energijos sektoriaus dekarbonizaciją, toks panaikinimas tampa vis aktualesnis. Todėl Komisija turėtų įvertinti, ar iš dalies pakeičiant atitinkamus deleguotuosius aktus, priimtus pagal Direktyvos 2003/87/EB 10 straipsnio 4 dalį, galima sudaryti palankesnes sąlygas valstybėms narėms naudotis panaikinimo nuostatomis;
- (66) Direktyvoje (ES) 2018/410 nustatytas ir Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2019/1842 ⁽²²⁾ įgyvendintas nemokamų leidimų paskirstymo koregavimas pagerino nemokamų apyvartinių taršos leidimų suteikimo veiksmingumą ir paskatas, tačiau padidino administracinę naštą ir istorinę vasario 28 dieną – nemokamų apyvartinių taršos leidimų išdavimo dieną – padarė neveiksmingą. Siekiant geriau atsižvelgti į nemokamų leidimų paskirstymo koregavimą, svarbu pakoreguoti reikalavimų laikymosi ciklą. Todėl terminas, iki kurio kompetentingos institucijos turi suteikti nemokamų apyvartinių taršos leidimų, turėtų būti nukeltas iš vasario 28 d. į birželio 30 d., o terminas, iki kurio operatoriai turi atsakyti leidimų, turėtų būti nukeltas iš balandžio 30 d. į rugsėjo 30 d.;
- (67) Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) 2018/2066 ⁽²³⁾ nustatytos biomasės išmetamo teršalų kiekio stebėsenos taisyklės, atitinkančios Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos teisės aktuose nustatytas biomasės naudojimo taisykles. Kadangi teisės aktuose vis išsamiau nustatomi biomasės tvarumo kriterijai pagal naujausias taisykles, nustatytas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/2001 ⁽²⁴⁾, suteikiamus įgyvendinimo įgaliojimus pagal Direktyvos 2003/87/EB 14 straipsnio 1 dalį reikėtų aiškiai išplėsti, kad būtų galima priimti būtinus pataisymus siekiant pagal ES ATLPS taikyti biomasės, įskaitant biokurą, skystuosius bioproduktus ir biomasės kurą, tvarumo kriterijus. Be to, Komisiją reikėtų įgalioti priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma, kaip apskaityti su netaršios biomasės ir netaršia nelaikomos biomasės mišiniu siejamą išmetamųjų teršalų saugojimą;
- (68) atsinaujinančiųjų išteklių nebiologinės kilmės skystasis ir dujinis kuras ir perdirbtos anglies kuras gali būti svarbūs siekiant sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, išmetamą sektoriuose, kurių dekarbonizacija sudėtinga. Jeigu perdirbtos anglies kuras ir atsinaujinančiųjų išteklių nebiologinės kilmės skystasis ir dujinis kuras gaminami iš surinkto CO₂ vykdant į šią direktyvą įtrauktą veiklą, išmetamas teršalų kiekis turėtų būti apskaitomas pagal tą veiklą. Siekiant užtikrinti, kad atsinaujinančiųjų išteklių nebiologinės kilmės kuras ir perdirbtos anglies kuras prisidėtų prie išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo, ir išvengti prisidedančio kuro dvigubo skaičiavimo, tikslinga aiškiai išplėsti Direktyvos 2003/87/EB 14 straipsnio 1 dalyje nustatytus įgaliojimus, kad Komisija galėtų priimti įgyvendinimo aktus, kuriuose būtų nustatyti reikiami pataisymai, kaip atsižvelgti į vėliau išmetamą CO₂, užtikrinti, kad būtų apskaitomas visas išmetamas teršalų kiekis, be kita ko, kai toks kuras gaminamas iš surinkto CO₂ už Sąjungos ribų, ir sykiu išvengti dvigubo skaičiavimo bei užtikrinti, kad būtų taikomos tinkamos išmetamųjų teršalų surinkimo paskatos, taip pat atsižvelgiant į požiūrį į tokį kurą pagal Direktyvą (ES) 2018/2001;
- (69) kadangi taip pat tikimasi, kad CO₂ bus gabenamas kitomis priemonėmis, ne vamzdynais, o, pavyzdžiui, laivais ir sunkvežimiais, Direktyvos 2003/87/EB I priede numatytą šiltnamio efektą sukeliančių dujų gabenimo saugojimo tikslais nuostatų aprėptį reikėtų išplėsti apimant visas transporto priemones, kad būtų užtikrintas vienodas požiūris, neatsižvelgiant į tai, ar transporto priemonei taikoma ES ATLPS. Jeigu transporto išmetamas teršalų kiekis taip pat priskiriamas kitai veiklai pagal Direktyvą 2003/87/EB, išmetamą teršalų kiekį reikėtų apskaityti pagal tą kitą veiklą, kad būtų išvengta dvigubo skaičiavimo;

⁽²²⁾ 2019 m. spalio 31 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/1842, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB taikymo taisyklės, susijusios su tolesne nemokamų apyvartinių taršos leidimų paskirstymo koregavimo dėl veiklos lygio pokyčių tvarka (OL L 282, 2019 11 4, p. 20).

⁽²³⁾ 2018 m. gruodžio 19 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2018/2066 dėl išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio stebėsenos ir ataskaitų teikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB ir iš dalies keičiantis Komisijos reglamentą (ES) Nr. 601/2012 (OL L 334, 2018 12 31, p. 1).

⁽²⁴⁾ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82).

- (70) į ES ATLPS neįtraukus įrenginių, kuriuose naudojama tik biomasė, susidarė situacijų, kai įrenginiai, kuriuose deginama daug biomasės, gavo nenumatyto pelno, nes gavo nemokamų apyvartinių taršos leidimų gerojai daugiau nei faktiškai išmetė teršalų. Taigi reiktų nustatyti netaršios biomasės deginimo ribinę vertę, kurią viršijantys įrenginiai neįtraukiami į ES ATLPS. Nustačius ribą būtų užtikrinta daugiau tikrumo dėl to, kurie įrenginiai patenka į ES ATLPS taikymo sritį, ir būtų sudarytos sąlygos tolygiau paskirstyti nemokamus apyvartinius taršos leidimus visų pirma sektoriams, kuriuose kyla didesnė anglies dioksido nutekėjimo rizika. Turėtų būti nustatyta 95 % riba, kad būtų subalansuoti privalumai ir trūkumai, susiję su įrenginiais, kuriems ir toliau bus taikoma ES ATLPS. Todėl įrenginių, kurių fizinis pajėgumas deginti iškastinį kurą tebeegzistuoja, atveju neturėtų būti skatinama grįžti prie tokio kuro naudojimo. 95% riba užtikrintų, kad jei įrenginyje iškastinis kuras naudojamas tam, kad jam būtų toliau taikoma ES ATLPS siekiant gauti nemokamų apyvartinių taršos leidimų, su to iškastinio kuro naudojimu susijusios išlaidos dėl išmetamo anglies dioksido bus pakankamai didelės, kad atgrasytų nuo iškastinio kuro naudojimo.

Ta riba taip pat užtikrintų, kad įrenginiams, kuriuose naudojamas didelis iškastinio kuro kiekis, ir toliau būtų taikomos ES ATLPS stebėsenos pareigos, taip išvengiant galimo esamų stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo pareigų apėjimo. Tuo pat metu tokie įrenginiai, kuriuose sudeginama mažesnė netaršios biomasės dalis, taikant lankstų mechanizmą turėtų būti tebeskatinami toliau mažinti iškastinio kuro deginimą, tebetaikant jiems ES ATLPS tol, kol jų naudojamos tvarios biomasės kiekis bus toks didelis, kad jų įtraukimas į ES ATLPS nebebus pagrįstas. Be to, patirtis parodė, kad neįtraukus įrenginių, kuriuose naudojama tik biomasė – ir tai faktiškai yra 100 % riba, išskyrus iškastinio kuro deginimą įjungimo ir išjungimo etapais,– reikia atlikti pakartotinį vertinimą ir nustatyti tikslesnę apibrėžtį. 95 % riba leidžia deginti iškastinį kurą įjungimo ir išjungimo etapais;

- (71) siekdamas skatinti mažo anglies dioksido pėdsako technologijų diegimą, valstybės narės turėtų užtikrinti operatoriams galimybę pasilikti ES ATLPS iki Direktyvos 2003/87/EB 11 straipsnio 1 dalyje nurodyto dabartinio ir kito penkerių metų laikotarpio pabaigos, jei buvo pakeistas įrenginio gamybos procesas, kad būtų sumažintas jo išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, ir tas įrenginys nebesiekia 20 MW bendros vardinės šiluminės galios ribos;
- (72) 2022 m. kovo 28 d. Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (ESMA) paskelbė savo galutinę ataskaitą dėl apyvartinių taršos leidimų ir susijusių išvestinių finansinių priemonių. Ataskaitoje išsamiai analizuojamas Europos anglies dioksido rinkos vientisumas ir pateikta ekspertinių žinių bei rekomendacijų, kaip užtikrinti tinkamą anglies dioksido rinkos veikimą. Siekiant nuolat stebėti rinkos vientisumą ir skaidrumą, ESMA turėtų reguliariai teikti ataskaitas. ESMA jau vertina rinkos pokyčius ir prirėkavus savo ataskaitoje dėl tendencijų, rizikos ir pažeidžiamumo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1095/2010 ⁽²⁵⁾ 32 straipsnio 3 dalį teikia savo kompetencijos srities rekomendacijas. Į tas metines ataskaitas turėtų būti įtraukta Europos anglies dioksido rinkos analizė, apimanti apyvartinių taršos leidimų aukcionus, prekybą apyvartiniais taršos leidimais ir jų išvestinėmis finansinėmis priemonėmis prekybos vietose ir nebiržinė prekybą. Šiuo įpareigojimu būtų supaprastintas ESMA ataskaitų teikimas ir sudarytos sąlygos palyginti įvairias rinkas, visų pirma dėl glaudžių ES ATLPS ir biržos prekių išvestinių finansinių priemonių rinkų sąsajų.

ESMA atliekant tokią reguliarią analizę visų pirma turėtų būti stebimi rinkos svyravimai ir kainų raida, aukcionų veikimas ir prekybos operacijos rinkose, likvidumas ir sandorių apimtis, rinkos dalyvių kategorijos ir jų prekybos elgsena, įskaitant spekuliacinę veiklą, darančią didelį poveikį kainoms. Į jos vertinimą, kai aktualu, turėtų būti įtrauktos rekomendacijos, kaip pagerinti rinkos vientisumą ir skaidrumą, taip pat ataskaitų teikimo įpareigojimus ir sustiprinti piktnaudžiavimo rinka prevenciją, pagerinti tokių atvejų nustatymą ir padėti palaikyti tvarkingas apyvartinių taršos leidimų ir jų išvestinių finansinių priemonių rinkas. Komisija turėtų tinkamai atsižvelgti į vertinimus ir rekomendacijas metinėje anglies dioksido rinkos ataskaitoje ir prirėkavus ataskaitose, kad būtų užtikrintas geresnis anglies dioksido rinkos veikimas;

⁽²⁵⁾ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1095/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija) ir iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB bei panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/77/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 84).

- (73) siekiant toliau skatinti investicijas, kurių reikia centralizuoto šilumos tiekimo dekarbonizacijai, ir atsižvelgti į socialinius aspektus, susijusius su didelėmis energijos kainomis ir dideliu centralizuoto šilumos tiekimo įrenginių taršos šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis intensyvumu, valstybėse narėse, kuriose, palyginti su ekonomikos dydžiu, centralizuoto šilumos tiekimo sektoriuje išmetama labai daug teršalų, operatoriai turėtų galėti teikti paraiškas dėl papildomų nemokamų pereinamojo laikotarpio apyvartinių taršos leidimų centralizuoto šilumos tiekimo įrenginiams, o papildoma nemokamų apyvartinių taršos leidimų vertė turėtų būti investuojama siekiant iki 2030 m. gerokai sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį. Siekiant užtikrinti, kad tas kiekis būtų sumažintas, papildomi pereinamojo laikotarpio nemokami apyvartiniai taršos leidimai turėtų būti skiriami su sąlyga, kad bus padarytos investicijos ir užtikrintas išmetamųjų teršalų kiekio sumažinimas, kaip nustatyta poveikio klimatui neutralumo planuose, kuriuos dėl savo įrenginių turi parengti operatoriai;
- (74) netikėtas arba staigus pernelyg didelis kainų padidėjimas anglies dioksido rinkoje gali neigiamai paveikti rinkos nuspėjamumą, kuris yra labai svarbus planuojant investicijas į dekarbonizaciją. Todėl priemonė, taikoma esant pernelyg dideliems kainų svyravimams išmetamųjų apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomi Direktyvos 2003/87/EB II ir III skyriai, prekybos rinkoje, turėtų būti kruopščiai sustiprinta, siekiant pagerinti jos pajėgumą reaguoti į nepagrįstus kainų svyravimus. Jei tenkinamos priemonės taikymo sąlygos, grindžiamos vidutinės apyvartinių taršos leidimų kainos padidėjimu, ši taisyklėmis grindžiama apsaugos priemonė turėtų būti taikoma automatiškai, t. y. iš anksto nustatytas apyvartinių taršos leidimų skaičius bus išleistas iš rinkos stabilumo rezervo, sukurto Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu (ES) 2015/1814 ⁽²⁶⁾. Kad būtų padidintas skaidrumas, Komisija turėtų atidžiai stebėti ir kas mėnesį skelbti priemonės taikymo sąlygas. Siekiant užtikrinti tvarkingą apyvartinių taršos leidimų, išleistų iš rinkos stabilumo rezervo pagal šią apsaugos priemonę, pardavimą aukcione ir pagerinti rinkos nuspėjamumą, ši priemonė neturėtų būti dar kartą taikoma bent dvylika mėnesių nuo ankstesnio apyvartinių taršos leidimų išleidimo į rinką pagal šią priemonę pabaigos;
- (75) 2020 m. rugsėjo 17 d. Komisijos komunikate „Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis. Investavimas į neutralaus poveikio klimatui ateitį žmonių labui“ akcentuojamas ypatingas uždavinys sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį pastatų ir kelių transporto sektoriuose. Taigi, Komisija paskelbė, kad toliau plečiant apyvartinių taršos leidimų prekybą būtų galima įtraukti pastatų ir kelių transporto sektoriuose išmetamą teršalų kiekį, ir sykiu nurodė, kad būtų labai naudinga įtraukti visą su kuro deginimu susijusį išmetamųjų teršalų kiekį. Apyvartinių taršos leidimų prekyba turėtų būti taikoma kurui ir degalams, naudojamiems deginimui pastatų ir kelių transporto sektoriuose, taip pat papildomuose sektoriuose, atitinkančiuose pramoninę veiklą, kurios neapima Direktyvos 2003/87/EB I priedas, pvz., pramonės objektų šildymui (toliau - pastatų, kelių transporto ir papildomi sektoriai). Tiems sektoriams turėtų būti sukurta atskira, bet paralelinė apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, kad būtų išvengta bet kokio gerai veikiančios stacionariems įrenginiams ir aviacijai skirtos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos trikdymo. Kartu su naująja sistema vykdoma papildoma politika, kuria formuojami rinkos dalyvių lūkesčiai ir siekiama anglies dioksido kainos signalo visai ekonomikai, kartu numatant priemones, kuriomis siekiama išvengti nederamo kainų poveikio. Iš ankstesnės patirties matyti, kad kuriant naująją sistemą reikia sukurti veiksmingą stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo sistemą. Siekiant užtikrinti sinergiją ir suderinamumą su esama Sąjungos infrastruktūra ES ATLPS, tikslinga sukurti pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams skirtą apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą iš dalies pakeitus Direktyvą 2003/87/EB;
- (76) siekiant sukurti reikiamą įgyvendinimo sistemą ir numatyti pagrįstą laikotarpį 2030 m. tikslui pasiekti, apyvartinių taršos leidimų prekyba pastatų, kelių transporto ir papildomuose sektoriuose turėtų prasidėti 2025 m. Pirmaisiais metais reguliuojami subjektai turėtų turėti leidimą išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas ir pateikti savo išmetamo teršalų kiekio duomenis už 2024–2026 m. Apyvartinių taršos leidimų suteikimas ir įpareigojimai laikytis reikalavimų tokiems subjektams turėtų būti taikomi nuo 2027 m. Tokia tvarka apyvartinių taršos leidimų prekybą šiuose sektoriuose būtų galima pradėti organizuoti ir efektyviai. Taip būtų galima taip pat užtikrinti priemones, siekiant užtikrinti socialiai teisingą apyvartinių taršos leidimų prekybos pradžią pastatų, kelių transporto ir papildomuose sektoriuose, siekiant sumažinti anglies dioksido kainos poveikį pažeidžiamiesiems namų ūkiams ir transporto naudotojams;
- (77) dėl labai didelio mažųjų teršėjų skaičiaus pastatų, kelių transporto ir papildomuose sektoriuose neįmanoma nustatyti reguliavimo subjektų, tiesiogiai išmetančių šiltnamio efektą sukeliančias dujas, lygmeniu, kaip yra stacionarių įrenginių ir aviacijos atveju. Todėl techninio įgyvendinamumo ir administracinio efektyvumo sumetimais tikslingiau taikyti reguliavimą pradinėse grandyse tiekimo grandinėje. Pagal naująją apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą reikalavimų laikymosi pareiga turėtų būti pradedama taikyti, kai pastatų ir kelių transporto sektoriuose, deginimui naudojamas kuras išleidžiamas vartoti, įskaitant šiltnamio efektą sukeliančias dujas jų geologinio saugojimo tikslu

⁽²⁶⁾ 2015 m. spalio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2015/1814 dėl Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos rinkos stabilumo rezervo sukūrimo ir veikimo bei kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB (OL L 264, 2015 10 9, p. 1).

kelių transporto sektoriuje, taip pat papildomuose sektoriuose, kurie vykdo pramoninę veiklą, nepatenkančią į Direktyvos 2003/87/EB I priedą. Siekiant išvengti dvigubo įtraukimo, nereikėtų įtraukti vartoti tiekiamo kuro, naudojamo veiklai pagal tos direktyvos I priedą;

- (78) naujų sektorių reguliuojami subjektai ir reguliavimo apimtis turėtų būti nustatyti remiantis Tarybos direktyvoje (ES) 2020/262 ⁽²⁷⁾ įtvirtinta akcizo mokesčių sistema, su reikiama pakeitimais, nes ta direktyva jau sukurta tvirta kontrolės sistema, taikoma visiems tiekiamo kuro kiekiams, kad būtų mokami akcizo mokesčiai. Galutiniams kuro vartotojams tuose sektoriuose neturėtų būti taikomi įpareigojimai pagal Direktyvą 2003/87/EB;
- (79) reguliuojamiems subjektams, kurie patenka į pastatų, kelių transporto ir papildomuose sektoriuose vykdomą apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, turėtų būti taikomi panašūs leidimų išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas reikalavimai, kaip stacionarių įrenginių operatoriams. Būtina nustatyti taisykles dėl leidimų paraiškų, leidimų suteikimo sąlygų, turinio ir peržiūros, taip pat dėl visų su reguliuojamu subjektu susijusių pakeitimų. Norint, kad naujoji sistema pradėtų veikti tvarkingai, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad reguliuojami subjektai, kurie patenka į naują apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, turėtų galiojantį leidimą nuo sistemos veikimo pradžios 2025 m.;
- (80) bendras apyvartinių taršos leidimų, įtrauktų į naują apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, kiekis turėtų pagal linijinę trajektoriją pasiekti 2030 m. išmetamo teršalų kiekio sumažinimo tikslą, atsižvelgiant į ekonomiškai efektyvų pastatų ir kelių transporto sektorių indėlį į tikslą iki 2030 m. sumažinti išmetamą teršalų kiekį 43 %, palyginti su 2005 m., ir papildomų sektorių bendrą ekonomiškai efektyvų indėlį, siekiant iki 2030 m. sumažinti išmetamą teršalų kiekį 42 %, palyginti su 2005 m. Bendras apyvartinių taršos leidimų kiekis pirmą kartą turėtų būti nustatytas 2027 m., laikantis trajektorijos nuo 2024 m. ir pradedant nuo 2024 m. išmetamo teršalų kiekio ribinės vertės, apskaičiuotos pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/842 ⁽²⁸⁾ 4 straipsnio 2 dalį, remiantis įtrauktuose sektoriuose 2005 m. ir 2016–2018 m. laikotarpiu išmesto teršalų kiekio atskaitos verte, nustatyta pagal to reglamento 4 straipsnio 3 dalį. Atitinkamai linijinis mažinimo koeficientas turėtų būti 5,10 %. Nuo 2028 m. bendras apyvartinių taršos leidimų skaičius turėtų būti nustatomas remiantis 2024, 2025 ir 2026 m. vidutiniu pranešamu išmetamųjų teršalų kiekiu ir turėtų būti kasmet sumažinamas ta pačia absoliučia dalimi, kaip nustatyta nuo 2024 m., t. y. taikant 5,38 % linijinio mažinimo koeficientą, palyginti su panašia pirmiau apibrėžtos trajektorijos verte 2025 m. Jeigu tas išmetamas teršalų kiekis yra gerokai didesnis nei ta trajektorijos vertė ir jeigu toks skirtumas susidarė ne dėl mažų išmetamo teršalų kiekio matavimo metodikų skirtumų, linijinį mažinimo koeficientą reikėtų pakoreguoti, kad 2030 m. išmetamas teršalų kiekis būtų sumažintas tiek, kiek reikia;
- (81) apyvartinių taršos leidimų pardavimas aukcionuose yra paprasčiausias ir ekonomiškai efektyviausias būdas paskirstyti apyvartinius taršos leidimus, bei sykiu išvengiant nenumatyto pelno. Ir pastatų, ir kelių transporto sektorius patiria palyginti nedidelį konkurencinį spaudimą iš už Sąjungos ribų arba visai jo nepatiria ir juose neįvyksta anglies dioksido nutekėjimo rizika. Taigi pastatų ir kelių transporto sektoriuose apyvartinius taršos leidimus reikėtų paskirstyti tik aukcionuose nesuteikiant jokių nemokamų leidimų;
- (82) siekiant užtikrinti sklandžią naujos apyvartinių taršos leidimų sistemos prekybos pradžią ir atsižvelgiant į tai, kad reguliuojamiems subjektams reikia apdrausti riziką arba pirkti apyvartinius taršos leidimus iš anksto, kad sumažintų kainų ir likvidumo riziką, ankstyvuose etapuose aukcionuose reikėtų parduoti daugiau apyvartinių taršos leidimų. Taigi 2027 m. aukcionuose parduodamų leidimų kiekis turėtų būti 30 % didesnis nei bendras 2027 m. apyvartinių taršos leidimų skaičius. Šis skaičius būtų pakankamas likvidumui užtikrinti ir jeigu išmetamas teršalų kiekis būtų sumažintas, kaip reikalaujama, ir jeigu išmetamą teršalų kiekį pavyktų sumažinti tik laipsniškai. Išsamios taisyklės dėl tokio aukcionuose parduotinų apyvartinių taršos leidimų kiekio sutelkimo pradinuose etapuose turėtų būti nustatytos deleguotuoju aktu, susijusiu su pardavimu aukcionuose ir priimtu pagal Direktyvos 2003/87/EB 10 straipsnio 4 dalį;

⁽²⁷⁾ 2019 m. gruodžio 19 d. Tarybos direktyva (ES) 2020/262, kuria nustatoma bendroji akcizų tvarka (OL L 58, 2020 2 27, p. 4.).

⁽²⁸⁾ 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/842, kuriuo, prisidedant prie klimato politikos veiksmų, kad būtų vykdomi įsipareigojimai pagal Paryžiaus susitarimą, valstybės narės nustatomos įsipareigojimai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 156, 2018 6 19, p. 26).

- (83) aukcionams skirtų dalių paskirstymo taisyklės yra labai svarbios bet kokioms aukcionų pajamoms, kurios kaupsis valstybėse narėse, ypač atsižvelgiant į poreikį didinti valstybių narių pajėgumą sumažinti anglies dioksido kainų signalo socialinį poveikį pastatų ir kelių transporto sektoriuose. Neatsižvelgiant į tai, kad tiems pastatų, kelių transporto ir papildomiems sektoriams būdingos labai skirtingos charakteristikos, tikslinga nustatyti bendrą paskirstymo taisyklę, panašią į stacionariams įrenginiams taikytiną taisyklę. Dauguma apyvartinių taršos leidimų turėtų būti paskirstyta visoms valstybėms narėms remiantis vidutiniu išmetamų teršalų pasiskirstymu kelių transporto, komercinių ir įstaigų pastatų ir gyvenamosios paskirties pastatų sektoriuose 2016–2018 m.;
- (84) pastatų ir kelių transporto sektoriuose nustatant anglies dioksido kainą reikėtų kartu įgyvendinti veiksmingas socialines kompensacines priemones, ypač atsižvelgiant į energijos nepritekliaus lygius. 2021 m. Sąjungos masto apklausoje apie 34 milijonai europiečių, t. y. beveik 6,9 % Sąjungos gyventojų, teigė, kad neišgali palaikyti namuose pakankamos šilumos. Siekiant užtikrinti veiksmingą socialinę ir paskirstomą kompensaciją, turėtų būti reikalaujama, kad valstybės narės iš pastatų, kelių transporto ir papildomų sektorių apyvartinių taršos leidimų prekybos gautas pajamas skirtų su klimatu ir energetika susijusiems tikslams, jau nustatytiems esamai apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemai, pirmenybę teikiant veiklai, kuri gali padėti spręsti socialinius pastatų, kelių transporto ir papildomų sektorių apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos aspektus, arba priemonėms, kuriomis konkrečiai siekiama spręsti su tais sektoriais susijusias problemas, įskaitant susijusias politikos priemones pagal Direktyvą 2012/27/ES.

Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/955 ⁽²⁹⁾ įsteigtas naujas Socialinis klimato fondas teiks specialų finansavimą valstybėms narėms, kad paremtų labiausiai paveiktas pažeidžiamas grupes, ypač energijos ar transporto nepriteklių patiriančius namų ūkius. Socialiniu klimato fondu bus skatinamas teisingumas ir solidarumas tarp valstybių narių ir jų viduje, kartu per pereinamąją laikotarpį sumažinant energijos ir transporto nepritekliaus riziką. Jis bus grindžiamas esamais solidarumo mechanizmais ir juos papildys, užtikrinant sinergiją su kitomis Sąjungos išlaidų programomis ir fondais. 50 mln. ES ATLPS apyvartinių taršos leidimų pagal Direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnio 8b dalį ir 150 mln. pastatų, kelių transporto ir papildomų sektorių apyvartinių taršos leidimų, ir pajamos, gautos aukcionuose pardavus pastatų, kelių transporto ir papildomiems sektoriams skirtus apyvartinius taršos leidimus (ne daugiau kaip 65 000 000 000 EUR), turėtų būti laikinai ir išimties tvarka naudojami Socialiniam klimato fondui finansuoti išorės asignuotųjų pajamų forma, kol vyks diskusijos ir svarstymai dėl 2021 m. gruodžio 22 d. Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas (ES, Euratomas) 2020/2053 dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos, dėl naujų nuosavų išteklių, pagrįstų ES ATLPS, nustatymo pagal SESV 311 straipsnio trečią pastraipą.

Jei pagal SESV 311 straipsnio trečią pastraipą priimamas sprendimas, kuriuo nustatomi tie nauji nuosavi ištekliai, išgaliojus tokiame sprendime tos pačios pajamos turėtų būti nebelaikomos išorės asignuotosiomis pajamomis. Komisija, priėmusi tokį sprendimą dėl Socialinio klimato fondo, turi atitinkamai pateikti reikiamus pasiūlymus pagal Reglamentą (ES) 2023/955 27 straipsnio 4 dalį. Tai nedaro poveikio daugiamečių finansinės programos po 2027 m. derybų rezultatams;

- (85) ataskaitų dėl aukcionų pajamų naudojimo teikimą reikėtų suderinti su dabartiniu ataskaitų teikimu pagal Reglamentą (ES) 2018/1999;
- (86) reguliuojami subjektai, dalyvaujantys naujoje apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje, turėtų atsisakyti apyvartinių taršos leidimų už patikrintą išmetamą teršalų kiekį, atitinkantį jų vartoti išleidžiamo kuro kiekį. Pirmą kartą jie turėtų atsisakyti apyvartinių taršos leidimų už 2027 m. patikrintą išmetamą teršalų kiekį. Siekiant kuo labiau sumažinti administracinę naštą, pastatų, kelių transporto ir papildomų sektorių apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemai reikėtų taikyti tam tikras taisykles, kurios yra taikomos esamai apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemai stacionarių įrenginių ir aviacijos sektoriuose, atitinkamai jas pritaikius. Tai, pavyzdžiui, taisyklės dėl apyvartinių taršos leidimų perkėlimo, atsisakymo ir panaikinimo, taip pat taisyklės dėl apyvartinių taršos leidimų galiojimo, nuobaudų, kompetentingų institucijų ir valstybių narių ataskaitų teikimo pareigų;

⁽²⁹⁾ 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/955, kuriuo įsteigiamas Socialinis klimato fondas ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1060 (Žr. šio Oficialiojo leidinio p. 1).

- (87) kai kurios valstybės narės jau taiko nacionalinius anglies dioksido mokesčius pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams, kuriuos apima Direktyvos 2003/87/EB III priedas. Todėl iki 2030 m. pabaigos turėtų būti nustatyta laikina nukrypti leidžianti nuostata. Siekiant užtikrinti, kad Direktyvos 2003/87/EB tikslai būtų įgyvendinti ir kad nauja apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema būtų darni, galimybė taikyti tą nukrypti leidžiančią nuostatą turėtų būti suteikta tik tais atvejais, kai nacionalinis mokesčio tarifas yra didesnis už vidutinę atitinkamų metų aukciono kainą, ir turėtų būti taikoma tik tokį mokestį mokančių reguliuojamų subjektų atsisakymo pareigos atveju. Siekiant užtikrinti sistemos stabilumą ir skaidrumą, apie nacionalinį mokestį, įskaitant atitinkamus mokesčio tarifus, Komisijai turėtų būti pranešta šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę laikotarpio pabaigoje. Nukrypti leidžianti nuostata neturėtų daryti poveikio Socialinio klimato fondo išorės asignuotosioms pajamoms arba, jei jie nustatyti pagal SESV 311 straipsnio trečią pastraipą, nuosaviems ištekliams, pagrįstiems pajamomis iš apyvartinių taršos leidimų prekybos pastatų, kelių transporto ir papildomuose sektoriuose;
- (88) kad apyvartinių taršos leidimų prekyba pastatų, kelių transporto ir papildomuose sektoriuose būtų veiksminga, turėtų būti galima stebėti išmetamą teršalų kiekį labai užtikrintai ir už pagrįstą kainą. Išmetamą teršalų kiekį reikėtų priskirti reguliuojamiems subjektams remiantis vartoti išleistu kuro kiekiu, kartu taikant išmetamųjų teršalų faktorių. Reguluojami subjektai turėtų turėti galimybę patikimai ir tiksliai nustatyti ir atskirti sektorius, kuriuose kuras tiekiamas, taip pat galutinius kuro naudotojus, kad būtų išvengta nepageidaujamo poveikio, kaip antai dvigubos naštos. Retais atvejais, kai negalima išvengti dvigubo išmetamųjų teršalų kiekio skaičiavimo dabartinėje ES ATLPS ir naujoje pastatų, kelių transporto ir papildomų sektorių apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje galimybės arba kai išlaidų atsiranda dėl apyvartinių taršos leidimų atsisakymo už Direktyvos 2003/87/EB neapimamą veiklą, valstybės narės tokias pajamas turėtų naudoti neišvengiamam dvigubam skaičiavimui arba kitoms tokioms išlaidoms, nesusijusioms su pastatų, kelių transporto ir papildomais sektoriais, kompensuoti pagal Sąjungos teisę. Todėl Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos siekiant išvengti dvigubo skaičiavimo, o apyvartiniai taršos leidimai nebūtų grąžinami už išmetamuosius teršalus, kuriems netaikoma apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema pastatų, kelių transporto ir kituose sektoriuose, ir finansinės kompensacijos teikimas. Siekiant dar labiau sumažinti dvigubo skaičiavimo problemas, naujojoje apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje stebėsenos ir atsisakymo terminai turėtų būti nustatyti vienu mėnesiu vėliau nei esamos stacionariems įrenginiams ir aviacijai taikomos sistemos terminai. Kad būtų pakankamai duomenų bendram 2028–2030 m. apyvartinių taršos leidimų kiekiui nustatyti, reguliuojami subjektai, turintys leidimų sistemos veikimo pradžioje 2025 m., turėtų pateikti savo susijusius ankstesnius išmetamųjų teršalų kiekio duomenis už 2024 m.;
- (89) anglies dioksido kainos ir to, kiek jos perkeliama vartotojams, skaidrumas yra labai svarbus siekiant, kad visuose ekonomikos sektoriuose būtų galima greitai ir ekonomiškai efektyviai sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį. Tai ypač svarbu apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje, kuri grindžiama pradinės grandies pareigomis. Naująja apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema siekiama paskatinti reguliuojamus subjektus mažinti su kuru susijusį anglies dioksido kiekį ir tokie subjektai neturėtų gauti nepagrįsto pelno perkeldami vartotojams daugiau su anglies dioksidu susijusių išlaidų, nei patys patiria. Nors visų apyvartinių taršos leidimų pardavimas aukcionuose pagal apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, skirtą pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams, jau riboja tokio nepagrįsto pelno atsiradimą, Komisija turėtų stebėti, koku mastu reguliuojami subjektai perkelia su anglies dioksidu susijusias išlaidas, kad būtų išvengta nenumatyto pelno. Kiek tai susiję su IVA skyriumi, Komisija, jei įmanoma, pagal kuro rūšį turėtų kasmet teikti ataskaitas apie vidutinį su anglies dioksidu susijusių išlaidų, kurios buvo perkeltos Sąjungos vartotojams, lygį;
- (90) tikslinga nustatyti priemones, kuriomis būtų pašalinama galima pernelyg didelio kainų didėjimo rizika, kuri, būdama ypač didelė naujų sektorių apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos pradžioje, gali sumažinti namų ūkių ir asmenų norą investuoti į išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimą. Tos priemonės turėtų papildyti rinkos stabilumo rezervo, kuris pradėjo veikti 2019 m., apsaugos priemones. Nors anglies dioksido kainą ir toliau diktuoja rinka, apsaugos priemonės bus taikomos pagal automatinį mechanizmą, remiantis taisyklėmis, kuomet apyvartiniai taršos leidimai bus išleidžiami iš rinkos stabilumo rezervo tik jeigu tenkinamos viena ar daugiau konkrečių priemonės taikymo sąlygų, grindžiamų vidutine apyvartinių taršos leidimų kaina. Šis papildomas mechanizmas taip pat bus aktyvaus reagavimo pobūdžio, siekiant sumažinti pernelyg didelį nepastovumą dėl kitų veiksmų, nesusijusių su pagrindinių rinkos sąlygų pokyčiais. Priemonės reikėtų pritaikyti prie skirtingų pernelyg didelio kainų padidėjimo lygių, dėl kurių skirsis ir intervencijos laipsnis. Komisija turėtų atidžiai stebėti priemonės taikymo sąlygas ir skubiai priimti priemones, kai tos sąlygos tenkinamos. Tai neturėtų daryti poveikio bet kokioms papildomoms priemonėms, kurias valstybės narės gali priimti, kad pašalintų neigiamą socialinį poveikį;

- (91) siekiant piliečiams suteikti daugiau tikrumo, kad anglies dioksido kaina pirmaisiais naujos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos metais neviršytų 45 EUR, tikslinga įtraukti papildomą kainų stabilumo mechanizmą, pagal kurį apyvartiniai taršos leidimai būtų perduodami iš rinkos stabilumo rezervo, jei anglies dioksido kaina viršytų tą lygį. Iš principo priemonė turėtų būti taikoma vieną kartą per 12 mėnesių laikotarpį. Tačiau ji taip pat turėtų būti taikoma dar kartą per tą patį 12 mėnesių laikotarpį, jei Komisija, padedama Klimato kaitos komiteto, mano, kad kainos raida pateisina kitą leidimų perdavimą. Atsižvelgdama į šio mechanizmo tikslą užtikrinti stabilumą pirmaisiais naujos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos metais, Komisija turėtų įvertinti jo veikimą ir tai, ar jis turėtų būti tęsiamas po 2029 m.;
- (92) kaip papildomas apsaugos mechanizmas, prieš pradedant prekybą pastatų, kelių transporto ir papildomų sektorių apyvartiniais taršos leidimais, turėtų būti galimybė atidėti viršutinės ribos ir pareigos atsisakyti leidimų taikymą, jei didmeninės dujų ar naftos kainos yra išskirtinai didelės, palyginti su ankstesnėmis tendencijomis. Mechanizmas turėtų būti automatinis: pagal jį viršutinės ribos ir leidimų atsisakymo pareigos taikymas turėtų būti atidėtas vieneriems metams, jei tenkinamos konkrečios energijos kainų sąlygos. Referencinės kainos turėtų būti nustatomos remiantis lyginamosiomis sutartimis didmeninėse dujų ir naftos rinkose, kurios yra nedelsiant prieinamos ir aktualiausios galutiniams vartotojams. Reikėtų numatyti atskiras dujų ir naftos kainų sąlygas, nes jų kainų pokyčiai priklauso nuo skirtingų istorinių tendencijų. Siekiant užtikrinti rinkos tikrumą, Komisija pranešimu *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* turėtų pakankamai iš anksto paaiškinti atidėjimo taikymą;
- (93) Komisija turėtų stebėti, kaip vyksta pastatų, kelių transporto ir papildomų sektorių apyvartinių taršos leidimų prekyba, įskaitant kainų konvergencijos laipsnį esamoje ES ATLPS, ir prireikus pasiūlyti Europos Parlamentui ir Tarybai atlikti peržiūrą siekiant padidinti apyvartinių taršos leidimų prekybos veiksmingumą ir pagerinti jos administravimą bei praktinį taikymą tuose sektoriuose, remiantis įgytomis žiniomis ir didesne kainų konvergencija. Komisija turėtų būti įpareigota pateikti pirmąją ataskaitą šiais klausimais ne vėliau kaip 2028 m. sausio 1 d.;
- (94) siekiant užtikrinti vienodas Direktyvos 2003/87/EB 3ga straipsnio 2 dalies, 3gf straipsnio 2 ir 4 dalių, 10b straipsnio 4 dalies, 12 straipsnio 3-d ir 3-c dalių, 14 straipsnio 1 dalies, 30f straipsnio 3 ir 5 dalių ir 30h straipsnio 7 dalies įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Siekiant užtikrinti sinergiją su esama reglamentavimo sistema, suteikiamus įgyvendinimo įgaliojimus pagal tos direktyvos 14 ir 15 straipsnius reikėtų išplėsti, kad būtų aprėpti pastatų, kelių transporto ir papildomi sektoriai. Tais įgyvendinimo įgaliojimais, išskyrus įgyvendinimo įgaliojimus, susijusius su Direktyvos 2003/87/EB 3gf straipsnio 2 dalimi ir 12 straipsnio 3-d ir 3-c dalimis, turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ⁽³⁰⁾;
- (95) kad pasiektų šioje direktyvoje ir kituose Sąjungos teisės aktuose, visų pirma Reglamente (ES) 2021/1119, nustatytus tikslus, Sąjunga ir jos valstybės narės, įgyvendindamos politiką, turėtų naudotis naujausiais moksliniais įrodymais. Todėl, kai Europos mokslinė patariamoji taryba klimato kaitos klausimais teikia mokslines rekomendacijas ir klausimų ataskaitas dėl ES ATLPS, Komisija turėtų atsižvelgti į tokias rekomendacijas ir ataskaitas, visų pirma į poreikį nustatyti papildomą Sąjungos politiką ir priemones siekiant užtikrinti atitiktį Reglamente (ES) 2021/1119 tikslams ir uždaviniams, taip pat papildomą Sąjungos politiką ir priemones, atsižvelgiant į aviacijos ir jūrų transporto pasaulinių rinkos priemonių užmojus ir aplinkosauginį naudingumą;
- (96) siekiant pripažinti ES ATLPS pajamų indėlį į su klimato kaita susijusią pertvarką, turėtų būti įdiegtas ES ATLPS ženklas. Be kitų priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti finansavimo iš ES ATLPS matomumą, valstybės narės ir Komisija turėtų užtikrinti, kad modernizavimo fondo ir inovacijų fondo lėšomis remiami projektai ir veikla būtų aiškiai pažymėti kaip finansuojami iš ES ATLPS pajamų, pažymint juos atitinkamu ženklu;

⁽³⁰⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

- (97) siekiant įgyvendinti Reglamento (ES) 2021/1119 2 straipsnio 1 dalyje nustatytą poveikio klimatui neutralumo tikslą, remiantis pasiūlymu dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo iš dalies keičiamas tas reglamentas, turėtų būti nustatytas 2040 m. Sąjungos masto klimato srities tikslas. ES ATLPS turėtų būti persvarstyta siekiant ją suderinti su Sąjungos 2040 m. klimato srities tikslu. Ne vėliau kaip 2026 m. liepos mėn. Komisija turėtų pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl keleto ES ATLPS aspektų ir, jei tikslinga, prie jos pridėti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto ir poveikio vertinimą. Pagal Reglamentą (ES) 2021/1119 prioritetą turėtų būti teikiamas tiesioginiam išmetamųjų teršalų kiekio mažinimui, kurį reikės papildyti didesnio anglies dioksido kiekio absorbuavimu, kad būtų užtikrintas poveikio klimatui neutralumas. Todėl, be kitų aspektų, ne vėliau kaip 2026 m. liepos mėn. Komisija turėtų pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą apie tai, kaip iš atmosferos pašalintas ir saugiai nuolat saugomas, pavyzdžiui, tiesiogiai surenkant iš oro, išmetamas teršalų kiekis galėtų būti įtrauktas į apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, tuo nepakeičiant būtino išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo. Kol anglies dioksido apmokestinimas taikomas ne visuose produkto, kuriame naudojamas surinktas anglies dioksidas, gyvavimo ciklo etapuose, ypač atliekų deginimo etape, pasikliaujant išmetamųjų teršalų apskaita jų išleidimo iš produktų į atmosferą momentu, apskaitomas išmetamas teršalų kiekis būtų per mažas.

Siekiant reguliuoti anglies dioksido surinkimą taip, kad būtų mažinamas grynasis išmetamas teršalų kiekis ir užtikrinama, kad būtų apskaitomas visas išmetamas teršalų kiekis ir kad būtų išvengta dvigubo skaičiavimo, sykiu sukuriant ekonomines paskatas, Komisija ne vėliau kaip 2026 m. liepos mėn. turėtų įvertinti, ar veiksmingai apskaitomas visas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, kuriam taikoma Direktyva 2003/87/EB, ir ar veiksmingai išvengiama dvigubo skaičiavimo. Visų pirma, ji turėtų įvertinti išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, kuris laikomas surinktu ir naudojamu produkte kitu nei 12 straipsnio 3b dalyje nurodytu būdu, apskaitą ir atsižvelgti į galutinių grandžių etapus, įskaitant šalinimą ir atliekų deginimą. Komisija taip pat turėtų pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl galimybės sumažinti Direktyvos 2003/87/EB I priede nurodytai veiklai taikomas 20 MW bendros vardinės šiluminės galios ribas, atsižvelgiant į naudą aplinkai ir administracinę našą;

- (98) ne vėliau kaip 2026 m. liepos mėn. Komisija taip pat turėtų atlikti vertinimą ir pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl galimybės įtraukti komunalinių atliekų deginimo įrenginius į ES ATLPS, be kita ko, numatant juos įtraukti nuo 2028 m., ir įvertinti galimą poreikį numatyti pasirinkimo galimybę valstybei narei pasirinkti atsisakyti dalyvauti iki 2030 m. pabaigos, atsižvelgiant į tai, jog svarbu, kad visi sektoriai prisidėtų prie išmetamųjų teršalų mažinimo. Į ES ATLPS įtraukus komunalinių atliekų deginimo įrenginius būtų prisidedama prie žiedinės ekonomikos, nes būtų skatinamas produktų perdirbimas, pakartotinis naudojimas ir remontas, sykiu prisidedant prie visos ekonomikos dekarbonizacijos. Įtraukus komunalinių atliekų deginimo įrenginius būtų sustiprintos paskatos tvariai tvarkyti atliekas pagal atliekų hierarchiją ir sudarytos vienodos sąlygos regionams, kurie komunalinių atliekų deginimą įtraukė į ES ATLPS taikymo sritį.

Siekiant išvengti atliekų nukreipimo nuo komunalinių atliekų deginimo įrenginių į sąvartynus Sąjungoje, nes dėl to išmetamas metanas, ir siekiant išvengti atliekų eksporto į trečiąsias valstybes, galinčio turėti neigiamą poveikį aplinkai, Komisija savo ataskaitoje turėtų atsižvelgti į galimą atliekų nukreipimą į sąvartynus Sąjungoje ir atliekų eksportą į trečiąsias valstybes. Be to, Komisija turėtų atsižvelgti į atitinkamus kriterijus, pavyzdžiui, poveikį vidaus rinkai, galimus konkurencijos iškraipymus, aplinkosauginį naudingumą, suderinamumą su Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB ⁽³¹⁾ tikslais ir išmetamųjų teršalų kiekio stebėsenos ir apskaičiavimo patikimumą ir tikslumą. Atsižvelgdama į metano išmetimą sąvartynuose ir siekdama išvengti nevienodų sąlygų sudarymo, Komisija, vertindama galimybę įtraukti komunalinių atliekų deginimo įrenginius į ES ATLPS, taip pat turėtų įvertinti galimybę į ES ATLPS įtraukti kitus atliekų tvarkymo procesus, pavyzdžiui, šalinimą sąvartynuose, fermentaciją, kompostavimą ir mechaninį biologinį apdorojimą;

- (99) siekiant priimti ne teisėkūros procedūra priimamus bendrojo pobūdžio aktus, kad būtų papildyti ar iš dalies pakeisti neesminiai teisėkūros procedūra priimto teisės akto elementai, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti aktus dėl aukcionų terminų, administravimo ir kitų aspektų, sąlygiškumo taikymo taisyklių, Inovacijų fondo veikimo taisyklių, taisyklių dėl konkurencinio pasiūlymų teikimo mechanizmo veikimo, susijusio su sutarčių dėl kainų skirtumo ir sutarčių dėl anglies dioksido kainų skirtumo, reikalavimais, pagal kuriuos laikoma, kad šiltnamio efektą sukeliančios dujos yra nuolat chemiškai susietos su produktu, ir Direktyvos 2003/87/EB III priede nurodytos veiklos išplėtimu į kitus sektorius. Be to, siekiant užtikrinti sinergiją su esama reglamentavimo sistema, įgaliojimų delegavimą pagal Direktyvos 2003/87/EB dėl aukcionų terminų, administravimo ir kitų aspektų reikėtų

⁽³¹⁾ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3).

išplėsti siekiant aprėpti pastatų, kelių transporto ir papildomus sektorius. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad šios konsultacijos vyktų vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros⁽³²⁾ nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

- (100) nuostatos, susijusios su esama ES ATLPS ir jūrų transporto įtraukimu į jos taikymo sritį, turėtų būti taikomos nuo 2024 m., atsižvelgiant į poreikį imtis skubių klimato srities veiksmų ir užtikrinti, kad visi sektoriai prisidėtų prie išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo ekonomiškai efektyviu būdu. Todėl valstybės narės turėtų į nacionalinę teisę perkelti su tais sektoriais susijusias nuostatas ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d. Tačiau nuostatų, susijusių su pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams taikoma apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, perkėlimo į nacionalinę teisę terminas turėtų būti 2024 m. birželio 30 d., nes tiems sektoriams taikomos stebėsenos, ataskaitų teikimo, tikrinimo ir leidimų išdavimo taisyklės turėtų būti taikomos nuo 2025 m. sausio 1 d. ir reikia pakankamai laiko tvarkingam įgyvendinimui. Išimties tvarka, kad būtų užtikrintas skaidrumas ir patikimas ataskaitų teikimas, valstybės narės į nacionalinę teisę turėtų perkelti nuostatas dėl pareigos pateikti tų sektorių ankstesnio laikotarpio išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitas ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d., nes ta pareiga susijusi su išmetamųjų teršalų kiekiu 2024 m.. Pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų⁽³³⁾ valstybės narės įsipareigojo pagrįstais atvejais prie pranešimų apie perkėlimo priemones pridėti vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamos direktyvos sudėtinių dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Šios direktyvos atveju teisės aktų leidėjas laikosi nuomonės, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas;
- (101) gerai veikianti, pertvarkyta ES ATLPS su priemone, skirta rinkos stabilumui užtikrinti, yra viena iš svarbiausių Sąjungos priemonių jos 2030 m. visos ekonomikos grynojo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslui, Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslui ne vėliau kaip 2050 m. pasiekti ir tikslui po to užtikrinti neigiamą išmetamųjų teršalų balansą, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2021/1119, taip pat Paryžiaus susitarimo tikslams įgyvendinti. Rinkos stabilumo rezervu siekiama panaikinti apyvartinių taršos leidimų pasiūlos ir paklausos disbalansą rinkoje. Sprendimo (ES) 2015/1814 3 straipsnyje numatyta, kad rezervas turi būti peržiūrimas kas trejus metus nuo jo veikimo pradžios ir atliekant kiekvieną peržiūrą visų pirma apsvaistomas procentinis dydis, pagal kurį nustatomas apyvartinių taršos leidimų, perkeltinų į rinkos stabilumo rezervą, skaičius, riba, taikoma bendram apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičiui, pagal kurią nustatoma į rezervą perkeltina apyvartinių taršos leidimų dalis, ir apyvartinių taršos leidimų, kurie turi būti perduoti iš rezervu, skaičius. Dabartinė riba, kuria remiantis apyvartiniai taršos leidimai perkeliama į rinkos stabilumo rezervą, buvo nustatyta 2018 m., paskutinį kartą peržiūrėjus ES ATLPS, o šia direktyva padidinamas linijinis mažinimo koeficientas. Todėl, reguliariai peržiūrdama rinkos stabilumo rezervu veikimą, Komisija taip pat turėtų įvertinti, ar tą ribą reikia koreguoti pagal Direktyvos 2003/87/EB 9 straipsnyje nurodytą linijinį koeficientą;
- (102) atsižvelgiant į poreikį duoti patikimesnį investavimo signalą, kad ekonomiškai efektyviu būdu būtų mažinamas išmetamas teršalų kiekis, ir siekiant sustiprinti ES ATLPS, reikėtų iš dalies pakeisti Sprendimą (ES) 2015/1814, kad būtų padidinta procentinė norma, taikoma nustatant kasmet į rinkos stabilumo rezervą perkeltinų apyvartinių taršos leidimų skaičių. Be to, esant mažesniems bendro apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičiaus lygiams, perkeliama dalis turėtų būti lygi bendro apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičiaus ir ribos, kuria remiantis nustatoma perkeliama apyvartinių taršos leidimų dalis, skirtumui. Taip būtų išvengta didelės neapibrėžties dėl aukcionuose parduotinų leidimų kiekio, kai bendras apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičius yra arti ribos, ir kartu užtikrinta, kad perteklius patektų į to kiekio intervalą, kuriam esant laikoma, kad anglies dioksido rinkos veikimas yra subalansuotas;
- (103) be to, siekiant užtikrinti, kad rinkos stabilumo rezerve liekantis apyvartinių taršos leidimų skaičius po pripažinimo negaliojančiais būtų nuspėjamas, apyvartinių taršos leidimų pripažinimas negaliojančiais rezerve nebeturėtų priklausyti nuo ankstesnių metų aukcionuose parduotų leidimų kiekio. Todėl nustatytinas rezerve esančių apyvartinių taršos leidimų skaičius turėtų būti 400 mln. apyvartinių taršos leidimų – tai atitinka apatinę bendram apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičiui taikomą vertės ribą;

⁽³²⁾ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

⁽³³⁾ OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

- (104) iš prie šios direktyvos pasiūlymo pateikto poveikio vertinimo analizės taip pat matyti, kad grynoji paklausa aviacijos sektoriuje turėtų būti įtraukiama į bendrą apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičių. Be to, kadangi aviacijos apyvartiniai taršos leidimai gali būti naudojami taip pat, kaip bendrieji apyvartiniai taršos leidimai, įtraukus aviaciją į rezervą jis taptų tikslesne ir atitinkamai geresne priemone užtikrinti rinkos stabilumą. Apskaičiuojant bendrą apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičių reikėtų įtraukti aviacijos sektoriuje išmetamą teršalų kiekį ir apyvartinius taršos leidimus, suteiktus aviacijos sektoriui nuo kitų metų po šios direktyvos įsigaliojimo;
- (105) siekiant paaiškinti bendro apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičiaus apskaičiavimą, Sprendime (ES) 2015/1814 reikėtų nurodyti, kad į apyvartinių taršos leidimų pasiūlą įtraukiami tik apyvartiniai taršos leidimai, kurie buvo išleisti ir nebuvo perkelti į rinkos stabilumo rezervą. Be to, pagal formulę rinkos stabilumo rezerve esančių apyvartinių taršos leidimų skaičiaus nebereikėtų atimti iš apyvartinių taršos leidimų pasiūlos. Toks pakeitimas neturėtų reikšmingo poveikio bendro apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičiaus apskaičiavimo rezultatui, įskaitant ankstesnius bendro apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičiaus skaičiavimus arba rezervą;
- (106) siekiant sumažinti pasiūlos ir paklausos disbalanso riziką, siejamą su apyvartinių taršos leidimų prekybos pradžia pastatų, kelių transporto ir papildomuose sektoriuose, taip pat užtikrinti, kad ji būtų atsparesnė rinkos sukrėtimams, šiems sektoriams turėtų būti taikoms taisyklėmis grindžiamas rinkos stabilumo rezervo mechanizmas. Kad rezervas tinkamai veiktų nuo pat sistemos veikimo pradžios, į jį pačioje pradžioje reikėtų perkelti 600 mln. apyvartinių taršos leidimų, kad pastatų, kelių transporto ir papildomuose sektoriuose vyktų apyvartinių taršos leidimų prekyba. Pirminėms apatinei ir viršutinei riboms, lemiančioms apyvartinių taršos leidimų perkėlimą į rezervą arba iš jo, turėtų būti taikoma bendroji peržiūros nuostata. Kiti elementai, kaip antai bendro apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičiaus arba iš rezervo ar į jį perkeltų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus paskelbimas, turėtų atitikti kituose sektoriuose galiojančias rezervo taisykles;
- (107) kadangi šios direktyvos tikslų, t. y. skatinti ekonomiškai efektyviai ir veiksmingai mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, proporcingai visos ekonomikos grynojo išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo iki 2030 m. tikslui taikant išplėstą ir iš dalies pakeistą Sąjungos masto rinkos mechanizmą, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
- (108) todėl Direktyvą 2003/87/EB ir Sprendimą (ES) 2015/1814 reikėtų atitinkamai iš dalies pakeisti,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Direktyvos 2003/87/EB daliniai pakeitimai

Direktyva 2003/87/EB iš dalies keičiama taip:

- 1) 1 straipsnio antra pastraipa pakeičiama taip:

„Šioje direktyvoje taip pat numatoma dar labiau mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, siekiant prisidėti prie to, kad jis sumažėtų iki tokio lygio, kuriam esant moksliniu požiūriu būtų galima išvengti pavojingos klimato kaitos. Direktyva padeda siekti Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslo ir jos klimato srities tikslų, nustatytų Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2021/1119 (*), taigi ir Paryžiaus susitarimo tikslų (**).

(*) 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas) (OL L 243, 2021 7 9, p. 1).

(**) OL L 282, 2016 10 19, p. 4.“;

2) 2 straipsnio 1 ir 2 dalys pakeičiamos taip:

„1. Ši direktyva taikoma I ir III prieduose išvardytai veiklai ir II priede išvardytoms šiltnamio efektą sukeliančioms dujomis. Kai pakeičiami įrenginio, į ES ATLPS taikymo sritį įtraukto todėl, kad jame veikia didesnės nei 20 MW bendros varдинės šiluminės galios kuro deginimo įrenginiai, vykdomi gamybos procesai, kad būtų sumažintas jo išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, ir jis nebesiekia tos ribos, valstybė narė, kurioje yra tas įrenginys, suteikia operatoriui galimybes pasirinkti, kad jam po gamybos procesų pakeitimo ir toliau būtų taikoma ES ATLPS iki 11 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje nurodyto dabartinio ir kito penkerių metų laikotarpio pabaigos. To įrenginio operatorius gali nuspręsti, kad įrenginiui, pakeitus jo gamybos procesus, ES ATLPS taikoma tik iki to dabartinio penkerių metų laikotarpio pabaigos arba taip pat ir kitą penkerių metų laikotarpį. Atitinkama valstybė narė praneša Komisijai apie pasikeitimus, palyginti su pagal 11 straipsnio 1 dalį Komisijai pateiktu sąrašu.

2. Ši direktyva taikoma nedarant poveikio jokiems Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2010/75/ES (*) nustatytiems reikalavimams.

(*) 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (OL L 334, 2010 12 17, p. 17).“;

3) 3 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) b punktas pakeičiamas taip:

„b) išmetamųjų teršalų kiekis (emisija) – iš šaltinių įrenginyje išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis arba iš I priede nurodytą aviacijos veiklą vykdančio orlaivio ar I priede nurodytą jūrų transporto veiklą vykdančių laivų dėl tos veiklos išmetamas dujų kiekis, arba vykdant III priede nurodytą veiklą išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis;“;

b) d punktas pakeičiamas taip:

„d) leidimas išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas – pagal 5, 6 ir 30b straipsnius išduotas leidimas;“;

c) u punktas išbraukiamas;

d) papildomas šiais punktais:

„w) laivybos bendrovė – laivo savininkas arba bet kokia kita organizacija ar asmuo, kaip antai valdytojas ar laivo be įgulos frachtuotojas, perėmęs iš laivo savininko atsakomybę už laivo eksploatavimą ir perimdamas atsakomybę sutikęs perimti visas pareigas ir atsakomybę pagal Tarptautinį saugaus laivų eksploatavimo ir taršos prevencijos valdymo kodeksą, išdėstytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 336/2006 (*) I priede.

x) reisas – reisas, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/757 (**) 3 straipsnio c punkte;

y) laivybos bendrovę administruojanti institucija – institucija, atsakinga už ES ATLPS administravimą laivybos bendrovės atžvilgiu pagal 3gf straipsnį;

z) įplaukimo uostas – uostas, kuriame laivas sustoja pakrauti arba iškrauti krovinį arba įlaipinti ar išlaipinti keleivius, arba uostas, kuriame jūrinės veiklos laivas sustoja pakeisti įgulą; sustoja tik kuro papildymo, atsargų įsigijimo, laivų, kurie nėra jūrinės veiklos laivai, įgulos pamainos pasikeitimo tikslais, tam, kad laivas nuvyktų į sausąją doką ar kad laivas, jo įranga arba jie abu būtų pataisyti, sustojimai uoste dėl to, kad laivui reikia pagalbos ar jį ištiko nelaimė, perkrovimai iš laivo į laivą už uostų ribų, taip pat sustojimai tik siekiant apsaugoti nuo nepalankaus oro ar prirėmus dėl paieškos ir gelbėjimo veiklos ir konteinervežių sustojimai kaimyniniame konteinerių perkrovimo uoste, įtrauktime į įgyvendinimo aktą, priimtą pagal 3ga straipsnio 2 dalį;

- aa) kruizinis keleivinis laivas – krovinių denio neturintis keleivinis laivas ir skirtas tik komerciniam keleivių vežimui su apgyvendinimu nakvynei jūrų reiso metu;
- ab) sutartis dėl kainų skirtumo (CD) – Komisijos ir mažo arba nulinio anglies dioksido pėdsako produkto gamintojo, atrinkto taikant konkurencinio konkurso mechanizmą, pvz., aukcioną, sutartis, pagal kurią gamintojui teikiama inovacijų fondo parama, padengianti skirtumą tarp laimėjusios kainos, taip pat žinomos kaip vykdymo kaina, ir referencinės kainos, nustatytos pagal pagaminto mažo arba nulinio anglies dioksido pėdsako produkto kainą, artimo pakaitalo rinkos kainą arba šių abiejų kainų derinį;
- ac) sutartis dėl anglies dioksido kainų skirtumo (CCD) – Komisijos ir mažo arba nulinio anglies dioksido pėdsako produkto gamintojo, atrinkto taikant konkurencinio konkurso mechanizmą, pavyzdžiui, aukcioną, sutartis, pagal kurią gamintojui teikiama inovacijų fondo parama, padengianti laimėjusios kainos, taip pat žinomos kaip vykdymo kaina, ir referencinės kainos, nustatytos pagal vidutinę apyvartinių taršos leidimų kainą, skirtumą;
- ad) fiksuotosios priemokos sutartis – Komisijos ir mažai anglies dioksido išskiriančio arba jo visai neišskiriančio produkto gamintojo, atrinkto taikant konkurencinio konkurso mechanizmą, pavyzdžiui, aukcioną, sutartis, pagal kurią numatyta gamintojui teikiama parama fiksuotos sumos už pagaminto produkto vienetą forma;
- ae) reguliuojamas subjektas – IVa skyriuje tai bet koks fizinis ar juridinis asmuo, išskyrus bet kokią galutinį kuro naudotoją, užsiimantis III priede nurodyta veikla ir priskiriamas prie vienos iš šių kategorijų:
 - i) kai kuras patenka į apmokestinamų prekių sandėlį, kaip apibrėžta Tarybos direktyvos (ES) 2020/262 (***) 3 straipsnio 11 punkte, įgaliotasis sandėlio savininkas, kaip apibrėžta tos direktyvos 3 straipsnio 1 punkte, privalantis sumokėti akcizą, kuris tampa mokėtinas pagal tos direktyvos 7 straipsnį;
 - ii) jeigu šio punkto i papunktis netaikomas, bet kuris kitas asmuo, privalantis sumokėti akcizą, kuris tampa mokėtinas pagal Direktyvos (ES) 2020/262 7 straipsnį arba Tarybos direktyvos 2003/96/EB (****) 21 straipsnio 5 dalies pirmą pastraipą už kurą, kuriam taikomas šios direktyvos IVa skyrius;
 - iii) jeigu šio punkto i ir ii papunkčiai netaikomi, bet kuris kitas asmuo, kuris turi būti užregistruotas atitinkamose valstybės narės kompetentingose institucijose, kaip asmuo, kuriam tenka prievolė mokėti akcizus, įskaitant bet kokią asmenį, atleidžiamą nuo akcizų mokėjimo, kaip nurodyta Tarybos direktyvos 2003/96/EB 21 straipsnio 5 dalies ketvirtoje pastraipoje;
 - iv) jeigu šio punkto i, ii ir iii papunkčiai netaikomi arba jeigu prievolė mokėti tą patį akcizą solidariai tenka keliems asmenims, bet kuris kitas valstybės narės paskirtas asmuo;
- af) kuras – šios direktyvos IVa skyriuje tai bet koks Direktyvos 2003/96/EB 2 straipsnio 1 dalyje nurodytas energinis produktas, įskaitant tos direktyvos I priedo A ir C lentelėse išvardytą kurą, taip pat bet koks kitas produktas, skirtas naudoti, siūlomas parduoti arba naudojamas kaip variklių degalai arba šildymo kuras, kaip nurodyta tos direktyvos 2 straipsnio 3 dalyje, be kita ko, elektros energijos gamybai;
- ag) išleidimas vartoti – šios direktyvos IVa skyriuje tai yra išleidimas vartoti, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2020/262 6 straipsnio 3 dalyje;
- ah) TTF dujų kaina – IVa skyriuje tai yra „Gasunie Transport Services B.V.“ valdomoje „Title Transfer Facility“ (TTF) virtualioje prekybos vietoje vykdomos prekybos dujų ateities sandorio kito mėnesio sutarties kaina;

- ai) „Brent“ žalios naftos kaina – IVa skyriuje tai yra žalios naftos ateities sandorio kito mėnesio kaina, naudojama kaip lyginamoji kaina perkant naftą.

- (*) 2006 m. vasario 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 336/2006 dėl Tarptautinio saugaus valdymo kodekso įgyvendinimo Bendrijoje ir panaikinantį Tarybos reglamentą (EB) Nr. 3051/95 (OL L 64, 2006 3 4, p. 1).
- (**) 2015 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/757 dėl jūrų transporto išmetamo anglies dioksido kiekio stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2009/16/EB (OL L 123, 2015 5 19, p. 55).
- (***) 2019 m. gruodžio 19 d. Tarybos direktyva (ES) 2020/262, kuria nustatoma bendroji akcizų tvarka (OL L 58, 2020 2 27, p. 4.).
- (****) 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyva 2003/96/EB, pakeičianti Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą (OL L 283, 2003 10 31, p. 51).“;

- 4) II skyriaus pavadinimas pakeičiamas taip:

„AVIACIJA IR JŪRŲ TRANSPORTAS“;

- 5) 3a straipsnis pakeičiamas taip:

„3a straipsnis

Taikymo sritis

3b–3g straipsniai taikomi apyvartinių taršos leidimų paskirstymui ir suteikimui I priede nurodytai aviacijos veiklai.
3ga–3gg straipsniai taikomi I priede nurodytai jūrų transporto veiklai.“;

- 6) 3g straipsnis pakeičiamas taip:

„3g straipsnis

Stebėsenos ir ataskaitų teikimo planai

Administruojanti valstybė narė užtikrina, kad kiekvieno orlaivio naudotojas pateiktų tos valstybės narės kompetentingai institucijai stebėsenos planą, kuriame nustatytos priemonės, siekiant stebėti išmetamųjų teršalų kiekius ir teikti ataskaitas apie juos, ir užtikrina, kad tokius planus kompetentingos institucijos patvirtintų laikydamosi 14 straipsnyje nurodytų įgyvendinimo aktų.“;

- 7) įterpiami šie straipsniai:

„3ga straipsnis

Taikymo jūrų transporto veiklai sritis

1. Apyvartiniai taršos leidimai paskirstomi ir jų atsisakymo reikalavimas jūrų transporto veiklai taikomi penkiasdešimčiai procentų (50 %) išmetamųjų teršalų kiekio, kai laivai vykdo reisus iš valstybės narės jurisdikcijai priklausančio įplaukimo uosto į valstybės narės jurisdikcijai nepriklausančią įplaukimo uostą, penkiasdešimčiai procentų (50 %) išmetamųjų teršalų kiekio, kai laivai vykdo reisus iš valstybės narės jurisdikcijai nepriklausančio įplaukimo uosto į valstybės narės jurisdikcijai priklausančią įplaukimo uostą, šimtui procentų (100 %) išmetamųjų teršalų kiekio, kai laivai vykdo reisus iš valstybės narės jurisdikcijai priklausančio įplaukimo uosto į valstybės narės jurisdikcijai priklausančią įplaukimo uostą, ir šimtui procentų (100 %) išmetamųjų teršalų kiekio, kurį laivai išmeta valstybės narės jurisdikcijai priklausančiame įplaukimo uoste.

2. Komisija ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d. įgyvendinimo aktais nustato kaimyninių konteinerių perkrovimo uostų sąrašą ir vėliau kas dvejus metus iki gruodžio 31 d. tą sąrašą atnaujina.

Tuose įgyvendinimo aktuose sąraše išvardijami uostai kaip kaimyniniai konteinerių perkrovimo uostai, kuriuose konteinerių perkrovimo dalis, matuojama dvidešimties pėdų ekvivalentu, viršija 65 % viso to uosto konteinerių eismo per pastarųjų dvylikos mėnesių laikotarpį, apie kurį turima atitinkamų duomenų, ir kai tie uostai yra ne Sąjungoje, bet mažiau nei 300 jūrmylių atstumu nuo valstybės narės jurisdikcijai priklausančio uosto. Šioje dalyje konteineriai laikomi perkrautais, kai jie iškraunami iš laivo į uostą tik tam, kad būtų pakrauti į kitą laivą. Į Komisijos pagal pirmą

pastraipą sudarytą sąrašą neįtraukiami trečiojoje valstybėje esantys uostai, kuriems ta trečioji valstybė faktiškai taiko šiai direktyvai lygiavertės priemonės.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3. 9, 9a ir 10 straipsniai jūrų transporto veiklai taikomi taip pat, kaip jie taikomi kitų rūšių veiklai, įtrauktai į ES ATLPS, su toliau nurodyta 10 straipsnio taikymo išimtimi.

Iki 2030 m. gruodžio 31 d. apyvartinių taršos leidimų dalis skiriama valstybėms narėms su tokiu laivybos bendrovių santykiu, koks pagal 3gf straipsnį jų atsakomybei tektų, palyginti su jų atitinkamu gyventojų skaičiumi 2020 m., ir remiantis turimais 2018–2020 m. laikotarpio duomenimis, esant daugiau kaip 15 laivybos bendrovių milijonui gyventojų. Apyvartinių taršos leidimų skaičius atitinka 3,5 % papildomo apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, kuris padidėja dėl 9 straipsnio trečioje pastraipoje nurodyto jūrų transportui skirto didžiausio apyvartinių taršos leidimų skaičiaus padidinimo atitinkamais metais. Be to, 2024 ir 2025 m. leidimų skaičius dar dauginamas iš atitinkamiems metams pagal 3gb straipsnio pirmos pastraipos a ir b punktus taikytinų procentinių dalių. Pajamos, gautos pardavus tą leidimų dalį aukcione, turėtų būti naudojamos 10 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos g punkte jūrų sektoriaus atžvilgiu ir f bei i punktuose nurodytais tikslais. 50 % leidimų skaičiaus paskirstoma atitinkamoms valstybėms narėms pagal jų atsakomybei tenkančių laivybos bendrovių dalį, o likutis paskirstomas tarp jų lygiomis dalimis.

3gb straipsnis

Laipsniškas jūrų transportui keliamų reikalavimų įvedimas

Laivybos bendrovės privalo atsisakyti apyvartinių taršos leidimų pagal šį tvarkaraštį:

- a) dėl 40 % patikrinto ataskaitose pateikto 2024 m. išmetamųjų teršalų kiekio, kuriam būtų taikomi atsisakymo reikalavimai pagal 12 straipsnį;
- b) dėl 70 % patikrinto ataskaitose pateikto 2025 m. išmetamųjų teršalų kiekio, kuriam būtų taikomi atsisakymo reikalavimai pagal 12 straipsnį;
- c) dėl 100 % patikrinto ataskaitose pateikto 2026 m. ir visų vėlesnių metų išmetamųjų teršalų kiekio pagal 12 straipsnį.

Jeigu atsisakoma mažiau apyvartinių taršos leidimų, palyginti su patikrintu jūrų transporto išmetamųjų teršalų kiekiu 2024 ir 2025 m., kai nustatomas kiekvienų metų patikrinto išmetamųjų teršalų kiekio ir atsisakytų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus skirtumas, tą skirtumą atitinkantis apyvartinių taršos leidimų skaičius panaikinamas, o ne parduodamas aukcionuose pagal 10 straipsnį.

3gc straipsnis

Nuostatos dėl ES ATLPS išlaidų perkėlimo nuo laivybos bendrovės kitam subjektui

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad tais atvejais, kai galutinę atsakomybę už kuro pirkimą ir (arba) laivo eksploatavimą sutartimi įformintu susitarimu prisiima kitas subjektas, kuris nėra to laivo laivybos bendrovė, laivybos bendrovė turėtų teisę iš to subjekto gauti kompensaciją už išlaidas, susijusias su apyvartinių taršos leidimų atsisakymu.

Laivo eksploatavimas šiame straipsnyje reiškia sprendimų dėl vežamo krovinio ir (arba) laivo maršruto ir greičio priėmimą. Laivybos bendrovė išlieka atsakinga už apyvartinių taršos leidimų atsisakymą, kaip reikalaujama pagal šios direktyvos 3gb ir 12 straipsnius, ir už bendrą nacionalinės teisės nuostatą, kuriomis ši direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, laikymąsi. Valstybės narės užtikrina, kad laivybos bendrovės, už kurias jos yra atsakingos, vykdytų savo pareigas pagal 3gb ir 12 straipsnius atsisakyti apyvartinių taršos leidimų, nepaisant tokių laivybos bendrovių teisės į tai, kad komerciniai operatoriai kompensuotų su atsisakymu susijusias išlaidas.

*3gd straipsnis***Jūrų transporto išmetamųjų teršalų kiekio stebėseną ir ataskaitų teikimas**

Kalbant apie teršalų kiekį, išmetamą vykdant šios direktyvos I priede nurodytą jūrų transporto veiklą, laivybos bendrovę administruojanti institucija užtikrina, kad laivybos bendrovė, už kurią ji atsakinga, per ataskaitinį laikotarpį stebėtų ir ataskaitose pateiktų atitinkamus parametrus ir jai pateiktų bendrovės lygmens suvestinius išmetamųjų teršalų kiekio duomenis pagal Reglamento (ES) 2015/757 II skyrių.

*3ge straipsnis***Jūrų transporto išmetamųjų teršalų kiekio tikrinimo ir akreditavimo taisyklės**

Laivybos bendrovę administruojanti institucija užtikrina, kad laivybos bendrovės lygmens suvestiniai išmetamųjų teršalų kiekio duomenys, kuriuos pateikia laivybos bendrovė pagal šios direktyvos 3gd straipsnį, būtų patikrinti remiantis Reglamento (ES) 2015/757 III skyriuje nustatytais tikrinimo ir akreditavimo taisyklėmis.

*3gf straipsnis***Laivybos bendrovę administruojanti institucija**

1. Laivybos bendrovę administruojanti institucija yra:

- a) valstybėje narėje užregistruotos laivybos bendrovės atveju – valstybė narė, kurioje laivybos bendrovė yra užregistruota;
- b) valstybėje narėje neužregistruotos laivybos bendrovės atveju – valstybė narė, kurioje, kaip apskaičiuota, tai laivybos bendrovei vykdant reisu per pastaruosius ketverius stebėsenos metus jos laivai daugiausia įplaukė į uostus ir kuri patenka į 3ga straipsnyje nustatytą taikymo sritį;
- c) laivybos bendrovių, kurios nėra registruotos valstybėje narėje ir per pastaruosius ketverius stebėsenos metus nevykdė nė vieno į 3ga straipsnyje nustatytą taikymo sritį patenkančio reiso, atveju yra valstybė narė, kurioje laivybos bendrovės laivas pradėjo arba baigė pirmąjį į tame straipsnyje nustatytą taikymo sritį patenkantį reisą.

2. Remdamasi patikimiausia turima informacija, Komisija įgyvendinimo aktais:

- a) iki 2024 m. vasario 1 d. nustato laivybos bendrovių, vykdžiusių I priede nurodytą jūrų transporto veiklą, kuri 2024 m. sausio 1 d. arba nuo tos dienos pateko į 3ga straipsnyje nustatytą taikymo sritį, sąrašą, ir jame nurodo kiekvienos laivybos bendrovės administruojančiąją instituciją pagal šio straipsnio 1 dalį;
- b) po to kas dvejus metus iki 2026 m. vasario 1 d. nustato atnaujintą sąrašą, kuriame valstybėje narėje registruotos laivybos bendrovės perskirtos kitai laivybos bendrovę administruojančiai institucijai, jei jos pakeitė registracijos Sąjungoje valstybę narę, pagal šio straipsnio 1 dalies a punktą arba įtrauktos laivybos bendrovės, kurios vėliau vykdė I priede išvardytą jūrų transporto veiklą, patenkančią į 3ga straipsnyje nustatytą taikymo sritį, pagal šio straipsnio 1 dalies c punktą, ir
- c) po to kas ketverius metus iki 2028 m. vasario 1 d. nustato atnaujintą sąrašą, kuriame laivybos bendrovės, kurios nėra registruotos valstybėje narėje, perskirtos kitai laivybos bendrovę administruojančiai institucijai pagal šio straipsnio 1 dalies b punktą.

3. Laivybos bendrovę administruojančioji institucija, kuri pagal sąrašą, sudarytą pagal 2 dalį, yra atsakinga už laivybos bendrovę, išlaiko tą atsakomybę nepriklausomai nuo vėlesnių laivybos bendrovės veiklos ar registracijos pokyčių, kol tie pakeitimai neatsispindi atnaujinant sąrašą.

4. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos išsamios taisyklės, susijusios su administruojančiųjų institucijų pagal šią direktyvą vykdomu laivybos bendrovės administravimu. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3gg straipsnis

Ataskaitų teikimas ir peržiūra

1. Jei Tarptautinė jūrų organizacija (IMO) priima pasaulinę rinkos priemonę jūrų transporto išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui mažinti, Komisija peržiūri šią direktyvą atsižvelgdama į tą priimtą priemonę.

Tuo tikslu Komisija pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai per 18 mėnesių nuo tokios pasaulinės rinkos priemonės priėmimo dienos ir prieš pradėdant ją įgyvendinti ar taikyti. Toje ataskaitoje Komisija išnagrinėja pasaulinę rinkos priemonę, atsižvelgdama į:

- a) priemonės užmojį, palyginti su Paryžiaus susitarimo tikslais,
- b) priemonės bendrą aplinkosauginį naudingumą, be kita ko, palyginti su šios direktyvos nuostatomis, apimančiomis jūrų transportą, ir
- c) visus klausimus, susijusius su ES ATLPS ir tos priemonės suderinamumu.

Kai tinkama, Komisija gali prie šios dalies antroje pastraipoje nurodytos ataskaitos pridėti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo iš dalies keičiama ši direktyva taip, kad ji atitiktų Sąjungos 2030 m. klimato srities tikslą ir poveikio klimatui neutralumo tikslą, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2021/1119, taip pat tikslą išsaugoti Sąjungos klimato srities veiksmų aplinkosauginį naudingumą ir veiksmingumą, siekiant užtikrinti derėjimą su IMO priimtos pasaulinės rinkos priemonės ir ES ATLPS įgyvendinimu ir sykiu vengiant bet kokios didelės dvigubos naštos.

2. Tuo atveju, jei IMO iki 2028 m. nepriims pasaulinės rinkos priemonės, kuria būtų siekiama sumažinti jūrų transporto išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, atitinkančios Paryžiaus susitarimo tikslus ir bent tokio lygio, kuris būtų panašus į tą, kuris užtikrinamas pagal Sąjungos priemones, kurių imtasi pagal šią direktyvą, Komisija, atsižvelgdama į Paryžiaus susitarimo tikslus, pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje išnagrinėja, ar reikia taikyti apyvarinių taršos leidimų paskirstymo ir atsisakymo reikalavimus dėl daugiau kaip penkiasdešimt procentų (50 %) laivų, vykdančių reusus tarp valstybės narės jurisdikcijai priklausančio įplaukimo uosto ir valstybės narės jurisdikcijai nepriklausančio įplaukimo uosto, išmetamųjų teršalų. Toje ataskaitoje Komisija visų pirma išnagrinėja IMO lygmeniu padarytą pažangą, taip pat išnagrinėja, ar kuri nors trečioji valstybė taiko šiai direktyvai lygiavertę rinkos priemonę, ir įvertina vengimo praktikos masto padidėjimo riziką, be kita ko, pereinant prie kitų transporto rūšių arba perkeltiant uosto paslaugų centrus į uostus už Sąjungos ribų.

Kai tikslinga, prie pirmoje pastraipoje nurodytos ataskaitos pridedamas teisėkūros pasiūlymas dėl šios direktyvos dalinio keitimo.

3. Komisija stebi šio skyriaus įgyvendinimą jūrų transporto sektoriuje, visų pirma siekiant nustatyti vengimo elgesį, kad būtų galima užkirsti kelią tokiam elgesiui ankstyvame etape, įskaitant atsižvelgimą į atokiausius regionus, ir kas dvejus metus nuo 2024 m. pateikia ataskaitą dėl šio skyriaus įgyvendinimo jūrų transporto sektoriuje ir galimų tendencijų, susijusių su laivybos bendrovėmis, kurios siekia išvengti šios direktyvos reikalavimų laikymosi. Komisija taip pat stebi poveikį, susijusį, be kita ko, su galimu transporto išlaidų padidėjimu, rinkos iškraipymais ir uostų eisimo pokyčiais, pavyzdžiui, uostų vengimu ir perkrovimo paslaugų centrų poslinkiais, bendru valstybių narių jūrų sektoriaus konkurencingumu, ir visų pirma poveikį toms laivybos paslaugoms, kurios užtikrina esmines teritorinio tęstinumo paslaugas. Kai tikslinga, Komisija pasiūlo priemones, kuriomis būtų užtikrintas veiksmingas šio skyriaus įgyvendinimas jūrų transporto sektoriuje, visų pirma priemones, skirtas tendencijoms, susijusioms su laivybos bendrovėmis, siekiančiomis išvengti šios direktyvos reikalavimų.

4. Ne vėliau kaip 2028 m. rugsėjo 30 d. Komisija įvertina, ar tikslinga pratęsti 3gą straipsnio 3 dalies antros pastraipos taikymą po 2030 m. gruodžio 31 d., ir, jei tikslinga, tuo tikslu pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.

5. Ne vėliau kaip 2026 m. gruodžio 31 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje išnagrinėja, ar įmanoma į šią direktyvą įtraukti laivų, įskaitant jūrinės veiklos laivus, kurių bendroji talpa mažesnė nei 5 000, bet viršija 400 bendrąją talpą, išmetamą teršalų kiekį, ir išnagrinėja to ekonominį, aplinkosauginį ir socialinį poveikį, remdamasi ypač analize, pridedama prie Reglamento (ES) 2015/757 peržiūros, kuri turi būti atlikta iki 2024 m. gruodžio 31 d.

Toje ataskaitoje taip pat išnagrinėjamos šios direktyvos ir Reglamento (ES) 2015/757 sąsajos ir remiamasi jų taikymo įgyta patirtimi. Toje ataskaitoje Komisija taip pat išnagrinėja, kaip šia direktyva būtų galima geriausiai skatinti atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako jūrinio kuro naudojimą, atsižvelgiant į gyvavimo ciklą. Jei tikslinga, prie ataskaitos gali būti pridėti pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.“;

- 8) 3h straipsnis pakeičiamas taip:

„3h straipsnis

Taikymo sritis

Šio skyriaus nuostatos taikomos leidimams išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas ir apyvartinių taršos leidimų, susijusių su I priede išvardytų rūšių veikla, išskyrus aviacijos veiklą ir jūrų transporto veiklą, paskirstymui ir suteikimui.“;

- 9) 6 straipsnio 2 dalies e punktas pakeičiamas taip:

„e) pareiga atsakyti tokio apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, kuris atitinka bendrą įrenginio išmetamųjų teršalų kiekį tais kalendoriniais metais, patikrintą pagal 15 straipsnį ne vėliau kaip 12 straipsnio 3 dalyje nustatytas terminas.“;

- 10) 8 straipsnis pakeičiamas taip:

„8 straipsnis

Derinimas su Direktyva 2010/75/ES

Valstybės narės imasi priemonių, būtinų užtikrinti, kad tais atvejais, kai įrenginiuose vykdoma Direktyvos 2010/75/ES I priede nurodyta veikla, leidimo išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas išdavimo sąlygos ir tvarka būtų derinamos su toje direktyvoje numatytais leidimo išdavimo sąlygomis ir tvarka. Šios direktyvos 5, 6 ir 7 straipsniuose nustatytus reikalavimus galima įtraukti į Direktyvoje 2010/75/ES numatytą tvarką.

Komisija peržiūri sinergijos su Direktyva 2010/75/ES veiksmingumą. Su aplinka ir klimatu susiję leidimai turi būti koordinuojami, kad būtų užtikrintas veiksmingas ir greitesnis priemonių, būtinų Sąjungos klimato ir energetikos tikslams pasiekti, įgyvendinimas. Bet kokios būsimos šios direktyvos peržiūros kontekste Komisija gali pateikti atskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai.“;

- 11) 9 straipsnis papildomas šiomis pastraipomis:

„2024 m. visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičius sumažinamas 90 mln. apyvartinių taršos leidimų. 2026 m. visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičius sumažinamas 27 mln. apyvartinių taršos leidimų. 2024 m. visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičius padidinamas 78,4 mln. jūrų transportui skirtų apyvartinių taršos leidimų. 2024–2027 m. linijinis koeficientas yra 4,3 %, o nuo 2028 m. – 4,4 %. Linijinis koeficientas taip pat taikomas apyvartiniams taršos leidimams, atitinkantiems jūrų transporto 2018 ir 2019 m. vidutinį išmetamųjų teršalų kiekį, apie kurį pranešta pagal Reglamentą (ES) 2015/757 ir kuris aptariamas šios direktyvos 3ga straipsnyje. Komisija paskelbia visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičių ne vėliau kaip 2023 m. rugsėjo 6 d.

Atitinkamai nuo 2026 m. sausio 1 d. ir 2027 m. sausio 1 d. apyvartinių taršos leidimų skaičius padidinamas, kad būtų atsižvelgta į kitų teršalų, kurie nėra CO₂, išmetamų jūrų transporto sektoriuje, aprėptį ir į jūrinės veiklos laivų išmetamų teršalų aprėptį, remiantis pastarųjų metų, apie kuriuos turima duomenų, išmetamųjų teršalų kiekiu. Nepaisant 10 straipsnio 1 dalies, apyvartiniai taršos leidimai, atsiradę dėl šio padidinimo, skiriami inovacijoms remti pagal 10a straipsnio 8 dalį.“;

- 12) 10 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- a) 1 dalies trečia pastraipa pakeičiama taip:

„2021–2030 m. laikotarpiu 2 % bendro apyvartinių taršos leidimų kiekio parduodami aukcione siekiant sudaryti fondą, kurio lėšos būtų naudojamos energijos vartojimo efektyvumui didinti ir energetikos sistemoms modernizuoti tam tikrose valstybėse narėse (toliau – paramą gaunančios valstybės narės), kaip išdėstyta 10d straipsnyje (toliau – modernizavimo fondas). Tuos apyvartinius taršos leidimus gaunančios valstybės narės yra valstybės narės, kuriose BVP vienam gyventojui rinkos kainomis 2013 m. nesiekė 60 % Sąjungos vidurkio. Tą apyvartinių taršos leidimų skaičių atitinkančios lėšos paskirstomos pagal IIb priedo A dalį.

Be to, nuo 2024 m. iki 2030 m. 2,5 % bendro apyvartinių taršos leidimų skaičiaus parduodami aukcione juos skiriant modernizavimo fondui. Tuos apyvartinius taršos leidimus gaunančios valstybės narės yra valstybės narės, kuriose BVP vienam gyventojui rinkos kainomis 2016–2018 m. nesiekė 75 % Sąjungos vidurkio. Tą apyvartinių taršos leidimų skaičių atitinkančios lėšos paskirstomos pagal IIb priedo B dalį.“;

b) 3 dalies pirmos pastraipos įžanginė dalis pakeičiama taip:

„3. Valstybės narės sprendžia, kaip naudoti pajamas, gautas aukcionuose pardavus apyvartinius taršos leidimus, nurodytus šio straipsnio 2 dalyje, išskyrus pajamas, pagal SESV 311 straipsnio trečią pastraipą pripažintas nuosavais ištekliais ir įtrauktas į Sąjungos biudžetą. Valstybės narės tas pajamas, išskyrus pajamas, naudojamas šios direktyvos 10a straipsnio 6 dalyje nurodytoms netiesioginėms anglies dioksido išlaidoms kompensuoti, arba tų pajamų vertės finansinį atitikmenį turėtų naudoti vienam ar daugiau iš šių tikslų:“;

c) 3 dalies pirmos pastraipos b–f punktai pakeičiami taip:

„b) plėtoti atsinaujinančiųjų išteklių energetiką ir elektros perdavimo tinklus, kad būtų įvykdytas su atsinaujinančiųjų išteklių energija susijęs Sąjungos išpareigojimas ir Sąjungos tinklų sujungimo masto tikslai, ir plėtoti kitas technologijas, kuriomis prisidedama prie perėjimo prie saugios ir tvarios mažo anglies dioksido kiekio ekonomikos, padėti įvykdyti Sąjungos išpareigojimą padidinti energijos vartojimo efektyvumą iki lygio, kuris patvirtintas atitinkamuose teisėkūros procedūra priimtuose aktuose, įskaitant atsinaujinančiųjų išteklių energiją gaminančių vartotojų ir atsinaujinančiųjų išteklių energetikos bendrijų pagamintą energiją;

c) finansuoti priemones, kuriomis siekiama išvengti miškų naikinimo, padėti saugoti ir atkurti šlapžemių, miškų ir kitas sausumos ekosistemas ar jūrines ekosistemas, įskaitant priemones, kurios prisideda prie tų ekosistemų, o ypač saugomų jūrų teritorijų, apsaugos, atkūrimo ir geresnio valdymo, ir įveisti bei atželdinti daugiau biologinei įvairovei palankių miškų, taip pat besivystančiose šalyse, kurios ratifikavo Paryžiaus susitarimą, ir priemones, siekiant perduoti toms šalims technologijas ir padėti lengviau prisitaikyti prie neigiamo klimato kaitos poveikio;

d) užtikrinti sekvestraciją Sąjungos miškininkystės sektoriuje ir dirvožemyje;

e) užtikrinti aplinkai saugų CO₂ surinkimą ir geologinį saugojimą, ypač iš kietą iškastinį kurą deginančių elektrinių ir įvairių pramonės sektorių ir jų pašakių, įskaitant trečiąsias valstybes, ir inovatyvius technologinius anglies dioksido absorbavimo metodus, tokius kaip tiesioginis anglies dioksido surinkimas iš oro ir saugojimas;

f) investuoti į transporto rūšis, kurios labai prisideda prie sektoriaus dekarbonizavimo, ir paspartinti perėjimą prie jų, įskaitant klimatui nekenkiančio keleivinio ir krovininio geležinkelių transporto ir autobusų paslaugų ir technologijų plėtrą, jūrų sektoriaus dekarbonizavimo priemones, įskaitant laivų, uostų, novatoriškų technologijų ir infrastruktūros energijos vartojimo efektyvumo didinimą, ir tvarius alternatyviuosius degalus, pavyzdžiui, vandenilį ir amoniaką, gaminamus iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, ir netaisias varymo technologijas, taip pat finansuoti priemones, kuriomis remiamas oro uostų dekarbonizavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl alternatyviųjų degalų infrastruktūros diegimo, kuriuo panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/94/ES, ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl vienodų sąlygų darniajam oro transportui užtikrinimo“;

d) 3 dalies pirmos pastraipos h punktas pakeičiamas taip:

„h) finansuoti priemones, kuriomis siekiama didinti energijos vartojimo efektyvumą, padedant gerinti centralizuotas šilumos sistemas ir izoliaciją, veiksmingas ir atsinaujinančiųjų išteklių šilumos ir vėsumos sistemas, arba remti esminę ar etapais vykdomą esminę pastatų renovaciją pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2010/31/ES (*), pradedant blogiausias eksploatacines savybes turinčių pastatų renovacija;

(*) 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo (OL L 153, 2010 6 18, p. 13)“;

e) 3 dalies pirmoje pastraipoje įterpiami šie punktai:

- „ha) teikti finansinę paramą sprendžiant mažesnes ir vidutines pajamas gaunančių namų ūkių socialinius klausimus, be kita ko, sumažinant iškraipancius mokesčius, taip pat tikslingai mažinant mokesčius už atsinaujinančiųjų išteklių elektrą;
- hb) finansuoti nacionalines klimato srities dividendų schemas, kurių teigiamas poveikis aplinkai dokumentais įrodytas metinėje ataskaitoje, nurodytoje Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1999 (*) 19 straipsnio 2 dalyje.

(*) 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328, 2018 12 21, p. 1).“;

f) 3 dalies pirmos pastraipos k punktas pakeičiamas taip:

- „k) skatinti darbuotojų įgūdžių ugdymą ir jų paskyrimą į kitas darbo vietas siekiant prisidėti prie teisingo perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, visų pirma regionuose, labiausiai nukentėjusiuose nuo darbo vietų perkėlimo, glaudžiai koordinuojant veiksmus su socialiniais partneriais, ir investuoti į darbuotojų, kuriems perėjimas gali turėti poveikio, kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą, įskaitant jūrų transporto darbuotojus;
- l) šalinti likutinę anglies dioksido nutekėjimo riziką sektoriuose, kuriems taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2023/956 (*) I priedas, remti pertvarką ir skatinti jų dekarbonizavimą pagal valstybės pagalbos taisykles.

(*) 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/956, kuriuo nustatomas pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas (OL L 130 2023 5 16, p. 52).“;

g) 3 dalyje po pirmos pastraipos įterpiama ši pastraipa:

„Nustatydamos, kaip naudoti pajamas, gautas pardavus apyvartinius taršos leidimus aukcione, valstybės narės atsižvelgia į poreikį toliau didinti tarptautinį kovos su klimato kaita finansavimą pažeidžiamose trečiojoje valstybėse, nurodytose pirmos pastraipos j punkte.“;

h) 3 dalies antra pastraipa pakeičiama taip:

„Laikoma, kad valstybės narės įvykdė šios dalies nuostatas, jeigu jos turi ir įgyvendina fiskalinės ar finansinės paramos politiką, įskaitant visų pirma besivystančias šalis, ar vidaus reguliavimo politiką, pagal kurią pirmoje pastraipoje nustatytais tikslais teikiama finansinė parama, kurios vertė atitinka pirmoje pastraipoje nurodytas pajamas.“;

i) 3 dalies trečia pastraipa pakeičiama taip:

„Valstybės narės informuoja Komisiją apie tai, kaip naudojamos pajamos, ir apie veiksmus, kurių imtasi pagal šią dalį, savo ataskaitose, teikiamose pagal Reglamento (ES) 2018/1999 19 straipsnio 2 dalį, kai aktualu ir tinkama, nurodydamos, kokios pajamos yra panaudotos ir kokių veiksmų imamasi jų integruotam nacionaliniam energetikos ir klimato srities veiksmų planui, pateiktam pagal tą reglamentą, ir jų teritoriniams teisingos pertvarkos planams, parengtiems pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1056 (*) 11 straipsnį, įgyvendinti.

Ataskaitos turi būti pakankamai išsamios, kad Komisija galėtų įvertinti, kaip valstybės narės laikosi pirmos pastraipos.

(*) 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1056, kuriuo įsteigiamas Teisingos pertvarkos fondas (OL L 231, 2021 6 30, p. 1).“;

- j) 4 dalies pirma pastraipa pakeičiama taip:

„Komisijai pagal šios direktyvos 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais papildomos šios direktyvos nuostatos dėl aukcionų terminų, administravimo ir kitų aspektų, įskaitant aukcionų, kurių reikia siekiant perkelti dalį pajamų į Sąjungos biudžetą išorės asignuotųjų pajamų forma pagal šios direktyvos 30d straipsnio 4 dalį arba nuosavų išteklių forma pagal SESV 311 straipsnio trečią pastraipą, tvarką, siekiant užtikrinti, kad aukcionai būtų rengiami atviru, skaidriu, suderintu ir nediskriminaciniu būdu. Siekiant to tikslo procesas turi būti nuspėjamas, ypač kiek tai susiję su aukcionų terminais ir seka bei numatytu parduotinių apyvartinių taršos leidimų kiekiu.“;

- k) 5 dalis pakeičiama taip:

„5. Komisija stebi, kaip veikia Europos anglies dioksido rinka. Kasmet ji pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl anglies dioksido rinkos veikimo ir kitos aktualios politikos klimato ir energetikos srityse, įskaitant aukcionų veiklą, likvidumą ir prekybos apimtį, kurioje apibendrinama Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos (ESMA) pateikta informacija pagal šio straipsnio 6 dalį ir valstybių narių pateikta informacija apie 10a straipsnio 6 dalyje nurodytas finansines priemones. Prireikus valstybės narės užtikrina, kad visa reikiama informacija būtų pateikta Komisijai vėliausiai prieš du mėnesius iki ji priima ataskaitą.“;

- l) įterpiama ši pastraipa:

„6. ESMA reguliariai stebi Europos anglies dioksido rinkos vientisumą ir skaidrumą, visų pirma rinkos kintamumą ir kainų raidą, aukcionų veikimą ir prekybos operacijas apyvartinių taršos leidimų ir jų išvestinių finansinių priemonių rinkoje, įskaitant nebiržinę prekybą, likvidumą ir prekybos apimtį, taip pat rinkos dalyvių kategorijas ir prekybos elgseną, įskaitant finansinių tarpininkų pozicijas. ESMA įtraukia atitinkamas išvadas ir prireikus įtraukia rekomendacijų į savo atliekamus vertinimus, kuriuos pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Komisijai ir Europos sisteminės rizikos valdybai pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1095/2010 (*) 32 straipsnio 3 dalį. Šios dalies pirmame sakinyje nurodytų užduočių tikslais ESMA ir atitinkamos kompetentingos institucijos bendradarbiauja ir keičiasi išsamia informacija apie visų rūšių sandorius pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 596/2014 (**) 25 straipsnį.

(*) 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1095/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija) ir iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB bei panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/77/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 84).

(**) 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 596/2014 dėl piktnaudžiavimo rinka (Piktnaudžiavimo rinka reglamentas) ir kuriuo panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/6/EB ir Komisijos direktyvos 2003/124/EB, 2003/125/EB ir 2004/72/EB (OL L 173, 2014 6 12, p. 1).“;

- 13) 10a straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- a) 1 dalis iš dalies keičiama taip:

- i) po antros pastraipos įterpiamos šios pastraipos:

„Jei įrenginiui taikoma pareiga atlikti energijos vartojimo auditą arba įgyvendinti sertifikuotą energijos naudojimo vadybos sistemą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/27/ES (*) 8 straipsnį ir jei audito ataskaitoje arba sertifikuotoje energijos naudojimo vadybos sistemoje pateiktos rekomendacijos neįgyvendinamos, išskyrus atvejus, kai atitinkamų investicijų atsipirkimo laikotarpis viršija trejus metus arba kai tų investicijų sąnaudos yra neproporcingos, nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičius sumažinamas 20 %. Nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičius nesumažinamas, jei operatorius įrodo, jog įgyvendino kitas priemones, kuriomis išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis sumažintas tiek pat, kiek rekomenduojama atitinkamo įrenginio audito ataskaitoje arba sertifikuotoje energijos naudojimo vadybos sistemoje.

Komisija papildo šią direktyvą deleguotuosiuose aktuose, priimtuose pagal šią dalį, nedarant poveikio pagal Direktyvą 2012/27/ES taikomoms taisyklėms, nustatydamą administraciniu požiūriu paprastas suderintas šios dalies trečios pastraipos taikymo taisyklės, kuriomis užtikrinama, kad taikant sąlygas nekiltų pavojus vienodoms veiklos sąlygoms, aplinkosauginiam naudingumui ar vienodam požiūriui į įrenginius visoje Sąjungoje. Tose suderintose taisyklėse visų pirma nustatomi terminai, kriterijai, pagal kuriuos pripažįstamos įgyvendintos energijos vartojimo efektyvumo priemonės, taip pat alternatyvios priemonės, kuriomis mažinamas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, taikant nacionalinių įgyvendinimo priemonių procedūrą pagal šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalį.

Be šios dalies trečioje pastraipoje nustatytų reikalavimų, toje pastraipoje nurodytas sumažinimas 20 % taikomas tais atvejais, kai iki 2024 m. gegužės 1 d. įrenginių, kurių išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis yra didesnis už 80 procentilių išmetamųjų teršalų, susijusių su atitinkamais produktų santykiniais taršos rodikliais, lygį, operatoriai kiekvienam iš tų įrenginių nėra parengę poveikio klimatui neutralumo plano, skirto jų veiklai, kuriai taikoma ši direktyva. Į tą planą įtraukiami 10b straipsnio 4 dalyje nurodyti elementai ir jis sudaromas pagal tame straipsnyje numatytus įgyvendinimo aktus. 10b straipsnio 4 dalis interpretuojama kaip apimanti tik įrenginio lygmenį. Tai, ar pasiekti 10b straipsnio 4 dalies trečios pastraipos b punkte nurodyti tikslai ir tarpinės reikšmės, tikrinama atsižvelgiant į laikotarpį iki 2025 m. gruodžio 31 d., o po to atsižvelgiant į laikotarpį, kuris baigiasi kiekvienų penktųjų metų gruodžio 31 d., laikantis 15 straipsnyje numatytų tikrinimo ir akreditavimo procedūrų. Nemokami apyvartiniai taršos leidimai, viršijantys 80 %, neskiriami, jei nebuvo patikrinta, ar pasiekti laikotarpio iki 2025 m. pabaigos arba 2026–2030 m. laikotarpio tarpiniai tikslai ir tarpinės reikšmės.

Apyvartiniai taršos leidimai, kurie nėra skiriami sumažinus nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičių pagal šios dalies trečią ir penktą pastraipą, naudojami siekiant atleisti įrenginius nuo koregavimo pagal šio straipsnio 5 dalį. Jei tokių apyvartinių taršos leidimų lieka, 50 % šių apyvartinių taršos leidimų skiriama inovacijoms remti pagal šio straipsnio 8 dalį. Kiti 50 % šių apyvartinių taršos leidimų parduodami aukcione pagal šios direktyvos 10 straipsnio 1 dalį, o valstybės narės turėtų naudoti atitinkamas pajamas bet kokiai likutinei anglies dioksido nutekėjimo rizikai sektoriuose, kuriems taikomas Reglamento (ES) 2023/956 I priedas, mažinti, pertvarkai remti ir jų dekarbonizacijai skatinti pagal valstybės pagalbos taisykles.

Nemokami apyvartiniai taršos leidimai neskiriami įrenginiams tuose sektoriuose ar pošakiuose, kuriuose taikomos kitos anglies dioksido nutekėjimo rizikos mažinimo priemonės, nustatytos Reglamentu (ES) 2023/956. Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytos priemonės atitinkamai koreguojamos.

(*) 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL L 315, 2012 11 14, p. 1).“;

ii) trečia pastraipa pakeičiama taip:

„Iš esmės, kiekvienam sektoriui ir jo pošakiui taikomas santykinis taršos rodiklis apskaičiuojamas imant produktą, o ne žaliavas, siekiant, kad per visą atitinkamo sektoriaus arba jo pošakio gamybos procesą būtų kuo labiau sumažintas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis ir padidėtų energijos vartojimo efektyvumas. Siekiant suteikti papildomų paskatų mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinti energijos vartojimo efektyvumą, taip pat užtikrinti vienodas sąlygas įrenginiams, naudojančioms naujas technologijas, kuriomis iš dalies sumažinamas arba visiškai panaikinamas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, ir esamas technologijas, nustatyti Sąjungos masto *ex ante* santykiniai taršos rodikliai peržiūrėti, kad juos būtų galima taikyti 2026–2030 m. laikotarpiu, siekiant galbūt pakeisti esamų produktų santykinį taršos rodiklių apibrėžtis ir sistemos ribas, atsižvelgiant į tai, kad pagrindiniai principai yra medžiagų žiedinio naudojimo potencialas ir kad santykiniai taršos rodikliai turėtų būti nepriklausomi nuo pradinių žaliavų ir gamybos proceso rūšies, kai gamybos procesų tikslas tas pats. Komisija deda pastangas kuo greičiau ir prieš prasidedant 2026–2030 m. laikotarpiui priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos peržiūrėtos su nemokamų apyvartinių taršos leidimų suteikimu susijusios santykinų taršos rodiklių vertės pagal 2 dalies trečią pastraipą.“;

b) įterpiama ši dalis:

„1a. Taikant Reglamentą (ES) 2023/956, nemokami apyvartiniai taršos leidimai, susiję su to reglamento I priede išvardytų prekių gamyba, neskiriami.

Nukrypstant nuo šios dalies pirmos pastraipos, pirmaisiais Reglamento (ES) 2023/956 taikymo metais to reglamento I priede išvardytų prekių gamybai skiriamas mažesnis nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičius. Taikomas koeficientas, pagal kurį mažinamas tų prekių gamybai skiriamų nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičius (PADKM koeficientas). PADKM koeficientas per laikotarpį nuo to reglamento įsigaliojimo iki 2025 m. pabaigos yra lygus 100 % ir, taikant to reglamento 36 straipsnio 2 dalies b punkte nurodytas nuostatas, yra lygus: 2026 m. – 97,5 %, 2027 m. – 95 %, 2028 m. – 90 %, 2029 m. – 77,5 %, 2030 m. – 51,5 %, 2031 m. – 39 %, 2032 m. – 26,5 % ir 2033 m. – 14 %. Nuo 2034 m. PADKM koeficientas netaikomas.

Nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus mažinimas apskaičiuojamas kasmet kaip Reglamento (ES) 2023/956 I priede išvardytų prekių gamybai skiriamų nemokamų apyvartinių taršos leidimų paklausos procentinės dalies vidurkis, palyginti su apskaičiuotu visų įrenginių bendra nemokamų apyvartinių taršos leidimų paklausa atitinkamu laikotarpiu, kaip nurodyta šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalyje. Atliekant šį skaičiavimą taikomas PADKM koeficientas.

Apyvartiniai taršos leidimai, likę sumažinus nemokamai skiriamų apyvartinių taršos leidimų skaičių, skiriami remti inovacijoms pagal 8 dalį.

Ne vėliau kaip 2024 m. gruodžio 31 d. Komisija, teikdama metinę ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai pagal šios direktyvos 10 straipsnio 5 dalį, įvertina PADKM veiksmingumą sprendžiant anglies dioksido nutekėjimo rizikos problemą, susijusią su Sąjungoje pagamintomis prekėmis, skirtomis eksportuoti į trečiąsias valstybes, kurios netaiko ES ATLPS arba panašaus anglies dioksido apmokestinimo mechanizmo. Ataskaitoje visų pirma įvertinama anglies dioksido nutekėjimo rizika sektoriuose, kuriems bus taikomas PADKM, visų pirma vandenilio vaidmuo ir spartesnė jo plėtra, taip pat pokyčiai, susiję su prekybos srautais ir tuose sektoriuose pagamintų prekių būdinguoju išmetamųjų teršalų kiekiu, pasaulinėje rinkoje. Jei ataskaitoje padaroma išvada, kad Sąjungoje pagamintoms prekėms, skirtoms eksportuoti į trečiąsias valstybes, kurios netaiko ES ATLPS arba lygiavertį anglies dioksido apmokestinimo mechanizmą, kyla anglies dioksido nutekėjimo rizika, Komisija, kai tikslinga, pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo ta anglies dioksido nutekėjimo rizika būtų šalinama laikantis Pasaulio prekybos organizacijos taisyklių, įskaitant 1994 m. Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos XX straipsnį, ir atsižvelgiant į Sąjungos įrenginių dekarbonizavimą.“

c) 2 dalis iš dalies keičiama taip:

i) trečios pastraipos c punktas pakeičiamas taip:

„c) 2026–2030 m. laikotarpio santykinų taršos rodiklių vertės nustatomos tokia pačia tvarka, kaip nustatyta šios pastraipos a ir d punktuose, atsižvelgiant į šios pastraipos e punktą, remiantis pagal 11 straipsnį pateikta 2021 ir 2022 m. informacija ir kiekvieniems 2008–2028 m. laikotarpio metams taikant atitinkamą metinę sumažinimo normą.“;

ii) trečia pastraipa papildoma šiais punktais:

„d) Tais atvejais, kai metinė sumažinimo norma viršija 2,5 % arba yra mažesnė nei 0,3 %, 2026–2030 m. laikotarpio santykinų taršos rodiklių vertės yra 2013–2020 m. laikotarpiu taikytos santykinų taršos rodiklių vertės, kiekvienais 2008–2028 m. laikotarpio metais sumažintos atitinkamu iš šių dviejų normų procentiniu dydžiu.“;

e) 2026–2030 m. laikotarpiu santykinų taršos rodiklių apibrėžčių ir sistemos ribų, taikytinų pagal 1 dalies aštuntą pastraipą, pakeitimas nedaro poveikio išlydyto metalo produkto santykinio taršos rodiklio metinei sumažinimo normai.“;

iii) ketvirta pastraipa pakeičiama taip:

„Nukrypstant nuo aromatiniams angliavandeniliams ir sintezės dujoms taikomų santykinų taršos rodiklių verčių, tos santykinų taršos rodiklių vertės pakoreguojamos tokia pačia procentine dalimi kaip naftos perdirbimo įmonėms taikomi santykiniai taršos rodikliai, siekiant tų produktų gamintojams užtikrinti vienodas sąlygas.“;

d) 3 ir 4 dalys išbraukiamos;

e) 5 dalis pakeičiama taip:

„5. Siekiant laikytis 10 straipsnyje nustatytos aukcionuose parduodamų apyvartinių taršos leidimų dalies nuostatos, kasmet, kai nemokamai suteiktų apyvartinių taršos leidimų suma nesiekia didžiausio kiekio, atitinkančio aukcionuose parduodamų apyvartinių taršos leidimų dalį, likusieji to kiekio leidimai naudojami tam, kad vėlesniais metais nereikėtų mažinti nemokamai suteiktų leidimų kiekio arba kad toks sumažinimas būtų kuo mažesnis siekiant laikytis aukcionuose parduodamų leidimų dalies nuostatų. Tačiau, jei didžiausias kiekis pasiekiamas, nemokamai suteiktų apyvartinių taršos leidimų kiekis atitinkamai pakoreguojamas. Visi tokie koregavimai atliekami laikantis vienodos tvarkos. Tačiau įrenginiams, kurių išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis konkrečiais koregavimo metais mažesnis už 10 % efektyviausių Sąjungos sektoriaus ar pošakio įrenginių vidurkį pagal atitinkamus santykinius taršos rodiklius, koregavimas netaikomas.“;

f) 6 dalies pirmą pastraipą pakeičiama taip:

„Valstybės narės turėtų priimti finansines priemones pagal šios dalies antrą ir ketvirtą pastraipą, skirtas sektoriams ar jų pošakiams, kurie patiria realią anglies dioksido nutekėjimo riziką dėl didelių netiesioginių išlaidų, kurių faktiškai patiria dėl to, kad su išmetamu šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiu susijusios išlaidos perkeliamos į elektros energijos kainas, jei tokios finansinės priemonės atitinka valstybės pagalbos taisykles ir visų pirma nesukelia nepagrįstų konkurencijos iškraipymų vidaus rinkoje. Priimtomis finansinėmis priemonėmis neturėtų būti kompensuojamos netiesioginės išlaidos, kurias padengia nemokami apyvartiniai taršos leidimai, skirti pagal santykinius taršos rodiklius, nustatytus pagal šio straipsnio 1 dalį. Jei valstybė narė išleidžia sumą, didesnę nei 25 % tų metų, kuriais patirtos netiesioginės išlaidos, aukciono pajamų, nurodytų 10 straipsnio 3 dalyje, ji nurodo tos sumos viršijimo priežastis.“;

g) 7 dalies antra pastraipa pakeičiama taip:

„Nuo 2021 m. pagal 19, 20 ir 22 dalis įrenginiams nepaskirstyti apyvartiniai taršos leidimai pridedami prie pagal šios dalies pirmos pastraipos pirmą sakinį atidėtų apyvartinių taršos leidimų kiekio.“;

h) 8 dalis pakeičiama taip:

„8. 345 mln. apyvartinių taršos leidimų iš skaičiaus, kuris antraip galėtų būti skirtas nemokamai pagal šį straipsnį, ir 80 mln. apyvartinių taršos leidimų iš skaičiaus, kuris antraip galėtų būti parduotas aukcionuose pagal 10 straipsnį, taip pat apyvartiniai taršos leidimai, likę sumažinus nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičių, kaip nurodyta šio straipsnio 1a dalyje, perkeliama į fondą, kurio tikslas – remti mažo ir nulinio anglies dioksido kiekio metodų, procesų ir technologijų inovacijas, kurios labai prisideda prie sektorių, kuriuos apima ši direktyva, dekarbonizavimo ir prisideda prie nulinės taršos ir žiediško tikslų, įskaitant projektus, kuriais siekiama išplėsti tokių metodų, procesų ir technologijų mastą, siekiant plačios jų plėtros visoje Sąjungoje (toliau – inovacijų fondas). Tokie projektai turi turėti didelį išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo potencialą ir prisidėti prie energijos ir išteklių taupymo, laikantis Sąjungos 2030 m. klimato ir energetikos tikslų.“;

Komisija inovacijų fondui skirtus apyvartinius taršos leidimus skiria laikotarpio pradžioje, siekdama užtikrinti, kad inovacijoms skatinti, įskaitant masto didinimą, būtų turima pakankamai išteklių.

Apyvartiniai taršos leidimai, kurie nebuvo suteikti orlaivių naudotojams dėl jų veiklos nebevykdymo ir kurie nėra būtini siekiant padengti nepakankamą tų orlaivių naudotojų atsikartojamų leidimų skaičių, taip pat naudojami inovacijoms remti, kaip nurodyta pirmoje pastraipoje.

Be to, inovacijų paramai skiriama 5 mln. apyvartinių taršos leidimų iš 3c straipsnio 5 ir 7 dalyse nurodyto skaičiaus, susijusio su aviacijos apyvartiniais taršos leidimais 2026 m., kaip nurodyta šios dalies pirmoje pastraipoje.

Be to, 50 mln. nepaskirstytų apyvartinių taršos leidimų iš rinkos stabilumo rezervo papildys likusias pajamas, gaunamas už 300 mln. apyvartinių taršos leidimų, numatytų parduoti 2013–2020 m. laikotarpiu pagal Komisijos sprendimą 2010/670/ES (*), ir jie bus panaudoti tinkamu laiku inovacijoms remti, kaip nurodyta šios dalies pirmoje pastraipoje.

Inovacijų fondo lėšos skiriamos I ir III prieduose išvardytiems sektoriams, taip pat produktams ir procesams, kuriais pakeičiami didelio anglies dioksido intensyvumo produktai, gaminami arba naudojami I priede išvardytuose sektoriuose, įskaitant novatoriškas atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos kaupimo technologijas ir aplinkai saugų anglies dioksido surinkimą ir saugojimą (CCU), kuris iš esmės prisideda prie klimato kaitos švelninimo, ypač tais atvejais, kai procesų išmetami teršalai yra neišvengiami, turi padėti skatinti statyti ir eksploatuoti projektų objektus, skirtus aplinkai saugiam CO₂ surinkimui, transportavimui ir geologiniam

saugojimui, ypač tais atvejais, kai pramoninių procesų išmetami teršalai yra neišvengiami, ir tiesioginiam CO₂ surinkimui iš atmosferos užtikrinant saugų, tvarų ir nuolatinį saugojimą (DACs), geografinių požiūriu subalansuotose vietose. Inovacijų fondo lėšomis taip pat gali būti remiamos novatoriškos proveržio technologijos ir infrastruktūra, įskaitant mažataršių ir netaršių degalų gamybą, siekiant dekarbonizuoti jūrų, aviacijos, geležinkelių ir kelių transporto sektorius, įskaitant kolektyvinių formų transportą, pvz., viešąjį transportą ir tolimojo susisiekiimo autobusais paslaugas.

Aviacijos sektoriuje fondas taip pat gali remti elektrifikaciją ir veiksmus, kuriais siekiama sumažinti bendrą aviacijos poveikį klimatui.

Ypatingą dėmesį Komisija skiria projektams sektoriuose, kurie patenka į Reglamento (ES) 2023/956 taikymo sritį, siekiant remti mažo anglies dioksido kiekio technologijų, CCU, CCS, atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos kaupimo inovacijas taip, kad būtų prisidedama prie klimato kaitos švelninimo, siekiant, kad per 2021–2030 m. laikotarpį projektams šiuose sektoriuose būtų suteikta didelė apyvartinis taršos leidimams, nurodytiems šio straipsnio 1a dalies ketvirtoje pastraipoje, lygiavertės finansinės vertės dalis. Be to, Komisija ir anksčiau nei 2027 m. gali paskelbti kvietimus teikti pasiūlymus, skirtus į to reglamento taikymo sritį patenkančioms sektoriams.

Ypatingą dėmesį Komisija taip pat skiria projektams, kuriais prisidedama prie jūrų sektoriaus dekarbonizavimo, ir prireikus į inovacijų fondo kvietimus teikti pasiūlymus įtraukia temas, skirtas tai temai, įskaitant jūrų transporto elektrifikavimą ir viso jo poveikio klimatui, įskaitant išmetamą juodosios anglies kiekį, aspektus. Tokių kvietimų teikti pasiūlymus projektų atrankos kriterijuose taip pat ypač atsižvelgiama į galimybes didinti biologinės įvairovės apsaugą ir mažinti projektų ir investicijų keliamą triukšmą ir vandens taršą, taikant projektų atrankos kriterijus.

Pagal 8a dalį inovacijų fondas gali remti projektus konkurencinio konkurso būdu, pavyzdžiui, sutartimis dėl kainų skirtumo, sutartimis dėl anglies dioksido kainų skirtumo arba fiksuotųjų priemonių sutartimis, siekiant remti dekarbonizavimo technologijas, kurioms anglies dioksido kaina gali būti nepakankama paskata.

Komisija siekia inovacijų fondo ir programos „Europos horizontas“ sinergijos, visų pirma kiek tai susiję su Europos partnerystėmis, ir, kai aktualu, siekia inovacijų fondo ir kitų Sąjungos programų sinergijos.

Visų valstybių narių teritorijoje vykdomi projektai, įskaitant mažos apimties ir vidutinio masto projektus, yra tinkami finansuoti, o jūrinės veiklos atveju – projektai, turintys aiškią pridėtinę vertę Sąjungai. Technologijos, kurioms skiriama parama, turi būti novatoriškos ir be paramos dar nebūti komerciškai perspektyvios panašiu mastu; tai turi būti proveržio sprendimai arba pakankamai brandžios technologijos, kurias galima taikyti ikikomerciniame etape.

Komisija užtikrina, kad inovacijų fondui skirtini apyvartiniai taršos leidimai būtų parduodami aukcionuose laikantis šios direktyvos 10 straipsnio 4 dalyje nurodytų principų ir sąlygų. Pajamos iš aukcionų sudaro išorės asiguotąsias pajamas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 (**) 21 straipsnio 5 dalį. Biudžetiniai išpareigojimai dėl veiksmų, trunkančių daugiau kaip vienus finansinius metus, gali būti suskaidyti į kelerius metus mokamas metines dalis.

Gavusi prašymą, Komisija teikia valstybėms narėms, kurių faktinio dalyvavimo lygis Inovacijų fondo projektuose yra žemas, techninę pagalbą, siekiant padidinti prašančios valstybės narės pajėgumus remti projektų rengėjų jų atitinkamose teritorijose pastangas teikti paraiškas dėl finansavimo iš inovacijų fondo, kad būtų pagerintas faktinis dalyvavimas geografinių sričių požiūriu inovacijų fondo veikloje ir pagerinta bendra pateiktų projektų kokybė. Komisija siekia veiksmingos, kokybe grindžiamos geografinės aprėpties, susijusios su finansavimu iš Inovacijų fondo visoje Sąjungoje ir užtikrina visapusišką pažangos stebėseną ir tinkamus tolesnius veiksmus šioje srityje.

Gavusi pareiškėjų sutikimą, užbaigus kvietimo teikti pasiūlymus procedūrą, Komisija informuoja valstybes nares apie paraiškas dėl projektų finansavimo jų atitinkamose teritorijose ir pateikia joms išsamią informaciją apie tas paraiškas, kad valstybėms narėms būtų lengviau koordinuoti paramą projektams. Be to, prieš skiriant paramą Komisija informuoja valstybes nares apie preliminarai atrinktų projektų sąrašą.

Projektai atrenkami taikant skaidrią atrankos procedūrą, technologijų atžvilgiu neutraliu būdu, vadovaujantis šios dalies pirmoje pastraipoje nustatytais inovacijų fondo tikslais ir objektyviais bei skaidriais kriterijais, atsižvelgiant į tai, koku mastu projektais svariai prisidedama siekiant Sąjungos klimato ir energetikos tikslų, kartu prisidedant

prie nulinės taršos ir žiediško tikslų pagal šios dalies pirmą pastraipą, taip pat prireikus atsižvelgiant į tai, kokių mastu projektais padedama sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį gerokai labiau nei 2 dalyje nurodyti santykiniai taršos rodikliai. Projektai turi turėti potencialo būti plačiai taikomi arba labai sumažinti perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos išlaidas atitinkamuose sektoriuose. Pirmenybė teikiama novatoriškoms technologijoms ir procesams, kuriais sprendžiamas daugialypio poveikio aplinkai klausimas. Projektais, susijusiais su CCU, sumažinamas grynas išmetamas teršalų kiekis ir užtikrinama, kad būtų išvengta CO₂ išmetimo arba jis būtų nuolat saugomas. Jei dotacijos skiriamos paskelbus kvietimus teikti pasiūlymus, gali būti remiama iki 60 % atitinkamų projektų išlaidų, iš kurių iki 40 % gali nepriklausyti nuo patikrinto šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, kuris nebuvo išmestas, su sąlyga, kad pasiekti iš anksto nustatyti tarpiniai tikslai, atsižvelgiant į diegiamą technologiją. Jei parama skiriama surengus konkurencinius konkursus arba tai yra techninė pagalba, gali būti remiama iki 100 % atitinkamų projektų išlaidų. Taikant projektų atrankos kriterijus atsižvelgiama į išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo potencialą keliuose sektoriuose, kurį turi jungtiniai projektai, įskaitant netoliese esančias vietas.

Inovacijų fondo lėšomis finansuojamų projektų subjektai privalo dalytis žiniomis su kitų susijusių projektų subjektais ir su teisėtą interesą turinčiais Sąjungos mokslininkais. Dalijimosi žiniomis sąlygas Komisija nustato kvietimuose teikti pasiūlymus.

Kvietimai teikti pasiūlymus turi būti atviri ir skaidrūs. Rengdama kvietimus teikti pasiūlymus, Komisija stengiasi užtikrinti, kad būtų tinkamai apimti visi sektoriai. Komisija imasi priemonių, siekdama užtikrinti, kad informacija apie kvietimus teikti pasiūlymus būtų skleidžiama kuo plačiau, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms.

Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais papildomos šios direktyvos nuostatos dėl inovacijų fondo veikimo taisyklių, įskaitant atrankos procedūrą ir kriterijus, ir reikalavimus atitinkančių sektorių ir įvairių rūšių paramai taikomų techninių reikalavimų.

Pagal šį mechanizmą jokiame projekte negali būti skiriama parama, viršijanti 15 % visų šiam tikslui skirtų apyvartinių taršos leidimų. Į tuos apyvartinius taršos leidimus atsižvelgiama pagal 7 dalį.

Ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d. ir po to kiekvienais metais Komisija šios direktyvos 22a straipsnio 1 dalyje nurodytam Klimato kaitos komitetui pateikia inovacijų fondo įgyvendinimo ataskaitą, kurioje pateikiama projektų, kuriems skirtas finansavimas, analizė pagal sektorius ir valstybes nares ir numatomas tų projektų, kuriems skirta parama, indėlis siekiant poveikio klimatui neutralumo tikslo Sąjungoje, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2021/1119. Komisija ataskaitą taip pat pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ir ją paskelbia viešai.

(*) 2010 m. lapkričio 3 d. Komisijos sprendimas 2010/670/ES, kuriuo nustatomi komercinių parodomųjų projektų, kuriais siekiama užtikrinti aplinkai saugų CO₂ surinkimą ir geologinį saugojimą, taip pat inovacinių atsinaujinančių išteklių energijos technologijų naudojimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB nustatytą Bendrijos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, finansavimo kriterijai ir priemonės (OL L 290, 2010 11 6, p. 39).

(**) 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).“;

i) įterpiamos šios dalys:

„8a. Sutartys dėl kainų skirtumo ir sutartys dėl anglies dioksido kainų skirtumo, paskirtos pasibaigus konkurencinio konkurso mechanizmui, atitinkamai padengiamos biudžetinėmis išsipareigojimais, sudaromais iš pajamų iš inovacijų fondo apyvartinių taršos leidimų pardavimo aukcione, ir tie biudžetiniai išsipareigojimai gali būti išskaidomi per kelerius metus į metines dalis. Pirmaisiais dviem konkurencinio konkurso mechanizmo etapais finansinio išsipareigojimo, susijusio su sutartimis dėl kainų skirtumo ir sutartimis dėl anglies dioksido kainų skirtumo, padengimas visiškai užtikrinamas asignavimais, sudaromais iš pajamų iš apyvartinių taršos leidimų, skirtų inovacijų fondui pagal 8 dalį, pardavimo aukcione.

Remdamasi kokybiniu ir kiekybiniu Komisijos atliktu finansinės rizikos, kylančios dėl sutarčių dėl kainų skirtumo ir sutarčių dėl anglies dioksido kainų skirtumo įgyvendinimo, vertinimu, kuris turi būti atliktas pasibaigus pirmiesiems dviem konkurencinio konkurso mechanizmo etapams ir po to kaskart, kai tai būtina, laikantis rizikos ribojimo principo, pagal kurį turtas ir pelnas nepervertinami, o išsipareigojimai ir nuostoliai pakankamai įvertinami, Komisija, naudodamasi aštuntoje pastraipoje nurodytu įgaliojimu, gali nuspręsti pirmoje pastraipoje nurodytomis priemonėmis padengti tik dalį finansinių išsipareigojimų, susijusių su sutartimis dėl kainų skirtumo ir sutartimis dėl anglies dioksido kainų skirtumo, pirmoje pastraipoje nurodytomis priemonėmis ir likusią dalį padengti kitomis priemonėmis. Komisija siekia apriboti kitų padengimo priemonių naudojimą.

Jei atlikus vertinimą padaroma išvada, kad norint išnaudoti visą sutarčių dėl kainų skirtumo ir sutarčių dėl anglies dioksido kainų skirtumo potencialą būtinos kitos padengimo priemonės, Komisija siekia subalansuoto kitų padengimo priemonių derinio. Nukrypdoma nuo Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 210 straipsnio 1 dalies, Komisija nustato kitų padengimo priemonių naudojimo mastą pagal šios dalies aštuntoje pastraipoje numatytą deleguotąjį aktą.

Likęs finansinis išsipareigojimas pakankamai padengiamas, atsižvelgiant į Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 X antraštinės dalies principus, jei reikalinga, prisitaikant prie sutarčių dėl kainų skirtumo ir sutarčių dėl anglies dioksido kainų skirtumo ypatumų, nukrypstant nuo to reglamento 209 straipsnio 2 dalies d ir h punktų, 210 straipsnio 1 dalies, 211 straipsnio 1, 2, 4 ir 6 dalių, 212, 213 ir 214 straipsnių, 218 straipsnio 1 dalies ir 219 straipsnio 3 ir 6 dalių. Kai taikytina, šios dalies aštuntoje pastraipoje numatyto deleguotuoju aktu nustatomos kitos padengimo priemonės, atidėjinių norma ir būtinos nukrypti leidžiančios nuostatos.

Komisija nepanaudoja daugiau kaip 30 % pajamų, gautų aukcione pardavus leidimus, skirtus inovacijų fondui pagal 8 dalį, atidėjiniams sutartims dėl kainų skirtumo ir sutartims dėl anglies dioksido kainų skirtumo finansuoti.

Atidėjinių norma turi būti ne mažesnė kaip 50 % visų finansinių išsipareigojimų, priimtų Sąjungos biudžete dėl sutarčių dėl kainų skirtumo ir sutarčių dėl anglies dioksido kainų skirtumo. Nustatydamą atidėjinių normą, Komisija atsižvelgia į elementus, kurie gali sumažinti Sąjungos biudžetui kylančią finansinę riziką, neskaitant inovacijų fondo turimų asignavimų, pavyzdžiui, į galimą savanorišką atsakomybės pasidalijimą su valstybėmis narėmis arba galimą privačiojo sektoriaus perdraudimo mechanizmą. Komisija peržiūri atidėjinių normą bent kas trejus metus nuo deleguotojo akto, kuriuo ji nustatoma pirmą kartą, taikymo pradžios dienos.

Siekiant išvengti spekuliacinių paraiškų, galimybė dalyvauti konkurenciniame konkurse gali būti suteikiama su sąlyga, kad pareiškėjai sumokės užstatą, kuris negražinamas, jei neįvykdoma sutartis. Tokie negražinami užstatai inovacijų fondui naudojami kaip išorės asignuotosios pajamos pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 21 straipsnio 5 dalį. Visi pagal sutarties dėl kainų skirtumo arba sutarties dėl anglies dioksido kainų skirtumo sąlygas paramą teikiančiai institucijai sumokėti paramos gavėjo įnašai, kai referencinė kaina yra didesnė už vykdymo kainą (grįžamosios lėšos), inovacijų fondui naudojami kaip išorės asignuotosios pajamos pagal to reglamento 21 straipsnio 5 dalį.

Komisijai pagal šios direktyvos 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais papildoma ši direktyva, kad būtų numatytos ir išsamiai išdėstytos kitos padengimo priemonės, jei tokių yra, ir, kai taikytina, atidėjinių norma ir būtinos papildomos nuo Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 X antraštinės dalies nukrypti leidžiančios nuostatos, kaip nustatyta šios dalies ketvirtoje pastraipoje, taip pat konkurencinių konkursų mechanizmų veikimo taisyklės, visų pirma susijusios su užstatais ir grįžamosiomis lėšomis.

Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiama šios dalies penkta pastraipa, toje pastraipoje nurodytą 30 % ribą padidinant iš viso ne daugiau kaip 20 procentinių punktų, kai tai būtina siekiant reaguoti į sutarčių dėl kainų skirtumo ir sutarčių dėl anglies dioksido kainų skirtumo paklausą, atsižvelgiant į patirtį, įgytą per pirmuosius konkurencinių konkursų mechanizmo etapus, ir į poreikį rasti tinkamą tokių dotacijų ir sutarčių pusiausvyrą teikiant inovacijų fondo paramą.

Inovacijų fondo finansinė parama yra proporcinga šiame straipsnyje nustatytiems politikos tikslams ir nesukelia nepagrįstų vidaus rinkos iškraipymų. To siekiant, parama skiriama tik papildomoms išlaidoms arba investavimo rizikai, kurios investuotojai negali prisiimti įprastomis rinkos sąlygomis, padengti.

8b. 40 mln. apyvartinių taršos leidimų iš skaičiaus, kuris antraip galėtų būti skirtas nemokamai pagal šį straipsnį, ir 10 mln. apyvartinių taršos leidimų iš skaičiaus, kuris antraip galėtų būti parduotas aukcionuose pagal šios direktyvos 10 straipsnį, yra skiriami Socialiniam klimato fondui, įsteigiamam Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/955 (*). Komisija užtikrina, kad Socialiniam klimato fondui skirti apyvartiniai taršos leidimai būtų parduodami aukcionuose 2025 m. laikantis šios direktyvos 10 straipsnio 4 dalyje nurodytų principų ir sąlygų ir pagal tą straipsnį priimto deleguotojo akto. Tų aukcionų pajamos sudaro išorės asignuotąsias pajamas pagal Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 21 straipsnio 5 dalį ir naudojamos pagal Socialiniam klimato fondui taikomas taisykles.

(*) 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/955, kuriuo įsteigiamas Socialinis klimato fondas ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1060 (OL L 130, 2023 5 16, p. 1).“;

j) 19 dalis pakeičiama taip:

„19. Nutrauktos eksploatacijos įrenginiams nemokami apyvartiniai taršos leidimai neskiriami. Laikoma, kad įrenginiai, kurių leidimo išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas galiojimas baigėsi ar leidimas buvo panaikintas, ir įrenginiai, kurių eksploatacija ar eksploatacijos atnaujinimas techniškai neįmanomas, nutraukė eksploataciją.“;

k) įterpiama ši pastraipa:

„22. Jei tenka koreguoti pagal 11 straipsnio 2 dalį suteiktų nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičių, tokie koregavimai atliekami arba paimant apyvartinių taršos leidimų iš pagal šio straipsnio 7 dalį atidėtų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, arba prie šio skaičiaus pridedant apyvartinių taršos leidimų.“;

14) į 10b straipsnio 4 dalį įtraukiamos tokios pastraipos:

„Valstybėje narėje, kurioje vidutinė 2014–2018 m. jos centralizuoto šilumos tiekimo įrenginių išmetamųjų teršalų dalis, palyginti su bendru tokių Sąjungos teršalų kiekiu, padalinta iš tos valstybės narės BVP dalies bendrame Sąjungos BVP, yra didesnė nei penki, tiems įrenginiams 2026–2030 m. laikotarpiui papildomai skiriama nemokamų ATL – 30 % nuo pagal 10a straipsnį nustatyto kiekio, su sąlyga, kad tų gautų papildomų nemokamų ATL vertę atitinkančios apimties investicijos būtų investuojamos siekiant iki 2030 m. gerokai sumažinti išmetamą teršalų kiekį pagal poveikio klimatui neutralumo planus, nurodytus šios dalies trečioje pastraipoje, ir kad tos pastraipos b punkte nurodytų tikslų ir tarpinių reikšmių pasiekimas būtų patvirtintas pagal šios dalies ketvirtą pastraipą atliktu patikrinimu.

Ne vėliau kaip 2024 m. gegužės 1 d. centralizuoto šilumos tiekimo operatoriai parengia poveikio klimatui neutralumo planą, skirtą įrenginiams, dėl kurių jie teikia paraišką dėl papildomų nemokamų apyvartinių taršos leidimų pagal šios dalies antrą pastraipą. Tas planas turi atitikti Reglamento (ES) 2021/1119 2 straipsnio 1 dalyje nustatytą poveikio klimatui neutralumo tikslą, ir jame nustatoma:

- a) priemonės ir investicijos, kuriomis siekiama iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui įrenginio arba įmonės lygmeniu, išskyrus naudojimąsi anglies dioksido kompensavimu;
- b) tarpiniai tikslai ir tarpinės reikšmės, pagal kuriuos iki 2025 m. gruodžio 31 d., o po to kas penkerius metus iki gruodžio 31 d. vertinama pažanga, padaryta siekiant šios pastraipos a punkte nurodyto poveikio klimatui neutralumo tikslo;
- c) kiekvienos šios pastraipos a punkte nurodytos priemonės ir investicijos poveikio išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimui įvertinimas.

Ar pasiekti šios dalies trečios pastraipos b punkte nurodyti tikslai ir tarpinės reikšmės tikrinama atsižvelgiant į laikotarpį iki 2025 m. gruodžio 31 d., o po to atsižvelgiant į laikotarpį, kuris baigiasi kiekvienų penkerių metų gruodžio 31 d., laikantis 15 straipsnyje numatytų tikrinimo ir akreditavimo procedūrų. Nemokami apyvartiniai taršos leidimai, išskyrus nurodytuosius šios dalies pirmoje pastraipoje, neskiriami, jei nebuvo patikrinta, ar pasiekti laikotarpio iki 2025 m. pabaigos arba 2026–2030 m. laikotarpio tarpiniai tikslai ir tarpinės reikšmės.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas minimalus šios dalies trečios pastraipos a, b ir c punktuose nurodytos informacijos turinys ir toje pastraipoje ir 10a straipsnio 1 dalies penktoje pastraipoje nurodytų poveikio klimatui neutralumo planų formatus. Komisija siekia sinergijos su panašiais planais, kaip numatyta Sąjungos teisėje. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.“;

15) 10c straipsnio 7 dalis pakeičiama taip:

„7. Valstybės narės reikalauja, kad lengvatas gaunantys elektros energijos gamintojai ir tinklo operatoriai kasmet ne vėliau kaip vasario 28 d. pateiktų atrinktų investicinių projektų įgyvendinimo ataskaitas, be kita ko, nurodytų nemokamai suteiktų apyvartinių taršos leidimų ir patirtų investicinių sąnaudų balansą bei remiamų investicijų rūšis. Valstybės narės paneša apie tai Komisijai, o Komisija šias ataskaitas skelbia viešai.“;

16) įterpiamas šis straipsnis:

„10ca straipsnis

Paankstintas pereinamuoju laikotarpiu suteikiamų nemokamų leidimų energetikos sektoriui modernizuoti terminas

Nukrypstant nuo 10c straipsnio, atitinkamos valstybės narės gali suteikti įrenginiams pereinamojo laikotarpio nemokamų apyvartinių taršos leidimų pagal tą straipsnį tik investicijoms, vykdomoms iki 2024 m. gruodžio 31 d. Atitinkamoms valstybėms narėms pagal 10c straipsnį 2021–2030 m. laikotarpiui skirtų apyvartinių taršos leidimų, nepanaudotų tokiomis investicijoms, dalis, kurią nustato atitinkama valstybės narė:

- a) pridedama prie bendro apyvartinių taršos leidimų, kuriuos atitinkama valstybė narė ketina parduoti aukcione pagal 10 straipsnio 2 dalį, skaičiaus; arba
- b) naudojama 10d straipsnyje nurodyto modernizavimo fondo finansuojamoms investicijoms remti pagal taisykles, taikomas 10d straipsnio 4 dalyje nurodytoms pajamoms iš apyvartinių taršos leidimų.

Ne vėliau kaip 2024 m. gegužės 15 d. atitinkama valstybė narė praneša Komisijai apie atitinkamą apyvartinių taršos leidimų kiekį, kuris bus naudojamas pagal 10 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a punktą ir, nukrypstant nuo 10d straipsnio 4 dalies antro sakinio, 10d straipsnį.“;

17) 10d straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. 2021–2030 m. laikotarpiui įsteigiamas fondas, skirtas remti paramą gaunančių valstybių narių siūlomas investicijas, įskaitant nedidelio masto investicinių projektų finansavimą, kuriomis modernizuojamos energetikos sistemos ir padidinamas energijos vartojimo efektyvumas (toliau – modernizavimo fondas). Modernizavimo fondas finansuojamas iš pajamų, gautų pardavus apyvartinius taršos leidimus aukcionuose pagal 10 straipsnį ten pat nurodytą paramą gaunančių valstybių narių labui.

Remiamos investicijos turi atitikti šios direktyvos tikslus, taip pat 2019 m. gruodžio 11 d. Komisijos komunikato dėl Europos žaliojo kurso bei Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1119 tikslus ir Paryžiaus susitarime nustatytus ilgalaikius tikslus. Paramą gaunančios valstybės narės atitinkamais atvejais gali naudoti modernizavimo fondo išteklius investicijoms, susijusioms su gretimais Sąjungos pasienio regionais, finansuoti. Modernizavimo fondo lėšomis nėra remiami energiją gaminantys įrenginiai, kuriuose naudojamas iškastinis kuras. Tačiau pajamos iš apyvartinių taršos leidimų, apie kuriuos pranešama pagal šio straipsnio 4 dalį, gali būti naudojamos investicijoms, susijusioms su iškastiniu dujiniu kuru.

Be to, pajamos iš apyvartinių taršos leidimų, nurodytų šios direktyvos 10 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje, kai veikla laikoma aplinkos atžvilgiu tvaria pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2020/852 (*) ir yra tinkamai pagrįsta energetinio saugumo užtikrinimo sumetimais, gali būti naudojamos investicijoms, susijusioms su dujiniu iškastiniu kuru, su sąlyga, kad energijos gamybai apyvartiniai taršos leidimai parduodami aukcione iki 2027 m. gruodžio 31 d., o investicijų, susijusių su dujų naudojimu galutinėje grandyje, atveju apyvartiniai taršos leidimai parduodami aukcionuose iki 2028 m. gruodžio 31 d.

(*) 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13).“;

b) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Bent 80 % pajamų iš 10 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje nurodytų apyvartinių taršos leidimų ir apyvartinių taršos leidimų, apie kuriuos pranešta pagal šio straipsnio 4 dalį, ir bent 90 % pajamų iš apyvartinių taršos leidimų, nurodytų 10 straipsnio 1 dalies ketvirtoje pastraipoje, panaudojama remiant investicijas į:

- a) elektros energijos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, įskaitant vandenilį iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, gamybą ir naudojimą;
- b) šildymą ir vėsinimą naudojant atsinaujinančius energijos šaltinius;
- c) bendro energijos suvartojimo mažinimą didinant energijos vartojimo efektyvumą, be kita ko, pramonės, transporto, pastatų, žemės ūkio ir atliekų sektoriuose;
- d) energijos kaupimą ir energetikos tinklų modernizavimą, įskaitant paklausos valdymą, centralizuoto šilumos tiekimo vamzdynus, elektros perdavimo tinklus, jungčių tarp valstybių narių didinimą ir visai netaršaus judumo infrastruktūrą;
- e) paramą mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams, taip pat kaimo ir atokiose vietovėse, siekiant kovoti su energijos nepriteklumi ir modernizuoti jų šildymo sistemas, ir
- f) teisingą pertvarką nuo iškastinio kuro priklausomuose paramą gaunančių valstybių narių regionuose, siekiant remti darbuotojų perkėlimą, perkvalifikavimą ir kvalifikacijos kėlimą, švietimą, darbo paieškos iniciatyvas ir startuolius, palaikant dialogą su pilietine visuomene ir socialiniais partneriais, derantį su atitinkamais veiksmais, kuriuos valstybės narės įtraukia į savo teritorinius teisingos pertvarkos planus pagal Reglamento (ES) 2021/1056 8 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos k punktą, ir prie jų prisidedant, kai aktualu.“;

c) 11 dalis pakeičiama taip:

„11. Investicijų komitetas Komisijai kasmet pateikia investicijų vertinimo patirties ataskaitą, visų pirma susijusią su išmetamo teršalų kiekio mažinimu ir mažinimo išlaidomis. Ne vėliau kaip 2024 m. gruodžio 31 d., atsižvelgdama į Investicijų komiteto išvadą, Komisija peržiūri 2 dalyje nurodytas projektų sritis ir pagrindą, kuriuo remdamasis Investicijų komitetas teikia savo rekomendacijas.

Investicijų komitetas pasirūpina, kad metinė ataskaita būtų paskelbta. Komisija metinę ataskaitą pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai.“;

18) įterpiamas šis straipsnis:

„10f straipsnis

Reikšmingos žalos nedarymo principas

Nuo 2025 m. sausio 1 d. paramą gaunančios valstybės narės ir Komisija pajamas, gautas aukcionuose pardavus apyvartinius taršos leidimus, kurie pagal šios direktyvos 10a straipsnio 8 dalį skiriami inovacijų fondui, ir šios direktyvos 10 straipsnio 1 dalies trečioje ir ketvirtoje pastraipoje nurodytus apyvartinius taršos leidimus, naudoja laikydamosi reikšmingos žalos nedarymo kriterijų, nustatytų Reglamento (ES) 2020/852 17 straipsnyje, jeigu tokios pajamos naudojamos ekonominei veiklai, kurios atžvilgiu buvo nustatyti techninės analizės kriterijai, pagal kuriuos nustatoma, ar ekonominė veikla daro reikšmingą žalą siekiant vieno ar daugiau atitinkamų aplinkos tikslų, nustatytų pagal to reglamento 10 straipsnio 3 dalies b punktą.“;

19) 11 straipsnio 2 dalyje data „vasario 28 d.“ pakeičiama data „birželio 30 d.“;

20) IV skyriaus pavadinimas pakeičiamas taip:

„Aviacijai, jūrų transportui ir stacionariems įrenginiams taikomos nuostatos“;

21) 12 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Valstybės narės užtikrina, kad nustatant, ar operatorius, orlaivio naudotojas ar laivybos bendrovė laikosi šio straipsnio 3 dalyje nustatytų prievolių, būtų pripažįstami kitos valstybės narės kompetentingos institucijos suteikti leidimai.“;

b) 2a dalis išbraukiama;

c) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Valstybės narės, administruojančios valstybės narės ir laivybos bendrovę administruojančios institucijos užtikrina, kad iki kiekvienų metų rugsėjo 30 d.:

a) kiekvienas įrenginių operatorius atsisakytų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, atitinkančio bendrą tų įrenginių ankstesniais kalendoriniais metais išmestą teršalų kiekį, patikrintą pagal 15 straipsnį;

b) kiekvienas orlaivio naudotojas atsisakytų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, atitinkančio jo bendrą ankstesniais kalendoriniais metais išmestą teršalų kiekį, patikrintą pagal 15 straipsnį;

c) kiekviena laivybos bendrovė atsisakytų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, atitinkančio jos bendrą ankstesniais kalendoriniais metais išmestą teršalų kiekį, patikrintą pagal 3ge straipsnį.

Valstybės narės, administruojančios valstybės narės ir laivybos bendrovę administruojančios institucijos užtikrina, kad pagal pirmą pastraipą atsisakyti apyvartiniai taršos leidimai vėliau būtų panaikinti.“;

d) po 3 dalies įterpiamos šios dalys:

„3-e. Nukrypstant nuo 3 dalies pirmos pastraipos c punkto, laivybos bendrovės gali atsisakyti 5 % mažiau apyvartinių taršos leidimų nei jų patikrintas išmetamas teršalų kiekis, išmestas ledo klasės laivų iki 2030 m. gruodžio 31 d., su sąlyga, kad tokie laivai turi IA arba IA Super ledo klasę arba lygiavertę ledo klasę, nustatytą remiantis HELCOM rekomendacija 25/7.

Jeigu atsisakoma mažiau apyvartinių taršos leidimų, palyginti su patikrintu išmetamu teršalų kiekiu, kai nustatomas kiekvienų metų patikrinto išmetamo teršalų kiekio ir atsisakytų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus skirtumas, tą skirtumą atitinkantis apyvartinių taršos leidimų skaičius panaikinamas, o ne parduodamas aukcionuose pagal 10 straipsnį.

3-d. Nukrypstant nuo šio straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos c punkto ir 16 straipsnio, Komisija valstybės narės prašymu įgyvendinimo aktu nustato, kad valstybės narės turi laikyti, jog tose nuostatose nustatyti reikalavimai yra įvykdyti, ir kad jos turi nesiimti jokių veiksmų prieš laivybos bendroves dėl išmetamo teršalų kiekio, išmesto keleivinių laivų, išskyrus kruizinius keleivinius laivus, ir *ro-pax* laivų iki 2030 m. gruodžio 31 d. dėl reisų tarp tos prašančiosios valstybės narės jurisdikcijai priklausančios salos uosto, neturinčio kelio ar geležinkelio jungties su žemynine dalimi, ir žemyninės dalies, kurioje gyvena mažiau nei 200 000 nuolatinių gyventojų, remiantis naujausiais ir patikimiausiais turimais 2022 m. duomenimis, ir tos pačios valstybės narės jurisdikcijai priklausančio uosto ir dėl tokių laivų veiklos uoste, susijusios su tokiais reisais.

Komisija paskelbia pirmoje pastraipoje nurodytų salų ir atitinkamų uostų sąrašą ir nuolat jį atnaujinama.

3-c. Nukrypdoma nuo šio straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos c punkto ir 16 straipsnio, Komisija bendru dviejų valstybių narių, iš kurių viena neturi sausumos sienos su kita valstybe nare, o kita valstybė narė yra geografiškai arčiausiai valstybės narės, neturinčios tokios sausumos sienos, prašymu įgyvendinimo aktu nustato, kad valstybės narės turi laikyti, jog tose nuostatose nustatyti reikalavimai yra įvykdyti, ir kad jos turi nesiimti jokių veiksmų prieš laivybos bendroves dėl teršalų kiekio, išmesto keleivinių arba *ro-pax* laivų iki 2030 m. gruodžio 31 d.

dėl reisų, vykdytų pagal tame bendrame prašyme išdėstytą tarptautinę viešųjų paslaugų sutartį arba tarpvalstybinių viešųjų paslaugų išpareigojimus, kuriais užtikrinamas susisiektis tarp tų dviejų valstybių narių, ir dėl tokių laivų veiklos uoste, susijusios su tokiais reisais.

3-b. Pareiga atsisakyti apyvartinių taršos leidimų neatsiranda dėl išmesto teršalų kiekio, išmetamo iki 2030 m. gruodžio 31 d. dėl reisų tarp valstybės narės atokiausiame regione esančio uosto ir toje pačioje valstybėje narėje esančio uosto, įskaitant reisuos tarp uostų atokiausiame regione ir reisuos tarp uostų tos pačios valstybės narės atokiausiuose regionuose, ir dėl tokių laivų veiklos uoste, susijusios su tokiais reisais.“;

e) 3 dalis pakeičiama taip:

„3a. Jeigu būtina ir tiek laiko, kiek būtina, siekiant apsaugoti ES ATLPS aplinkosauginį naudingumą, operatoriams, orlaivių naudotojams ir laivybos bendrovėms ES ATLPS sistemoje draudžiama naudoti leidimus, kuriuos išdavė valstybė narė, dėl kurios esama baigiančių galioti išpareigojimų operatorių, orlaivių naudotojų ir laivybos bendrovių atžvilgiu. Į 19 straipsnio 3 dalyje nurodytus deleguotuosius aktus įtraukiamos priemonės, būtinos šioje dalyje nurodytais atvejais.“;

f) įterpiama ši dalis:

„3b. Įpareigojimas atsisakyti apyvartinių taršos leidimų netaikomas išmetamam šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui, kuris yra laikomas surinktu ir panaudotu taip, kad liktų nuolat chemiškai surištas produkte, kurį įprastai naudojant, įskaitant įprastą veiklą, vykdomą pasibaigus produkto gyvavimo ciklui, jis į atmosferą nepateks.

Komisija pagal 23 straipsnį priima deleguotuosius aktus, kuriais ši direktyva papildoma nustatant reikalavimus, susijusius su tuo, ar šiltnamio efektą sukeliančios dujos laikytinos nuolat chemiškai surištomis produkte, kaip nurodyta šios dalies pirmoje pastraipoje.“

g) 4 dalis pakeičiama taip:

„4. Valstybės narės imasi būtinų veiksmų, kad būtų užtikrinta, jog leidimai būtų panaikinti bet kada, jeigu to prašo jų turėtojas. Jeigu elektros energijos gamybos pajėgumų eksploatavimas valstybių narių teritorijoje nutraukiamas dėl papildomų nacionalinių priemonių, valstybės narės gali ir yra labai skatinamos panaikinti apyvartinius taršos leidimus iš bendro jų aukcione parduotinų leidimų kiekio, nurodyto 10 straipsnio 2 dalyje, neviršijant kiekio, atitinkančio vidutinį patikrinto atitinkamų įrenginių per penkerius metus iki eksploatavimo nutraukimo išmestą teršalų kiekį. Atitinkama valstybė narė informuoja Komisiją apie tokį numatomą panaikinimą arba nepanaikinimo priežastis pagal deleguotuosius aktus, priimtus pagal 10 straipsnio 4 dalį.“

22) 14 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa pakeičiama taip:

„Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl išsamios tvarkos, skirtos išmetamo teršalų kiekio stebėsenai ir ataskaitų apie ją teikimui ir prireikus su šios direktyvos I priede išvardytų rūšių veikla susijusių veiklos duomenų bei su CO₂ nesusijusio aviacijos poveikio maršrutams, dėl kurių išmetamo teršalų kiekio teikiamos ataskaitos pagal šią direktyvą, stebėsenai ir ataskaitų apie juos teikimui; ši tvarka grindžiama šios direktyvos IV priede išdėstytais stebėsenos ir ataskaitų teikimo principais ir šio straipsnio 2 ir 5 dalyse išdėstytais reikalavimais. Tais įgyvendinimo aktais šių išmetamųjų teršalų ir jų poveikio, įskaitant su CO₂ nesusijusį aviacijos poveikį, stebėsenos ir ataskaitų apie juos teikimo reikalavimuose taip pat nurodomas kiekvienų šiltnamio efektą sukeliančių dujų visuotinio atšilimo potencialas ir atsižvelgiama į naujausias mokslo žinias apie aviacijos išmetamųjų teršalų, nesusijusių su CO₂, poveikį. Tais įgyvendinimo aktais sudaroma galimybė Direktyva (ES) 2018/2001 nustatytus biomasės naudojimo tvarumo ir išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijus (juos reikiama pakoregavus, kad galėtų būti taikomi pagal šią direktyvą) taikyti taip, kad tokia biomasė būtų netarši. Jais nustatoma, kaip apskaityti su netaršių šaltinių ir netaršiais netaikomų šaltinių mišiniu siejamą išmetamųjų teršalų sukaupimą. Jais taip pat patikslinama, kaip apskaityti išmetamą teršalų kiekį, siejamą su nebiologinės kilmės atsinaujinančiųjų išteklių kuru ir perdirbtos anglies kuru, užtikrinant, kad toks išmetamas teršalų kiekis būtų įtrauktas į apskaitą ir kad būtų išvengta dvigubo skaičiavimo.“;

23) 16 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Valstybės narės užtikrina, kad būtų paskelbti operatorių, orlaivių naudotojų ir laivybos bendrovių, kurie pažeidė reikalavimus pagal šią direktyvą atsisakyti pakankamo skaičiaus leidimų, pavadinimai.“;

b) 3 dalyje data „balandžio 30 d.“ pakeičiama data „rugsėjo 30 d.“;

c) įterpiama ši dalis:

„3a. 3 dalyje nustatytos nuobaudos taikomos ir laivybos bendrovėms.“;

d) įterpiama ši dalis:

„11a. Laivybos bendrovių, kurios nesilaikė atsisakymo įpareigojimų du ar daugiau vienas po kito einančių ataskaitinių laikotarpių, atveju, ir kai kitomis vykdymo užtikrinimo priemonėmis šių reikalavimų laikymosi užtikrinti nepavyko, atvykimo uosto valstybės narės kompetentinga institucija gali, suteikusi galimybę atitinkamai laivybos bendrovei pateikti savo pastabas, priimti draudimo įplaukti nurodymą, apie kurį pranešama Komisijai, Europos jūrų saugumo agentūrai (EMSA), kitoms valstybėms narėms ir atitinkamai vėliavos valstybei. Priėmus tokį draudimo įplaukti nurodymą, kiekviena valstybė narė, išskyrus valstybę narę, su kurios vėliava plaukioja laivas, atsisako į bet kurį iš savo uostų įleisti laivus, už kuriuos atsako atitinkama laivybos bendrovė, kol laivybos bendrovė įvykdo atsisakymo įpareigojimus pagal 12 straipsnį. Kai laivas plaukioja su valstybės narės vėliava ir įplaukia arba yra viename iš jos uostų, atitinkama valstybė narė, suteikusi atitinkamai laivybos bendrovei galimybę pateikti savo pastabas, sulaiko laivą, kol laivybos bendrovė įvykdo atsisakymo įpareigojimus.“

Kai nustatoma, kad laivas ar laivybos bendrovė, kaip nurodyta pirmoje pastraipoje, yra viename iš valstybės narės, su kurios vėliava jis plaukioja, uostų, atitinkama valstybė narė, suteikusi atitinkamai laivybos bendrovei galimybę pateikti savo pastabas, gali laivui paskelbti draudimą plaukti su jos vėliava, kol laivybos bendrovė įvykdo savo atsisakymo įpareigojimus. Valstybė narė praneša apie tai Komisijai, EMSA ir kitoms valstybėms narėms. Paskelbus draudimą plaukti su tam tikros valstybės narės vėliava, kiekviena valstybė narė imasi tų pačių priemonių, kokių reikia imtis paskelbus draudimo įplaukti nurodymą pagal pirmos pastraipos antrą sakinį.

Šia dalimi nedaromas poveikis tarptautinėms laivybos taisyklėms, taikytinoms nelaimės ištiktiems laivams.“;

24) 18b straipsnis pakeičiamas taip:

„18b straipsnis

Komisijos, EMSA ir kitų atitinkamų organizacijų teikiama pagalba

1. Siekdamas vykdyti savo prievoles pagal 3c straipsnio 4 dalį ir 3g, 3gd, 3ge, 3gf, 3gg bei 18a straipsnius, Komisija, laivybos bendrovę administruojanti valstybė narė ir administruojančios institucijos gali prašyti EMSA ar kitos atitinkamos organizacijos pagalbos ir gali tuo tikslu sudaryti bet kokius tinkamus susitarimus su tomis organizacijomis.

2. Komisija, padedama EMSA, stengiasi parengti tinkamas stebėsenos priemones ir gaires, siekiant palengvinti ir koordinuoti tikrinimo ir vykdymo užtikrinimo veiklą, susijusią su šios direktyvos taikymu jūrų transportui. Tokios gairės ir priemonės, kiek tai praktiškai įmanoma, pateikiamos valstybėms narėms ir tikrintojams dalijimosi informacija tikslais ir siekiant geriau užtikrinti patikimą šios direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę vykdymą.“;

25) 23 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 2 ir 3 dalys pakeičiamos taip:

„2. Įgaliojimai priimti 3c straipsnio 6 dalyje, 3d straipsnio 3 dalyje, 10 straipsnio 4 dalyje, 10a straipsnio 1, 8 ir 8a dalyse, 10b straipsnio 5 dalyje, 12 straipsnio 3b dalyje, 19 straipsnio 3 dalyje, 22 straipsnyje, 24 straipsnio 3 dalyje, 24a straipsnio 1 dalyje, 25a straipsnio 1 dalyje ir 28c straipsnyje bei 30j straipsnio 1 dalyje nurodytus deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo 2018 m. balandžio 8 d.

3. Europos Parlamentas ar Taryba gali bet kada atšaukti 3c straipsnio 6 dalyje, 3d straipsnio 3 dalyje, 10 straipsnio 4 dalyje, 10a straipsnio 1, 8 ir 8a dalyse, 10b straipsnio 5 dalyje, 12 straipsnio 3b dalyje, 19 straipsnio 3 dalyje, 22 straipsnyje, 24 straipsnio 3 dalyje, 24a straipsnio 1 dalyje, 25a straipsnio 1 dalyje ir 28c straipsnyje bei 30j straipsnio 1 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.“;

b) 6 dalis pakeičiama taip:

„6. Pagal 3c straipsnio 6 dalį, 3d straipsnio 3 dalį, 10 straipsnio 4 dalį, 10a straipsnio 1, 8 ar 8a dalis, 10b straipsnio 5 dalį, 12 straipsnio 3b dalį, 19 straipsnio 3 dalį, 22 straipsnį, 24 straipsnio 3 dalį, 24a straipsnio 1 dalį, 25a straipsnio 1 dalį ar 28c straipsnį ar 30j straipsnio 1 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva tas laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.“;

26) 29 straipsnis pakeičiamas taip:

„29 straipsnis

Ataskaita, teikiama siekiant geresnio anglies dioksido rinkos veikimo

Jei 10 straipsnio 5 ir 6 dalyse nurodytose įprastose ataskaitose dėl anglies dioksido rinkos yra įrodymų, kad anglies dioksido rinka veikia netinkamai, Komisija per tris mėnesius pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai. Prireikus kartu su ataskaita gali būti pateikiami pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais siekiama padidinti anglies dioksido rinkos, įskaitant susijusias išvestinių finansinių priemonių rinkas, skaidrumą ir vientisumą ir imtis taisomųjų priemonių siekiant pagerinti jos veikimą ir sustiprinti piktnaudžiavimo rinka prevenciją bei pagerinti tokių atvejų nustatymą.“;

27) 29a straipsnis pakeičiamas taip:

„29a straipsnis

Priemonės, kurių imamasi esant per dideliam kainų svyravimui

1. Jei vidutinė apyvartinių taršos leidimų kaina per ankstesnius šešis kalendorinius mėnesius yra daugiau kaip 2,4 karto didesnė už vidutinę apyvartinių taršos leidimų kainą per ankstesnį dvejų metų ataskaitinį laikotarpį, iš rinkos stabilumo rezervo pagal Sprendimo (ES) 2015/1814 1 straipsnio 7 dalį perkeliama 75 mln. apyvartinių taršos leidimų.

Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodyta apyvartinių taršos leidimų kaina apyvartinių taršos leidimams, kuriems taikomi II ir III skyriai, yra pagal 10 straipsnio 4 dalį priimtus deleguotuosius aktus vykdomų aukcionų kaina.

Pirmoje pastraipoje nurodytas ankstesnis dvejų metų ataskaitinis laikotarpis yra dvejų metų laikotarpis, kuris baigiasi prieš pirmą toje pastraipoje nurodyto šešių kalendorinių mėnesių laikotarpio mėnesį.

Jei šios dalies pirmoje pastraipoje nurodyta sąlyga tenkinama ir 2 dalis netaikoma, Komisija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* tuo tikslu paskelbia pranešimą, kuriame nurodoma tos sąlygos įvykdymo data.

Komisija per kiekvieno mėnesio pirmąsias tris darbo dienas paskelbia vidutinę apyvartinių taršos leidimų kainą per ankstesnius šešis kalendorinius mėnesius ir vidutinę apyvartinių taršos leidimų kainą per ankstesnį dvejų metų ataskaitinį laikotarpį. Jei pirmoje pastraipoje nurodyta sąlyga netenkinama, Komisija taip pat paskelbia kainos lygį, kurį vidutinė apyvartinių taršos leidimų kaina turėtų pasiekti kitą mėnesį, kad būtų tenkinama pirmoje pastraipoje nurodyta sąlyga.

2. Jei apyvartinių taršos leidimų perkėlimo iš rinkos stabilumo rezervo sąlyga pagal 1 dalį tenkinama, toje dalyje nurodyta sąlyga gali būti laikoma vėl įvykdyta tik praėjus bent dvylikai mėnesių nuo ankstesnio apyvartinių taršos leidimų perkėlimo pabaigos.

3. Išsami šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų priemonių taikymo tvarka nustatoma 10 straipsnio 4 dalyje nurodytuose deleguotuosiuose aktuose.“;

28) 30 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Ši direktyva nuolat peržiūrima atsižvelgiant į tarptautinius pokyčius ir pastangas, dedamas siekiant ilgalaikių Paryžiaus susitarimo tikslų, ir visus kitus atitinkamus išpareigojimus, priisiimus Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferencijose.“;

b) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Taip pat nuolat peržiūrimos priemonės dėl paramos tam tikriems daug energijos suvartojantiems pramonės sektoriams, kuriuose gali būti anglies dioksido nutekėjimo, kaip nurodyta šios direktyvos 10a ir 10b straipsniuose, atsižvelgiant į klimato srities priemones kitose stipriausios ekonomikos šalyse. Šiame kontekste Komisija taip pat apsvaisto, ar priemonės, susijusios su netiesioginių išlaidų kompensavimu, turėtų būti dar labiau suderintos. PADKM sektoriams taikomos priemonės peržiūrimos atsižvelgiant į Reglamento (ES) 2023/956 taikymą. Iki 2028 m. sausio 1 d., o vėliau kas dvejus metus teikdama ataskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai pagal to reglamento 30 straipsnio 6 dalį, Komisija įvertina PADKM poveikį anglies dioksido nutekėjimo rizikai, be kita ko, kiek tai susiję su eksportu.

Ataskaitoje įvertinamas poreikis imtis papildomų priemonių, įskaitant teisėkūros priemones, siekiant mažinti anglies dioksido nutekėjimo riziką. Jei tikslinga, kartu su ataskaita pateikiamas pasiūlymas dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.“;

c) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Komisija teikia ataskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai atliekant kiekvieną bendros pažangos įvertinimą, kurį sutarta atlikti pagal Paryžiaus susitarimą, visų pirma dėl poreikio nustatyti papildomą Sąjungos politiką ir priemones siekiant, kad Sąjunga ir jos valstybės narės reikiamu lygiu sumažintų išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, be kita ko, kiek tai susiję su šios direktyvos 9 straipsnyje nurodytu linijiniu koeficientu. Jei tikslinga, Komisija gali teikti pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų Europos Parlamentui ir Tarybai dėl dalinio šios direktyvos keitimo, visų pirma siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Reglamento (ES) 2021/1119 2 straipsnio 1 dalyje nustatyto poveikio klimatui neutralumo tikslo ir to reglamento 4 straipsnyje nustatytų Sąjungos klimato srities tikslų. Tuo tikslu Komisija, teikdama savo pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, atsižvelgia, *inter alia*, į prognozuojamą orientacinį 2030–2050 m. laikotarpio Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų biudžetą, kaip nurodyta to reglamento 4 straipsnio 4 dalyje.“;

d) papildoma šiomis dalimis:

„5. Ne vėliau kaip 2026 m. liepos 31 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl toliau nurodomų klausimų ir, jei tikslinga, kartu pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto ir poveikio vertinimą dėl:

a) būdo, kaip būtų galima apskaityti neigiamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurios pašalinamos iš atmosferos ir saugiai bei nuolat saugomos, kiekio balansą ir to, kaip tas neigiamas išmetamųjų teršalų kiekio balansas galėtų būti įtrauktas į prekybą apyvartiniais taršos leidimais; jei tikslinga, taip pat nustatant aiškiai tokio įtraukimo taikymo sritį ir griežtus kriterijus bei apsaugos priemones, kuriomis užtikrinama, kad tokiu teršalų absorbavimu nebūtų kompensuojamas būtinas išmetamo teršalų kiekio sumažinimas laikantis Reglamente (ES) 2021/1119 nustatytų Sąjungos klimato srities tikslų;

b) galimybės nuo 2031 m. sumažinti I priede nurodytai veiklai taikomą 20 MW bendros vardinės šiluminės galios ribinę vertę;

c) to, ar veiksmingai apskaitomas visas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, kuriam taikoma ši direktyva, ir ar veiksmingai išvengiama dvigubo skaičiavimo; visų pirma, ji įvertina išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio, kuris laikomas surinktu ir naudojamu produkte kitu nei 12 straipsnio 3b dalyje nurodytu būdu, apskaitą.

6. Atlikdama šios direktyvos peržiūrą pagal šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalis, Komisija išanalizuoja, kaip būtų galima nustatyti ES ATLPS ir kitų anglies dioksido rinkų sąsajas, netrukdamt pasiekti poveikio klimatui neutralumo tikslo ir Sąjungos klimato srities tikslų, nustatytų Reglamente (ES) 2021/1119.

7. Ne vėliau kaip 2026 m. liepos 31 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje įvertina galimybes įtraukti komunalinių atliekų deginimo įrenginius į ES ATLPS, be kita ko, siekiant juos įtraukti nuo 2028 m., ir įvertina galimą poreikį numatyti galimybę valstybei narei taikyti atsakymo dalyvauti nuostatą iki 2030 m. gruodžio 31 d. Šiuo klausimu Komisija atsižvelgia į visų sektorių, prisidedančių prie išmetamo teršalų kiekio mažinimo, ir galimo atliekų nukreipimo į sąvartynus Sąjungoje bei atliekų eksporto į trečiąsias valstybes svarbą. Be to, Komisija atsižvelgia į atitinkamus kriterijus, pavyzdžiui, poveikį vidaus rinkai, galimus konkurencijos iškraipymus, aplinkosauginį naudingumą, suderinamumą su Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB (*) tikslais ir išmetamo teršalų kiekio stebėsenos ir apskaičiavimo patikimumą ir tikslumą. Komisija, kai tinkama ir nepažeisdama tos direktyvos 4 straipsnio nuostatų, kartu su ta ataskaita pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl šio skyriaus nuostatų taikymo leidimams išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas ir dėl papildomų leidimų suteikimo bei išdavimo komunalinių atliekų deginimo įrenginiams, ir dėl to, kad būtų užkirstas kelias galimam nukreipimui.

Pirmoje pastraipoje nurodytoje ataskaitoje Komisija taip pat įvertina galimybę į ES ATLPS įtraukti kitus atliekų tvarkymo procesus, visų pirma sąvartynus, dėl kurių Sąjungoje išmetamas metanas ir azoto suboksidadai. Jei tikslinga, Komisija kartu su ta ataskaita taip pat gali pateikti pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo tokie kiti atliekų tvarkymo procesai būtų įtraukti į ES ATLPS.

(*) 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3).“;

29) po 30 straipsnio įterpiamas šis skyrius:

„IVa skyrius

Pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams taikoma apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema

30a straipsnis

Taikymo sritis

Šio skyriaus nuostatos taikomos išmetamam teršalų kiekiui, leidimams išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas, apyvartinių taršos leidimų suteikimui bei atsisakymui ir III priede nurodytos veiklos stebėsenai, ataskaitų teikimui ir tikrinimui. Šis skyrius netaikomas jokiems išmetamiesiems teršalams, kuriems taikomi II ir III skyriai.

30b straipsnis

Leidimai išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas

1. Valstybės narės užtikrina, kad nuo 2025 m. sausio 1 d. joks reguliuojamas subjektas nevykdytų III priede nurodytos veiklos, nebent tas reguliuojamas subjektas turi pagal šio straipsnio 2 ir 3 dalis kompetentingos institucijos suteiktą leidimą.

2. Reguluojamam subjektui pagal šio straipsnio 1 dalį pateikiant prašymą kompetentingai institucijai suteikti leidimą išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas pagal šį skyrį, prašyme nurodoma bent:

a) reguliuojamas subjektas;

- b) kuro rūšis, kurią jis išleidžia vartoti ir kuri naudojama deginant kurą III priede nurodytuose sektoriuose, ir būdai, kuriais jis išleidžia tą kurą vartoti;
- c) galutinė (-s) vartoti išleidžiamo kuro paskirtis (-ys) vykdant III priede nurodytą veiklą;
- d) priemonės, kuriomis numatyta stebėti išmetamą teršalų kiekį ir teikti ataskaitas laikantis 14 ir 30f straipsniuose nurodytų įgyvendinimo aktų;
- e) šios dalies a–d punktuose nurodytos informacijos netechninio pobūdžio santrauka.

3. Kompetentinga institucija suteikia leidimą išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas, kuriuo šio straipsnio 1 dalyje nurodytam reguliuojamam subjektui leidžiama vykdyti III priede nurodytą veiklą, jeigu ji įsitikino, kad subjektas geba vykdyti su pagal III priedą vartoti išleidžiamo kuro kiekiais susijusių išmetamo teršalų kiekio stebėseną ir teikti ataskaitas.

4. Leidimuose išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas pateikiama bent:

- a) reguliuojamo subjekto pavadinimas ir adresas;
- b) būdų, kuriais reguliuojamas subjektas išleidžia kurą vartoti į šį skyrių įtrauktuose sektoriuose, aprašymas;
- c) kuro, kurį reguliuojamas subjektas išleidžia vartoti į šį skyrių įtrauktuose sektoriuose, rūšių sąrašas;
- d) stebėsenos planas, kuris atitinka 14 straipsnyje nurodytuose įgyvendinimo aktuose nustatytus reikalavimus;
- e) ataskaitų teikimo reikalavimai, nustatyti 14 straipsnyje nurodytuose įgyvendinimo aktuose;
- f) įpareigojimas atsisakyti pagal šį skyrių suteiktų apyvartinių taršos leidimų, prilygstančių bendram išmetamam teršalų kiekiui kiekvienais kalendoriniais metais, patikrintam pagal 15 straipsnį ir ne vėliau kaip 30e straipsnio 2 dalyje nustatytas terminas.

5. Valstybės narės gali leisti reguliuojamiems subjektams atnaujinti stebėsenos planus nekeičiant leidimo. Reguluojami subjektai pakeistus stebėsenos planus pateikia kompetentingai institucijai patvirtinti.

6. Reguluojamas subjektas praneša kompetentingai institucijai apie visus numatomus veiklos pobūdžio ar vartoti išleidžiamo kuro pakeitimus, dėl kurių gali reikėti atnaujinti leidimą išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas. Kai tinkama, kompetentinga institucija atnaujina leidimą pagal 14 straipsnyje nurodytus įgyvendinimo aktus. Jeigu keičiasi į šį skyrių įtrauktos reguliuojamo subjekto tapatybė, kompetentinga institucija atnaujina leidimą, kuriame įrašo naujo reguliuojamo subjekto pavadinimą ir adresą.

30c straipsnis

Visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičius

1. Pagal šį skyrių suteiktų visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičius nuo 2027 m. kasmet mažinamas linijiniu būdu, kuris pradėdamas taikyti 2024 m. 2024 m. vertė nustatoma kaip 2024 m. išmetamo teršalų kiekio ribos, apskaičiuojamos remiantis baziniu išmetamu teršalų kiekiu pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/842 (*) 4 straipsnio 2 dalį, į šį skyrių įtrauktuose sektoriuose ir visam į to reglamento taikymo sritį patenkančiam išmetamam teršalų kiekiui taikant linijinio mažinimo trajektoriją. Po 2024 m. skaičius kasmet sumažinamas taikant 5,10 % linijinį mažinimo koeficientą. Ne vėliau kaip 2025 m. sausio 1 d. Komisija paskelbia 2027 m. visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičių.

2. Pagal šį skyrių suteiktų visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičius nuo 2028 m. kasmet mažinamas linijiniu būdu, kuris pradėdamas taikyti 2025 m., remiantis 2024–2026 m. išmetamo teršalų kiekiu, apie kurį pranešama pagal šį skyrių, vidurkiu. Apyvartinių taršos leidimų skaičius mažinamas taikant 5,38 % linijinį mažinimo koeficientą, išskyrus atvejus, kai taikomos IIIa priedo 1 punkte nustatytos sąlygos, kuomet skaičius mažinamas taikant linijinį mažinimo koeficientą, pakoreguotą pagal IIIa priedo 2 punkte nustatytas taisykles. Ne vėliau kaip 2027 m. birželio 30 d. Komisija paskelbia 2028 m. visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičių ir prireikus pakoreguotą linijinį mažinimo koeficientą.

3. Pagal šį skyrių suteiktų Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičius koreguojamas kiekvienais metais, pradedant 2028 m., siekiant kompensuoti atsisakytų apyvartinių taršos leidimų skaičių tais atvejais, kai nebuvo įmanoma išvengti dvigubo išmetamo teršalų kiekio skaičiavimo arba kai buvo atsisakyta apyvartinių taršos leidimų išmetamiesiems teršalams, kuriems netaikomas šis skyrius, kaip nurodyta 30f straipsnio 5 dalyje. Šis koregavimas turi atitikti šiame skyriuje nagrinėjamą bendrą apyvartinių taršos leidimų, už kuriuos buvo kompensuota atitinkamais ataskaitiniais metais pagal 30f straipsnio 5 dalies antrąją pastraipą nurodytus įgyvendinimo aktus, skaičių.

4. Valstybė narė, kuri pagal 30j straipsnį vienašališkai išplečia III priede nurodytą veiklą tame priede neišvardintuose sektoriuose, užtikrina, kad atitinkami reguliuojami subjektai ne vėliau kaip atitinkamų metų balandžio 30 d. atitinkamai kompetentingai institucijai pateiktų tinkamai pagrįstą ataskaitą pagal 30f straipsnio nuostatas. Jei pateikti duomenys yra tinkamai pagrįsti, kompetentinga institucija apie tai praneša Komisijai ne vėliau kaip atitinkamų metų birželio 30 d. Pagal šio straipsnio 1 dalį suteiktinų apyvartinių taršos leidimų skaičius koreguojamas atsižvelgiant į reguliuojamų subjektų pateiktas tinkamai pagrįstas ataskaitas.

30d straipsnis

III priede nurodytai veiklai skirtų apyvartinių taršos leidimų pardavimas aukcionuose

1. Nuo 2027 m. apyvartiniai taršos leidimai, kuriems taikomas šis skyrius, parduodami aukcionuose, nebent jie būtų perkelti į Sprendimu (ES) 2015/1814 sukurtą rinkos stabilumo rezervą. Apyvartiniai taršos leidimai, kuriems taikomas šis skyrius, parduodami aukcionuose atskirai nuo apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomi šios direktyvos II ir III skyriai.

2. Apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomas šis skyrius, pardavimas aukcionuose pradedamas 2027 m., parduodant skaičių, atitinkantį 130 % 2027 m. aukcionuose parduotinų apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, nustatyto remiantis tų metų visos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų skaičiumi ir atitinkamomis aukcionuose parduoti skirtomis procentinėmis dalimis ir kiekiais pagal šio straipsnio 3–6 dalis. Papildomi aukcionuose parduotini 30 % naudojami tik atsisakant apyvartinių taršos leidimų pagal 30e straipsnio 2 dalį ir gali būti parduodami aukcionuose iki 2028 m. gegužės 31 d. Papildomi 30 % turi būti išskaitomi iš 2029–2031 m. laikotarpiu aukcionuose parduotinų kiekių. Šioje dalyje numatytų aukcionų sąlygos nustatomos pagal šio straipsnio 7 dalį ir 10 straipsnio 4 dalį.

2027 m. 600 mln. apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomas šis skyrius, sukuriama ir laikoma rinkos stabilumo rezerve pagal Sprendimo (ES) 2015/1814 1a straipsnio 3 dalį.

3. 150 mln. pagal šį skyrių suteiktų apyvartinių taršos leidimų parduodama aukcionuose ir visos tų aukcionų pajamos iki 2032 m. perkeliamos į Reglamentu (ES) 2023/955 įsteigtą Socialinį klimato fondą.

4. Iš likusio apyvartinių taršos leidimų skaičiaus ir tam, kad kartu su pajamomis iš šio straipsnio 3 dalyje ir šios direktyvos 10a straipsnio 8b dalyje nurodytų apyvartinių taršos leidimų būtų gauta didžiausia suma – 65 000 000 000 EUR, Komisija užtikrina, kad aukcionuose būtų parduodamas papildomas apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomas šis skyrius, skaičius, o pajamos iš tų aukcionų iki 2032 m. būtų perkeliamos į pagal Reglamentą (ES) 2023/955 įsteigtą Socialinį klimato fondą.

Komisija užtikrina, kad Socialiniam klimato fondui skirtini šio straipsnio 3 dalyje ir šioje dalyje nurodyti apyvartiniai taršos leidimai būtų parduodami aukcionuose laikantis 10 straipsnio 4 dalyje nurodytų principų ir sąlygų ir pagal tą straipsnį priimtų deleguotųjų aktų.

Pajamos, gautos aukcionuose pardavus šio straipsnio 3 dalyje ir šioje dalyje nurodytus apyvartinius taršos leidimus, laikomos Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 21 straipsnio 5 dalyje nurodytomis išorės asignuotosiomis pajamomis ir panaudojamos pagal Socialiniam klimato fondui taikytinas taisykles.

Metinė suma, skiriama Socialiniam klimato fondui pagal 10a straipsnio 8b dalį, šio straipsnio 3 dalį ir šią dalį, neviršija:

a) 2026 m. – 4 000 000 000 EUR;

b) 2027 m. – 10 900 000 000 EUR;

- c) 2028 m. – 10 500 000 000 EUR;
- d) 2029 m. – 10 300 000 000 EUR;
- e) 2030 m. – 10 100 000 000 EUR;
- f) 2031 m. – 9 800 000 000 EUR;
- g) 2032 m. – 9 400 000 000 EUR.

Jei pagal šį skyrių nustatyta apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema pagal 30k straipsnį atidedama iki 2028 m., didžiausia suma, kuri turi būti skiriama Socialiniam klimato fondui pagal šios dalies pirmą pastraipą, yra 54 600 000 000 EUR. Tokiu atveju Socialiniam klimato fondui 2026 m. ir 2027 m. skiriama bendra metinė suma neviršija 4 000 000 000 EUR, o laikotarpiu nuo 2028 m. sausio 1 d. iki 2032 m. gruodžio 31 d. atitinkama metinė suma neviršija:

- a) 2028 m. – 11 400 000 000 EUR;
- b) 2029 m. – 10 300 000 000 EUR;
- c) 2030 m. – 10 100 000 000 EUR;
- d) 2031 m. – 9 800 000 000 EUR;
- e) 2032 m. – 9 000 000 000 EUR.

Jei pajamos, gautos iš šio straipsnio 5 dalyje nurodyto pardavimo aukcionuose, pagal SESV 311 straipsnio trečią pastraipą pripažįstamos nuosavais ištekliais, šios direktyvos 10a straipsnio 8b dalis, šio straipsnio 3 dalis ir ši dalis netaikomos.

5. Bendras apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomas šis skyrius, skaičius, atėmus šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatytus skaičius, parduodamas valstybių narių aukcionuose ir joms paskirstomas dalimis, atitinkančiomis atitinkamos valstybės narės bazinio išmetamo teršalų kiekio dalį pagal Reglamento (ES) 2018/842 4 straipsnio 2 dalį šios direktyvos III priedo antros pastraipos b, c ir d papunkčiuose nurodytose išmetamo teršalų kiekio šaltinių kategorijose vidutiniškai per 2016–2018 m. laikotarpį, atlikus išsamią peržiūrą pagal to reglamento 4 straipsnio 3 dalį.

6. Valstybės narės sprendžia, kaip naudoti pajamas, gautas aukcionuose pardavus šio straipsnio 5 dalyje nurodytus apyvartinius taršos leidimus, išskyrus pajamas, kurios laikomos išorės asignuotosiomis pajamomis pagal šio straipsnio 4 dalį, arba pajamas, kurios pagal SESV 311 straipsnio trečią pastraipą yra pripažintos nuosavais ištekliais ir įtrauktos į Sąjungos biudžetą. Valstybės narės naudoja savo pajamas arba šių pajamų vertės finansinį atitikmenį vienam ar daugiau šios direktyvos 10 straipsnio 3 dalyje išvardytų tikslų, pirmenybę teikdamos veiklai, kuri gali padėti spręsti su apyvartinių taršos leidimų prekybos socialiniais aspektais susijusius klausimus pagal šį skyrių, arba vienam ar daugiau iš toliau išvardytų dalykų:

- a) priemonėms, kuriomis siekiama prisidėti prie pastatų šildymo ir vėsinimo dekarbonizavimo ir pastatų energijos poreikių sumažinimo, įskaitant atsinaujinančiųjų šaltinių energijos integravimą, ir susijusioms priemonėms pagal Direktyvos 2012/27/ES 7 straipsnio 11 dalį ir 12 bei 20 straipsnius, taip pat priemonėms, kuriomis siekiama skirti finansinę paramą mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams mažiausio energinio naudingumo pastatuose;
- b) priemonėms, kuriomis ketinama paspartinti netaršių transporto priemonių naudojimą arba skirti finansinę paramą, kad visiškai sąveiki papildymo degalais ir įkrovimo infrastruktūra būtų naudojama netaršioms transporto priemonėms, arba priemonėms, kuriomis siekiama skatinti perėjimą prie viešojo transporto ir pagerinti daugiarūšiškumą arba skirti finansinę paramą siekiant spręsti socialinius klausimus, susijusius su mažas ir vidutinės pajamas gaunančiais transporto naudotojais;
- c) savo socialinio klimato planų finansavimui pagal Reglamento (ES) 2023/955 15 straipsnį;
- d) finansinės kompensacijos galutiniam kuro vartotojams teikimui tais atvejais, kai nebuvo įmanoma išvengti dvigubo išmetamo teršalų kiekio skaičiavimo arba kai buvo atsisakyta apyvartinių taršos leidimų išmetamiesiems teršalams, kuriems netaikomas šis skyrius, kaip nurodyta 30f straipsnio 5 dalyje.

Laikoma, kad valstybės narės įvykdė šios dalies nuostatas, jeigu jos turi ir įgyvendina fiskalinės ar finansinės paramos politiką ar reguliavimo politiką, pagal kurią šios dalies pirmoje pastraipoje nustatytais tikslais teikiama finansinė parama ir kurios vertė atitinka šiame skyriuje nurodytų apyvartinių taršos leidimų aukcionų pajamas, nurodytas toje pastraipoje.

Valstybės narės informuoja Komisiją apie pajamų naudojimą ir veiksmus, kurių imtasi pagal šią dalį, įtraukdamos šią informaciją į savo ataskaitas, teikiamas pagal Reglamentą (ES) 2018/1999.

7. 10 straipsnio 4 ir 5 dalys taikomos pagal šį skyrių suteiktiems apyvartiniams taršos leidimams.

30e straipsnis

Apyvartinių taršos leidimų perleidimas, atsisakymas ir panaikinimas

1. 12 straipsnis taikomas išmetamam teršalų kiekiui, reguliuojamiems subjektams ir apyvartiniams taršos leidimams, įtrauktiems į šį skyrių, išskyrus to straipsnio 3 ir 3a dalis, 4 dalies antrą ir trečią sakinius ir 5 dalį. Tuo tikslu:

- a) visos nuorodos į išmetamuosius teršalus laikomos nuorodomis į išmetamuosius teršalus, kuriems taikomas šis skyrius;
- b) visos nuorodos į įrenginių operatorius laikomos nuorodomis į reguliuojamus subjektus, kuriems taikomas šis skyrius;
- c) visos nuorodos į apyvartinius taršos leidimus laikomos nuorodomis į apyvartinius taršos leidimus, kuriems taikomas šis skyrius.

2. Nuo 2028 m. sausio 1 d. valstybės narės užtikrina, kad iki kiekvienų metų gegužės 31 d. reguliuojamas subjektas atsisakytų tokio apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomas šis skyrius, skaičiaus, kuris yra lygus ankstesnių kalendorinių metų bendram reguliuojamojo subjekto išmetam teršalų kiekiui ir atitinka pagal III priedą vartoti išleisto kuro kiekį, patikrintą pagal 15 ir 30f straipsnius, ir kad tie apyvartiniai taršos leidimai vėliau būtų panaikinti.

3. Iki 2030 m. gruodžio 31 d., nukrypstant nuo šio straipsnio 1 ir 2 dalių, jei atitinkamoje valstybėje narėje įsteigtam reguliuojamam subjektui taikomas 2027–2030 m. galiojantis nacionalinis anglies dioksido mokestis, apimantis III priede nurodytą veiklą, atitinkamos valstybės narės kompetentinga institucija gali atleisti tą reguliuojamą subjektą nuo įpareigojimo atsisakyti apyvartinių taršos leidimų pagal šio straipsnio 2 dalį atitinkamais ataskaitiniais metais, jeigu:

- a) atitinkama valstybė narė ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d. praneša Komisijai apie tą nacionalinį anglies dioksido mokestį ir apie tai, kad iki tos datos yra įsigaliojęs nacionalinis įstatymas, kuriuo nustatomi 2027–2030 m. taikomi mokesčio tarifai; atitinkama valstybė narė praneša Komisijai apie visus vėlesnius nacionalinio anglies dioksido mokesčio pakeitimus;
- b) ataskaitiniais metais atitinkamos valstybės narės nacionalinis anglies dioksido mokestis, kurį faktiškai sumokėjo ta reguliuojama įmonė, yra didesnis už pagal šį skyrių nustatytos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos vidutinę galutinę aukciono kainą;
- c) reguliuojamas subjektas visiškai laikosi įpareigojimų pagal 30b straipsnį dėl leidimų išmesti šiltnamio efektą sukeliančias dujas ir pagal 30f straipsnį dėl savo išmetamųjų teršalų kiekio stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo;
- d) atitinkama valstybė narė ne vėliau kaip iki metų, einančių po ataskaitinių metų, gegužės 31 d. praneša Komisijai apie bet kurios tokios išimties taikymą ir atitinkamą apyvartinių taršos leidimų, kurie turi būti panaikinti pagal šios pastraipos g punktą ir deleguotuosius aktus, priimtus pagal 10 straipsnio 4 dalį, skaičių;
- e) per tris mėnesius nuo pranešimo pagal šios pastraipos a punktą arba per vieną mėnesį nuo pranešimo dėl atitinkamų metų pagal šios pastraipos d punktą Komisija nepareiškia prieštaravimo dėl nukrypti leidžiančios nuostatos taikymo remdamasi tuo, kad priemonė, apie kurią pranešta, neatitinka šioje dalyje nustatytų sąlygų;

- f) atitinkama valstybė narė tam tikrais ataskaitiniais metais aukcione neparduoda 30d straipsnio 5 dalyje nurodyto apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, kol pagal šios pastraipos g punktą nustatomas pagal šią dalį panaikintinių apyvartinių taršos leidimų skaičius. Atitinkama valstybė narė aukcione neparduoda jokio papildomo apyvartinių taršos leidimų skaičiaus pagal 30d straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą;
- g) atitinkama valstybė narė ataskaitiniais metais iš bendro apyvartinių taršos leidimų, kuriuos ji turi parduoti aukcione, skaičiaus, nurodyto 30d straipsnio 5 dalyje, panaikina apyvartinių taršos leidimų skaičių, lygų ataskaitiniais metais pagal šį skyrių patikrintam to reguliuojamo subjekto išmetamam teršalų kiekiui; kai apyvartinių taršos leidimų, kurie dar turi būti parduoti aukcione ataskaitiniais metais, einančiais po šios pastraipos f punkto taikymo pradžios, skaičius yra mažesnis už apyvartinių taršos leidimų, kurie turi būti panaikinti pagal šią dalį, skaičių, atitinkama valstybė narė užtikrina, kad iki metų, einančių po ataskaitinių metų, pabaigos ji panaikintų šį skirtumą atitinkantį apyvartinių taršos leidimų skaičių, ir
- h) atitinkama valstybė narė įsipareigoja pirmojo pranešimo pagal šios pastraipos a punktą metu vienai ar daugiau priemonių, išvardytų arba nurodytų 30d straipsnio 6 dalies pirmoje pastraipoje, panaudoti sumą, lygią pajamoms, kurioms būtų taikoma 30d straipsnio 6 dalis, jei nebūtų šios nukrypti leidžiančios nuostatos; taikomos 30d straipsnio 6 dalies antra ir trečia pastraipos, o Komisija užtikrina, kad pagal jas gauta informacija atitiktų pagal šį punktą prisiimtą įsipareigojimą.

Apyvartinių taršos leidimų, kurie turi būti panaikinti pagal šios dalies pirmos pastraipos g punktą, skaičius nedaro poveikio išorės asignuotosioms pajamoms, pripažintoms pagal šios direktyvos 30d straipsnio 4 dalį, arba pajamoms, gautoms apyvartinius taršos leidimus pardavus aukcione pagal šios direktyvos 30d straipsnį, kurios pagal SESV 311 straipsnio trečią pastraipą pripažįstamos Sąjungos biudžeto nuosavais ištekliais pagal Tarybos sprendimą (ES, Euratomas) 2020/2053 (**).

4. Ligoninėms, kurioms netaikomas III skyrius, gali būti suteikta finansinė kompensacija už išlaidas, kurios joms buvo perkeltos dėl apyvartinių taršos leidimų atsisakymo pagal šį skyrių. Tuo tikslu šio skyriaus nuostatos, taikomos dvigubo skaičiavimo atvejams, taikomos *mutatis mutandis*.

30f straipsnis

Išmetamo teršalų kiekio stebėseną, ataskaitų teikimas bei tikrinimas ir akreditavimas

1. 14 ir 15 straipsniai taikomi išmetamiesiems teršalams, reguliuojamiems subjektams ir apyvartiniais taršos leidimams, kuriems taikomas šis skyrius. Tuo tikslu:

- a) visos nuorodos į išmetamuosius teršalus laikomos nuorodomis į išmetamuosius teršalus, kuriems taikomas šis skyrius;
- b) visos nuorodos į I priede nurodytą veiklą laikomos nuorodomis į III priede nurodytą veiklą;
- c) visos nuorodos į operatorius laikomos nuorodomis į reguliuojamus subjektus, kuriems taikomas šis skyrius;
- d) visos nuorodos į apyvartinius taršos leidimus laikomos nuorodomis į apyvartinius taršos leidimus, kuriems taikomas šis skyrius;
- e) visos nuorodos į datą 15 straipsnyje laikomos nuorodomis į balandžio 30 d.

2. Valstybės narės užtikrina, kad kiekvienas reguliuojamas subjektas nuo 2025 m. kiekvienais kalendoriniais metais stebėtų išmetamą teršalų kiekį, atitinkantį pagal III priedą vartoti išleidžiamo kuro kiekį. Jos taip pat užtikrina, kad kiekvienas reguliuojamas subjektas praneštų apie tą išmetamą teršalų kiekį kompetentingai institucijai kitais metais, pradedant nuo 2026 m., pagal 14 straipsnio 1 dalyje nurodytus įgyvendinimo aktus.

3. Nuo 2028 m. sausio 1 d. valstybės narės užtikrina, kad iki 2030 m. kiekvienas reguliuojamas subjektas iki kiekvienų metų balandžio 30 d. pateiktų ataskaitą dėl to, kokią vidutinę praėjusių metų išlaidų, susijusių su apyvartinių taršos leidimų atsisakymu pagal šį skyrių, dalį jis perkėlė vartotojams. Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl šių ataskaitų reikalavimų ir šablonų. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Komisija įvertina pateiktas ataskaitas ir kasmet pateikia savo išvadą Europos Parlamentui ir Tarybai. Jei Komisija nustato, kad esama netinkamos praktikos, susijusios su išlaidų dėl išmetamo anglies dioksido perkėlimu, prirėkus kartu su ataskaita gali būti pateikiami pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais siekiama kovoti su tokia netinkama praktika.

4. Valstybės narės užtikrina, kad kiekvienas reguliuojamas subjektas, 2025 m. sausio 1 d. turintis leidimą pagal 30b straipsnį, ne vėliau kaip 2025 m. balandžio 30 d. pateiktų savo ankstesnius 2024 m. išmetamo teršalų kiekio duomenis.

5. Valstybės narės užtikrina, kad reguliuojami subjektai galėtų nustatyti ir patikimai bei tiksliai dėl kiekvienos kuro rūšies dokumentuoti tikslus vartoti išleidžiamo kuro kiekius, naudojamus juos deginant III priede nurodytuose sektoriuose, ir reguliuojamų subjektų vartoti išleidžiamo kuro galutinį naudojimą. Valstybės narės imasi tinkamų priemonių, kad apribotų išmetamųjų teršalų, kuriems taikomas šis skyrius, ir išmetamųjų teršalų, kuriems taikomi II ir III skyriai, dvigubo skaičiavimo riziką ir riziką, kad bus atsisakyta apyvartinių taršos leidimų išmetamiems teršalams, kuriems šis skyrius netaikomas.

Komisija priima įgyvendinimo aktus dėl išsamių taisyklių, kaip išvengti dvigubo skaičiavimo ir apyvartinių taršos leidimų išmetamiems teršalams, kuriems šis skyrius netaikomas, atsisakymo, ir dėl finansinės kompensacijos galutiniams kuro vartotojams tais atvejais, kai tokio dvigubo skaičiavimo arba atsisakymo negalima išvengti. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros. Finansinės kompensacijos galutiniams kuro vartotojams apskaičiavimas grindžiamas vidutine apyvartinių taršos leidimų kaina aukcionuose, vykdomuose laikantis pagal 10 straipsnio 4 dalį priimtų deleguotųjų aktų, atitinkamais ataskaitiniais metais.

6. Išmetamųjų teršalų, kuriems taikomas šis skyrius, kiekio stebėsenos ir ataskaitų teikimo principai nustatyti IV priedo C dalyje.

7. Išmetamųjų teršalų, kuriems taikomas šis skyrius, kiekio tikrinimo kriterijai nustatyti V priedo C dalyje.

8. Laikydamosi 14 straipsnio 1 dalyje nurodytų įgyvendinimo aktų, valstybės narės gali leisti reguliuojamiems subjektams, kurių metinis išmetamųjų teršalų kiekis, atitinkantis vartoti išleisto kuro kiekį, yra mažesnis už 1 000 tonų CO₂ ekvivalentą, taikyti supaprastintas stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo priemones.

30g straipsnis

Administravimas

13 ir 15a straipsniai, 16 straipsnio 1, 2, 3, 4 ir 12 dalys, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 22a, 23 ir 29 straipsniai taikomi išmetamiesiems teršalams, reguliuojamiems subjektams ir apyvartiniams taršos leidimams, kuriems taikomas šis skyrius. Tuo tikslu:

- visos nuorodos į išmetamuosius teršalus laikomos nuorodomis į išmetamuosius teršalus, kuriems taikomas šis skyrius;
- visos nuorodos į operatorius laikomos nuorodomis į reguliuojamus subjektus, kuriems taikomas šis skyrius;
- visos nuorodos į apyvartinius taršos leidimus laikomos nuorodomis į apyvartinius taršos leidimus, kuriems taikomas šis skyrius.

30h straipsnis

Priemonės, taikomos pernelyg didelio kainų padidėjimo atveju

1. Jeigu daugiau nei tris mėnesius iš eilės aukcionuose, surengtuose remiantis pagal šios direktyvos 10 straipsnio 4 dalį priimtais įgyvendinimo aktais, vidutinė apyvartinių taršos leidimų kaina daugiau nei dvigubai viršija vidutinę apyvartinių taršos leidimų kainą per ankstesnius šešis mėnesius iš eilės į šį skyrių įtrauktų apyvartinių taršos leidimų aukcionuose, 50 mln. apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomas šis skyrius, perkeliama iš rinkos stabilumo rezervo pagal Sprendimo (ES) 2015/1814 1a straipsnio 7 dalį.

2027 m. ir 2028 m. pirmoje pastraipoje nurodytos sąlygos tenkinamos, jei daugiau kaip tris mėnesius iš eilės vidutinė apyvartinių taršos leidimų kaina daugiau nei 1,5 karto viršija vidutinę apyvartinių taršos leidimų kainą ankstesnių šešių iš eilės einančių mėnesių ataskaitiniu laikotarpiu.

2. Jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodyta vidutinė apyvartinių taršos leidimų kaina du mėnesius iš eilės viršija 45 EUR, 20 mln. apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomas šis skyrius, perkeliama iš rinkos stabilumo rezervo pagal Sprendimo (ES) 2015/1814 1a straipsnio 7 dalį. Taikomas 2020 m. Europos vartotojų kainų indekso indeksavimas. Taikant šioje dalyje numatytą mechanizmą apyvartiniai taršos leidimai perkeliama iki 2029 m. gruodžio 31 d.

3. Jeigu vidutinė šio straipsnio 1 dalyje nurodytų apyvartinių taršos leidimų kaina daugiau nei trigubai viršija vidutinę apyvartinių taršos leidimų kainą per ankstesnius šešis mėnesius iš eilės, 150 mln. apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomas šis skyrius, perkeliama iš rinkos stabilumo rezervo pagal Sprendimo (ES) 2015/1814 1a straipsnio 7 dalį.

4. Jei 2 dalyje nurodyta sąlyga įvykdoma tą pačią dieną, kaip ir 1 arba 3 dalyje nurodyta sąlyga, papildomi apyvartiniai taršos leidimai perkeliama tik pagal 1 arba 3 dalį.

5. Anksčiau nei 2029 m. gruodžio 31 d., Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą, kurioje įvertina, ar 2 dalyje nurodytas mechanizmas buvo veiksmingas ir ar jis turėtų būti toliau taikomas. Komisija, jei tikslinga, prie tos ataskaitos Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo iš dalies keičiama ši direktyva, kad tas mechanizmas būtų pakoreguotas.

6. Jei 1, 2 arba 3 dalyje nurodyta viena ar daugiau sąlygų įvykdomos ir dėl to apyvartiniai taršos leidimai perkeliama, papildomi apyvartiniai taršos leidimai pagal šį straipsnį perkeliama ne anksčiau nei po 12 mėnesių.

7. Jeigu šio straipsnio 6 dalyje nurodyto 12 mėnesių laikotarpio antroje pusėje šio straipsnio 2 dalyje nurodyta sąlyga vėl įvykdoma, Komisija, padedama pagal Reglamento (ES) 2018/1999 44 straipsnį įsteigto komiteto, įvertina priemonės veiksmingumą ir gali įgyvendinimo aktu nuspręsti, kad šio straipsnio 6 dalis netaikoma. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis šios direktyvos 22a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

8. Jei 1, 2 arba 3 dalyje nurodyta viena ar daugiau sąlygų neįvykdomos ir 6 dalis netaikoma, Komisija nedelsdama *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia pranešimą dėl dienos, kurią ta sąlyga ar sąlygos buvo įvykdyta (-os).

9. Valstybės narės, kurioms taikoma pareiga pateikti taisomųjų veiksmų planą pagal Reglamento (ES) 2018/842 8 straipsnį, tinkamai atsižvelgia į papildomų apyvartinių taršos leidimų perkėlimo pagal šio straipsnio 2 dalį poveikį per praėjusius dvejus metus, kai svarsto dėl to reglamento 8 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytų papildomų veiksmų, kurie turi būti įgyvendinti, kad jos įvykdytų savo išpareigojimus pagal tą reglamentą.

30i straipsnis

Šio skyriaus peržiūra

Iki 2028 m. sausio 1 d. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia ataskaitą dėl šio skyriaus nuostatų įgyvendinimo veiksmingumo, administravimo ir praktinio taikymo, taip pat dėl Sprendimo (ES) 2015/1814 taisyklių taikymo. Kai tinkama, Komisija kartu su ta ataskaita pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl dalinio šio skyriaus keitimo. Iki 2031 m. spalio 31 d. Komisija įvertina, ar įmanoma į šios direktyvos III priedą įtraukti sektorius integruoti į ES ATLPS, apimančią šios direktyvos 1 priede išvardytus sektorius.

30j straipsnis

Vienašališko III priede nurodytos veiklos išplėtimo į kitus sektorius, kuriems netaikomi II ir III skyriai, tvarka

1. Nuo 2027 m. valstybės narės gali išplėsti III priede nurodytą veiklą, įtraukdamos į ją tame priede neišvardytus sektorius ir apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą pagal šį skyrių taikyti tokiems sektoriams, atsižvelgdamos į visus atitinkamus kriterijus, ypač poveikį vidaus rinkai, galimus konkurencijos iškraipymus, pagal šį skyrių nustatytos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos aplinkosauginį naudingumą ir numatytos stebėsenos bei ataskaitų teikimo sistemos patikimumą, jei tame priede nurodytos veiklos išplėtimą patvirtina Komisija.

Komisijai pagal 23 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus siekiant papildyti šią direktyvą nuostatomis veiklos išplėtimo patvirtinimo, kaip nurodyta šios dalies pirmoje pastraipoje, leidimo suteikti papildomus apyvartinius taršos leidimus ir leidimo kitoms valstybėms narėms išplėsti III priede nurodytą veiklą. Komisija, priimdama tokius deleguotuosius aktus, taip pat gali priimti papildomas veiklos išplėtimo taisykles, kuriomis būtų reglamentuojamos priemonės, skirtos galimo dvigubo skaičiavimo atvejams spręsti, be kita ko, dėl papildomų apyvartinių taršos leidimų suteikimo siekiant kompensuoti už apyvartinius taršos leidimus, kurių buvo atsisakyta dėl kuro naudojimo I priede išvardyti veiklai. Visos valstybių narių finansinės priemonės, skirtos įmonėms, veikiančioms sektoriuose ir pošakiuose, kuriems kyla reali anglies dioksido nutekėjimo rizika dėl didelių netiesioginių išlaidų, kurios patiriamos dėl į kuro kainas perkeliama su išmetamu šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiu susijusių išlaidų, kurias nulemia vienašališkas veiklos išplėtimas, turi atitikti valstybės pagalbos taisykles ir nesukelti netinkamų konkurencijos iškraipymų vidaus rinkoje.

2. Papildomi apyvartinės taršos leidimai, suteikti gavus leidimą pagal šį straipsnį, parduodami aukcione laikantis 30d straipsnyje nustatytų reikalavimų. Nepaisant 30d straipsnio 1–6 dalių, vienašališkai III priede nurodytą veiklą išplėtusios valstybės narės pagal šį straipsnį, nustato, kaip bus naudojamos pajamos, gautos aukcione pardavus tuos papildomus apyvartinius taršos leidimus.

30k straipsnis

Apyvartinių taršos leidimų prekybos pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams atidėjimas iki 2028 m., jei energijos kainos yra itin didelės

1. Ne vėliau kaip 2026 m. liepos 15 d. Komisija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia pranešimą dėl to, ar įvykdyta viena ar abi iš šių sąlygų:

- a) šešių kalendorinių mėnesių, kurie baigiasi 2026 m. birželio 30 d., vidutinė TTF dujų kaina buvo didesnė už vidutinę TTF dujų kainą 2022 m. vasario ir kovo mėn.;
- b) šešių kalendorinių mėnesių, kurie baigiasi 2026 m. birželio 30 d., vidutinė „Brent“ žalios naftos kaina buvo daugiau kaip du kartus didesnė už vidutinę „Brent“ žalios naftos kainą per penkerius ankstesnius metus; ataskaitinis penkerių metų laikotarpis yra penkerių metų laikotarpis, kuris baigiasi prieš pirmąjį šešių kalendorinių mėnesių laikotarpio mėnesį.

2. Jei tenkinama viena arba abi 1 dalyje nurodytos sąlygos, taikomos šios taisyklės:

- a) nukrypstant nuo 30c straipsnio 1 dalies, pirmieji metai, kuriais nustatomas visas Sąjungos apyvartinių taršos leidimų kiekis, yra 2028 m. ir nukrypstant nuo 30c straipsnio 3 dalies, pirmieji metai, kuriais koreguojamas visas Sąjungos apyvartinių taršos leidimų kiekis, yra 2029 m.;
- b) nukrypstant nuo 30d straipsnio 1 ir 2 dalių, apyvartinių taršos leidimų pardavimo aukcione pagal šį skyrį pradžia atidedama iki 2028 m.;
- c) nukrypstant nuo 30d straipsnio 2 dalies, papildomas pirmiesiems aukcionų metams skirtas apyvartinių taršos leidimų kiekis išskaičiuojamas iš 2030–2032 m. aukcionuose parduotinių apyvartinių taršos leidimų kiekio ir 2028 m. sukuriama pradiniai rinkos stabilumo rezerve laikomi apyvartiniai taršos leidimai;
- d) nukrypstant nuo 30e straipsnio 2 dalies, viso 2028 m. išmetamo teršalų kiekio pirminio leidimų atsisakymo terminas nukeliamas iki 2029 m. gegužės 31 d.;
- e) nukrypstant nuo 30i straipsnio, terminas, iki kurio Komisija turi pateikti ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai, atidedamas iki 2029 m. sausio 1 d.

(*) 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/842, kuriuo, prisidedant prie klimato politikos veiksmų, kad būtų vykdomi išsipareigojimai pagal Paryžiaus susitarimą, valstybėms narėms nustatomi įsipareigojimai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 156, 2018 6 19, p. 26).

(**) 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos sprendimas (ES, Euratomas) 2020/2053 dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos, kuriuo panaikinamas Sprendimas 2014/335/ES, Euratomas (OL L 424, 2020 12 15, p. 1).“;

30) įterpiamas šis skyrius:

„IVb skyrius

mokslines rekomendacijas ir finansavimo matomumas

30l straipsnis

Mokslinės rekomendacijos

Europos mokslinė patariamoji taryba klimato kaitos klausimais (toliau – patariamoji taryba), įsteigta pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 401/2009 (*) 10a straipsnį, gali savo iniciatyva teikti mokslines rekomendacijas ir rengti ataskaitas dėl šios direktyvos. Komisija atsižvelgia į atitinkamas patariamąsios tarybos rekomendacijas ir ataskaitas, visų pirma dėl:

- a) Poreikio nustatyti papildomą Sąjungos politiką ir priemones siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi šios direktyvos 30 straipsnio 3 dalyje nurodytų tikslų ir uždavinių;
- b) poreikio nustatyti papildomą Sąjungos politiką ir priemones, atsižvelgiant į ICAO susitarimus dėl pasaulinių priemonių, kuriomis siekiama sumažinti aviacijos poveikį klimatui, ir šios direktyvos 3gg straipsnyje nurodytos IMO pasaulinės rinkos priemonės užmojų ir aplinkosauginį naudingumą.

30m straipsnis

Informavimas, komunikacija ir viešinimas

1. Komisija užtikrina finansavimo iš ES ATLPS aukcionų pajamų, nurodytų 10a straipsnio 8 dalyje, matomumą:

- a) užtikrindama, kad tokio finansavimo gavėjai nurodytų tų lėšų kilmę ir užtikrintų Sąjungos finansavimo matomumą (visų pirma viešindami projektus ir jų rezultatus), teikdami nuoseklią, veiksmingą ir proporcingą tikslingą informaciją įvairiai auditorijai, įskaitant žiniasklaidą ir visuomenę, ir
- b) užtikrindama, kad tokio finansavimo gavėjai naudotų tinkamą ženklą „(bendrai) finansuojama iš ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos (inovacijų fondo)“, taip pat Sąjungos emblemą ir finansavimo sumą; jeigu to ženklo naudoti neįmanoma, inovacijų fondas turi būti paminėtas vykdant visą komunikacijos veiklą, įskaitant standus strateginėse viešai matomose vietose.

Komisija 10a straipsnio 8 dalyje nurodytame deleguotajame akte nustato būtinus reikalavimus, kad būtų užtikrintas finansavimo iš inovacijų fondo matomumas, įskaitant reikalavimą paminėti tą fondą.

2. Valstybės narės užtikrina finansavimo iš ES ATLPS aukcionų pajamų, nurodytų 10d straipsnyje, matomumą, atitinkantį tai, kas nurodyta šio straipsnio pirmos pastraipos 1 dalies a ir b punktuose, įskaitant reikalavimą paminėti modernizavimo fondą.

3. Atsižvelgdamos į nacionalines aplinkybes, valstybės narės stengiasi užtikrinti veiksmų ar projektų, finansuojamų iš ES ATLPS aukcionų pajamų, kurių naudojimą jos nustato pagal 3d straipsnio 4 dalį, 10 straipsnio 3 dalį ir 30d straipsnio 6 dalį, finansavimo šaltinio matomumą.

(*) 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 401/2009 dėl Europos aplinkos agentūros bei Europos aplinkos informacijos ir stebėjimo tinklo (OL L 126, 2009 5 21, p. 13).“;

31) Direktyvos 2003/87/EB I, IIb, IV ir V priedai iš dalies keičiami pagal šios direktyvos I priedą, o III ir IIIa priedai įtraukiami į Direktyvą 2003/87/EB, kaip nustatyta šios direktyvos I priede.

2 straipsnis

Sprendimo (ES) 2015/1814 daliniai pakeitimai

Sprendimas (ES) 2015/1814 iš dalies keičiamas taip:

1) 1 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 4 dalis pakeičiama taip:

„4. Komisija paskelbia bendrą kiekvienais metais apyvartoje buvusių apyvartinių taršos leidimų skaičių iki po to einančių metų birželio 1 d. Bendras konkrečiais metais apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičius gaunamas iš sudėtinio apyvartinių taršos leidimų, suteiktų įrenginiams ir laivybos bendrovėms ir neperkeltų į rezervą laikotarpiu nuo 2008 m. sausio 1 d. iki tų konkrečių metų gruodžio 31 d. (įskaitant tuo laikotarpiu pagal Direktyvos 2003/87/EB 13 straipsnio 2 dalį ir per tą laikotarpį 2018 m. kovo 18 d. galiojančių apyvartinių taršos leidimų skaičių ir ES ATLPS įrenginių operatorių turimas teises naudoti tarptautinius kreditus), skaičiaus atėmus sudėtinį pagal ES ATLPS patvirtintų įrenginių ir laivybos bendrovių laikotarpiu nuo 2008 m. sausio 1 d. iki tų pačių metų gruodžio 31 d. išmestų teršalų tonų ir visų pagal Direktyvos 2003/87/EB 12 straipsnio 4 dalį panaikintų apyvartinių taršos leidimų skaičių. Neatsižvelgiama į trejų metų laikotarpį nuo 2005 m. iki 2007 m. išmestus teršalus ir jų atžvilgiu suteiktus apyvartinius taršos leidimus. Pirmą kartą skelbiama 2017 m. gegužės 15 d.“;

b) įterpiama ši dalis:

„4a. Nuo 2024 m. apskaičiuojant bendrą konkrečiais metais apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičių įtraukiamas sudėtinis apyvartinių taršos leidimų, suteiktų aviacijos sektoriui, skaičius ir sudėtinis pagal ES ATLPS patvirtintas aviacijos išmetamas teršalų kiekis tonomis, ir neįtraukiamas teršalų kiekis, išmetamas vykstant skrydžių maršrutus, kuriems taikomas kompensavimas, skaičiuojamas pagal Direktyvos 2003/87/EB 12 straipsnio 6 dalį nuo 2024 m. sausio 1 d. iki tų pačių konkrečių metų gruodžio 31 d.

Apskaičiuojant bendrą apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičių, pagal Direktyvos 2003/87/EB 3gb straipsnį panaikinti apyvartiniai taršos leidimai laikomi suteiktais.“;

c) 5 ir 5a dalys pakeičiamos taip:

„5. Bet kuriais metais, jeigu bendras apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičius yra tarp 833 mln. ir 1 096 mln., apyvartinių taršos leidimų skaičius, lygus bendro apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičiaus, pateikto naujausioje šio straipsnio 4 dalyje nurodytoje paskelbtoje informacijoje, ir 833 mln. skirtumui, išskaičiuojamas iš apyvartinių taršos leidimų, kuriuos valstybės narės ketina pateikti aukcionui pagal Direktyvos 2003/87/EB 10 straipsnio 2 dalį, kiekio ir per 12 mėnesių laikotarpį, kuris prasideda tų metų rugsėjo 1 d., perkeliamas į rezervą. Jeigu bendras apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičius viršija 1 096 mln. apyvartinių taršos leidimų, apyvartinių taršos leidimų skaičius, kurį reikia atimti iš apyvartinių taršos leidimų kiekio, parduotino valstybių narių aukcione pagal Direktyvos 2003/87/EB 10 straipsnio 2 dalį ir perkeltino į rezervą per 12 mėnesių laikotarpį nuo tų metų rugsėjo 1 d., lygus 12 % bendro apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičiaus. Nukrypstant nuo šios pastraipos antro sakinio, iki 2030 m. gruodžio 31 d. tame sakinyje nurodyta procentinė dalis yra dvigubinama.

Nedarant poveikio bendram apyvartinių taršos leidimų, išskaičiuotinų pagal šią dalį, skaičiui, nustatant valstybių narių dalį tame bendrame skaičiuje, neatsižvelgiama į Direktyvos 2003/87/EB 10 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodytus apyvartinius taršos leidimus iki 2030 m. gruodžio 31 d.

5a. Nuo 2023 m. rezerve esantys apyvartiniai taršos leidimai, kurių skaičius viršija 400 mln. apyvartinių taršos leidimų, nebegalioja, nebent vykdoma pirmą peržiūrą pagal 3 straipsnį būtų nuspręsta kitaip.“;

d) 7 dalis pakeičiama taip:

„7. Jei šio straipsnio 6 dalis netaikytina ir įvykdoma Direktyvos 2003/87/EB 29a straipsnio 1 dalyje nustatyta sąlyga, bet kuriais metais iš rezervo perduodami ir prie apyvartinių taršos leidimų, kuriuos valstybės narės parduos aukcionuose pagal tos direktyvos 10 straipsnio 2 dalį, kiekio pridedami 75 mln. apyvartinių taršos leidimų. Kai rezerve yra mažiau nei 75 mln. apyvartinių taršos leidimų, pagal šią dalį perduodami visi jame esantys apyvartiniai taršos leidimai. Jei įvykdoma tos direktyvos 29a straipsnio 1 dalyje nustatyta sąlyga, skaičius, kuris turi būti

perduotas iš rezervo laikantis to straipsnio, tolygiai paskirstomas trijų mėnesių laikotarpyje, pradedant ne vėliau kaip per du mėnesius nuo tos dienos, kai įvykdoma tos direktyvos 29a straipsnio 1 dalyje nustatyta sąlyga, kaip pranešė Komisija pagal tos dalies ketvirtą pastraipą.“;

2) įterpiamas šis straipsnis:

„1a straipsnis

Rinkos stabilumo rezervo taikymas pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams

1. Į Direktyvos 2003/87/EB IVa skyrių įtraukti apyvartiniai taršos leidimai perkeliama į šio sprendimo 1 straipsniu sukurtą rezervo atskirą skirsnį arba iš jo laikantis šiame straipsnyje nustatytų taisyklių.

2. Apyvartiniai taršos leidimai į rezervą pagal šį straipsnį perkeliama nuo 2028 m. rugsėjo 1 d. Į Direktyvos 2003/87/EB IVa skyrių įtraukti apyvartiniai taršos leidimai į rezervą perkeliama, jame laikomi ir iš jo išleidžiami atskirai nuo apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomas šio sprendimo 1 straipsnis.

3. 2027 m. šio straipsnio 1 dalyje nurodytas skirsnis sukuriamas remiantis Direktyvos 2003/87/EB 30d straipsnio 2 dalies antra pastraipa. Nuo 2031 m. sausio 1 d. toje pastraipoje nurodyti apyvartiniai taršos leidimai, kurie nebuvo išleisti iš rezervo, nebegalioja.

4. Į Direktyvos 2003/87/EB IVa skyrių įtrauktų apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų bendrą skaičių kiekvienais metais Komisija paskelbia iki kitų metų birželio 1 d. atskirai nuo apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičiaus pagal šio sprendimo 1 straipsnio 4 dalį. Bendras konkrečiais metais apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičius pagal šį straipsnį gaunamas iš sudėtinio į tą skyrių įtrauktų apyvartinių taršos leidimų, suteiktų nuo 2027 m. sausio 1 d., skaičiaus, atėmus sudėtinį į tą skyrių įtrauktą patikrintą išmetamą teršalų kiekį tonomis per laikotarpį nuo 2027 m. sausio 1 d. iki tų pačių konkrečių metų gruodžio 31 d. ir visus į tą skyrių įtrauktus apyvartinius taršos leidimus, panaikintus pagal Direktyvos 2003/87/EB 12 straipsnio 4 dalį. Pirmą kartą skelbiama 2028 m. birželio 1 d.

5. Bet kuriais metais, jeigu bendras apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičius, pateiktas naujausioje šio straipsnio 4 dalyje nurodytoje paskelbtoje informacijoje, viršija 440 mln. apyvartinių taršos leidimų, 100 mln. apyvartinių taršos leidimų išskaičiuojama iš apyvartinių taršos leidimų, kuriems taikomas Direktyvos 2003/87/EB IVa skyrius ir kuriuos valstybės narės ketina pateikti aukcionui pagal tos direktyvos 30d straipsnį, kiekio ir per 12 mėnesių laikotarpį, kuris prasideda tų metų rugsėjo 1 d., perkeliama į rezervą.

6. Bet kuriais metais, jei bendras apyvartoje esantis apyvartinių taršos leidimų skaičius yra mažesnis nei 210 mln., iš rezervo į apyvartą perkeliama ir prie į Direktyvos 2003/87/EB IVa skyrių įtrauktų apyvartinių taršos leidimų, kuriuos valstybės narės parduos aukcione pagal tos direktyvos 30d straipsnį, pridedama į tą skyrių įtrauktų 100 mln. apyvartinių taršos leidimų kiekį. Kai rezerve yra mažiau nei 100 mln. apyvartinių taršos leidimų, pagal šią dalį į apyvartą perkeliama visi jame esantys apyvartiniai taršos leidimai.

7. Skaičius, kuris pagal Direktyvos 2003/87/EB 30h straipsnį turi būti perduotas iš rezervo, pridedamas prie į tos direktyvos IVa skyrių įtrauktų apyvartinių taršos leidimų kiekio, kurį valstybės narės pagal tos direktyvos 30d straipsnį parduos aukcione. Skaičius, kuris turi būti perduotas iš rezervo, tolygiai paskirstomas trijų mėnesių laikotarpyje, pradedant ne vėliau kaip per du mėnesius nuo tos dienos, kai *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbiama, kad įvykdytos sąlygos pagal Direktyvos 2003/87/EB 30h straipsnio 8 dalį.

8. Šio sprendimo 1 straipsnio 8 dalis ir 3 straipsnis taikomi apyvartiniais taršos leidimams, įtrauktiems į Direktyvos 2003/87/EB IVa skyrių.

9. Nukrypstant nuo šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalių, jei įvykdoma viena arba abi Direktyvos 2003/87/EB 30k straipsnio 1 dalyje nurodytos sąlygos, šio straipsnio 2 dalyje nurodytas apyvartinių taršos leidimų perkėlimas į rezervą vykdomas nuo 2029 m. rugsėjo 1 d., o šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodyti terminai nukeliami vieniems metams.“;

3) 3 straipsnis pakeičiamas taip:

„3 straipsnis

Peržiūra

Komisija stebi, kaip veikia rezervas, remdamasi ataskaita, numatyta Direktyvos 2003/87/EB 10 straipsnio 5 dalyje. Toje ataskaitoje turėtų būti išnagrinėtas atitinkamas poveikis konkurencingumui, visų pirma pramonės sektoriui, įskaitant BVP atžvilgiu, užimtumo ir investicijų rodiklius. Per trejus metus nuo rinkos stabilumo rezervo veikimo pradžios dienos, o po to kas penkerius metus Komisija, remdamasi tinkamo Europos anglies dioksido rinkos veikimo analize, peržiūri rezervą ir prireikus pateikia pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto Europos Parlamentui ir Tarybai. Atliekant kiekvieną peržiūrą visų pirma apsvarstomas procentinis dydis, pagal kurį nustatomas apyvartinių taršos leidimų, perkeltinų į rezervą pagal šio sprendimo 1 straipsnio 5 dalį, skaičius, taip pat ribos, taikomos bendram apyvartoje esančių apyvartinių taršos leidimų skaičiui, skaitinė reikšmė, be kita ko, siekiant nustatyti, ar tą ribą reikia koreguoti pagal Direktyvos 2003/87/EB 9 straipsnyje nurodytą linijinį koeficientą, ir apyvartinių taršos leidimų, kurie turi būti perkelti iš rezervo pagal šio sprendimo 1 straipsnio 6 ar 7 dalį, skaičius. Atlikdama peržiūrą Komisija taip pat įvertina rezervo poveikį augimui, darbo vietoms, Sąjungos pramonės konkurencingumui ir anglies dioksido nutekėjimo rizikai.“;

3 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigalioję įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos 1 straipsnio būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo 2023 m. gruodžio 31 d. Tas nuostatas jos taiko nuo 2024 m. sausio 1 d.

Tačiau valstybės narės užtikrina, kad įsigalioję įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad ne vėliau kaip nuo 2024 m. birželio 30 d. būtų laikomasi šių straipsnių:

- a) šios direktyvos 1 straipsnio 3 punkto ae–ai punktų;
- b) šios direktyvos 1 straipsnio 29 punkto, išskyrus Direktyvos 2003/87/EB 30f straipsnio 4 dalį, įtrauktą tuo punktu, ir
- c) šios direktyvos 1 straipsnio 31 punkto, kiek tai susiję su Direktyvos 2003/87/EB III ir IIIa priedais, įtrauktais tuo punktu.

Jos nedelsdamos praneša Komisijai apie nuostatas, kurias priėmė pagal pirmą ir antrą pastraipą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Tokios nuorodos darymo būdus nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

4 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

Vykdydamos savo įsipareigojimus pagal šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalį valstybės narės užtikrina, kad 2023 m. birželio 4 d. taikomos redakcijos nacionalinės teisės aktai, kuriais į nacionalinę teisę perkeliama Direktyvos 2003/87/EB 3 straipsnio u punktas, 10a straipsnio 3 ir 4 punktai, 10c straipsnio 7 punktas ir I priedo 1 ir 3 punktai, būtų toliau taikomi iki 2025 m. gruodžio 31 d. Nukrypstant nuo 3 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos paskutinio sakinio, nacionalines priemones, kuriomis tų nuostatų pakeitimai perkeliama į nacionalinę teisę, jos taiko nuo 2026 m. sausio 1 d.

5 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

2 straipsnis taikomas nuo 2024 m. sausio 1 d.

6 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre 2023 m. gegužės 10 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkė

R. METSOLA

Tarybos vardu

Pirmininkė

J. ROSWALL

PRIEDAS

1) Direktyvos 2003/87/EB I priedas iš dalies keičiamas taip:

a) 1 punktas pakeičiamas taip:

„1. Ši direktyva netaikoma įrenginiams ar jų dalims, kurie yra naudojami naujiems gaminiams ir procesams tirti, plėtoti ir bandyti. Ši direktyva netaikoma įrenginiams, kai per atitinkamą ankstesnį penkerių metų laikotarpį, nurodytą 11 straipsnio 1 dalies antroje pastraipoje, deginant biomasę, atitinkančią pagal 14 straipsnį nustatytus kriterijus, išmetamas teršalų kiekis vidutiniškai sudaro daugiau kaip 95 % bendro vidutinio išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio.“;

b) 3 punktas pakeičiamas taip:

„3. Jei norima apskaičiuoti įrenginio bendrą vardinę šiluminę galią siekiant nustatyti, ar jis turi būti įtrauktas į ES ATLPS, sudedama visų jo techninių mazgų, kuriuose deginamas kuras, vardinė šiluminė galia. Tie mazgai gali būti įvairių tipų katilai, degikliai, turbinos, šildytuvai, kūryklos, atliekų deginimo įrenginiai, kalkių deginimo krosnys, džiovinimo krosnys, krosnys, džiovyklos, varikliai, degalų elementai, cheminio deginimo mazgai, fakelai ir terminio arba katalizinio deginimo įrenginiai. Į mazgus, kurių vardinė šiluminė galia mažesnė nei 3 MW, šio skaičiavimo tikslais neatsižvelgiama.“;

c) lentelė iš dalies keičiama taip:

i) pirma eilutė pakeičiama taip:

„Kuro deginimas įrenginiuose, kurių bendra vardinė šiluminė galia didesnė nei 20 MW (išskyrus įrenginiuose, skirtuose pavojingųjų arba komunalinių atliekų deginimui) Nuo 2024 m. sausio 1 d. – kuro deginimas komunalinių atliekų deginimo įrenginiuose, kurių bendra vardinė šiluminė galia viršija 20 MW, 14 ir 15 straipsnių tikslais	Anglies dioksidas“
--	--------------------

ii) antra eilutė pakeičiama taip:

„Naftos perdirbimas, kai eksploatuojami kuro deginimo įrenginiai, kurių bendra vardinė šiluminė galia yra didesnė nei 20 MW	Anglies dioksidas“
---	--------------------

iii) penkta eilutė pakeičiama taip:

„Ketaus arba plieno gamyba (pirminis arba antrinis liejimas), įskaitant tolydųjį liejimą, kurių pajėgumas yra didesnis nei 2,5 tonos per valandą	Anglies dioksidas“
--	--------------------

iv) septinta eilutė pakeičiama taip:

„Pirminė aliuminio ar aliuminio oksido gamyba	Anglies dioksidas ir perfluorangliavandeniai“
---	---

v) penkiolikta eilutė pakeičiama taip:

„Gipso džiovinimas arba kalcinavimas, arba gipso plokščių ir kitų gipso produktų gamyba, kai kalcinuoto gipso ar džiovinto antrinio gipso gamybos bendras pajėgumas yra didesnis nei 20 tonų per dieną	Anglies dioksidas“
--	--------------------

vi) aštuoniolika eilutė pakeičiama taip:

„Suodžių gamyba, įskaitant organinių medžiagų (alyvų, deguto, krekingo produktų ir distiliacijos likučių) karbonizaciją, kai gamybos pajėgumas yra didesnis nei 50 tonų per dieną	Anglies dioksidas“
---	--------------------

vii) dvidešimt ketvirta eilutė pakeičiama taip:

„Vandenilio (H ₂) ir sintezės dujų gamyba, kai gamybos pajėgumas yra didesnis nei 5 tonos per dieną	Anglies dioksidas“
---	--------------------

viii) dvidešimt septinta eilutė pakeičiama taip:

„Šiltnamio efektą sukeliančių dujų gabenimas į geologinio saugojimo saugyklą, patvirtintą pagal Direktyvą 2009/31/EB, išskyrus tas išmetamąsias šiltnamio efektą sukeliančiąsias dujas, kurios pagal šią direktyvą priskiriamos kitai veiklai	Anglies dioksidas“
---	--------------------

ix) po paskutinės naujos eilutės įtraukiama ši eilutė, ją atskiriant skiriamąja linija:

„Jūrų transportas Jūrų transporto veikla, kuriai taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/757, išskyrus jūrų transporto veiklą, kuriai taikoma to reglamento 2 straipsnio 1a dalis ir, iki 2026 m. gruodžio 31 d., to reglamento 2 straipsnio 1b dalis	Anglies dioksidas; Nuo 2026 m. sausio 1 d.: metanas ir azoto suboksidas“
---	---

2) Direktyvos 2003/87/EB IIb priedas pakeičiamas taip:

„IIb PRIEDAS

A DALIS.

MODERNIZAVIMO FONDO LĖŠŲ PASKIRSTYMAS PAGAL 10 STRAIPSNIO 1 DALIES TREČIĄ PASTRAIPĄ

	Dalis
Bulgarija	5,84 %
Čekija	15,59 %
Estija	2,78 %
Kroatija	3,14 %
Latvija	1,44 %
Lietuva	2,57 %
Vengrija	7,12 %
Lenkija	43,41 %
Rumunija	11,98 %
Slovakija	6,13 %

B DALIS.

MODERNIZAVIMO FONDO LĖŠŲ PASKIRSTYMAS PAGAL 10 STRAIPSNIO 1 DALIES KETVIRTĄ PASTRAIPĄ

	Dalis
Bulgarija	4,9 %
Čekija	12,6 %
Estija	2,1 %
Graikija	10,1 %
Kroatija	2,3 %
Latvija	1,0 %
Lietuva	1,9 %
Vengrija	5,8 %
Lenkija	34,2 %
Portugalija	8,6 %
Rumunija	9,7 %
Slovakija	4,8 %
Slovėnija	2,0 %;

3) į Direktyvą 2003/87/EB įterpiami šie III ir IIIa priedai:

„III PRIEDAS

VEIKLA, KURIAI TAIKOMAS IVa SKYRIUS

Veikla	Šiltnamio efektą sukeliančios dujos
Pastatų, kelių transporto ir papildomuose sektoriuose deginimui naudojamo kuro išleidimas vartoti. Šiai veiklai nepriskiriama: a) kuro, naudojamo šios direktyvos I priede išvardintai veiklai vykdyti, išleidimas vartoti, išskyrus atvejus, kai jis naudojamas deginimui vykdant šiltnamio efektą sukeliančių dujų vežimo į geologinę saugyklą veiklą, kaip numatyta to priedo dvidešimt septintoje eilutėje arba kai jis naudojamas deginimui įrenginiuose, kurie neįtraukiami pagal 27a straipsnį; b) kuro, kurio išmetamųjų teršalų faktorius yra nulis, išleidimas vartoti; c) pavojingųjų ar komunalinių atliekų, naudojamų kaip kuras, išleidimas vartoti. Pastatų ir kelių transporto sektoriai atitinka šiuos išmetamo teršalų kiekio šaltinius, apibrėžtus 2006 m. IPCC nacionalinės šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos gairėse, prireikus tas apibrėžtis pakoreguojant taip: a) bendra šilumos ir elektros energijos gamyba (CHP) (šaltinių kategorijos kodas 1A1a ii) ir šilumos gamybos įmonės (šaltinių kategorijos kodas 1A1a iii), jeigu šiluma gaminama šios dalies c ir d punktuose nurodytų kategorijų reikmėms tiesiogiai arba per centralizuoto šilumos tiekimo tinklus;	Anglies dioksidas
b) kelių transportas (šaltinių kategorijos kodas 1A3b), išskyrus žemės ūkio transporto priemonių naudojimą grįstuose keliuose; c) komercinės / institucinės paskirties (šaltinių kategorijos kodas 1A4a); d) gyvenamosios paskirties (šaltinių kategorijos kodas 1A4b).	

Veikla	Šiltnamio efektą sukeliančios dujos
Papildomi sektoriai atitinka šiuos išmetamo teršalų kiekio šaltinius, apibrėžtus 2006 m. IPCC nacionalinės šiltnamio efektą sukeliančių dujų apskaitos gairėse: a) energetikos sektorius (šaltinių kategorijos kodas 1A1), išskyrus šio priedo antros dalies a punkte apibrėžtas kategorijas; b) gamybos pramonė ir statyba (šaltinių kategorijos kodas 1A2).	

IIIa PRIEDAS

LINIJINIO MAŽINIMO KOEFICIENTO KOREGAVIMAS PAGAL 30c STRAIPSNIO 2 DALĮ

- Jeigu pagal IVa skyrių pateiktas išmetamo teršalų kiekio 2024–2026 m. vidurkis daugiau nei 2 % viršija 2025 m. kiekio vertę, nustatytą pagal 30c straipsnio 1 dalį, ir jeigu tie skirtumai atsiranda ne dėl mažesnių nei 5 % skirtumų tarp pagal IVa skyrių pateikto išmetamo teršalų kiekio ir registro duomenų dėl 2025 m. Sąjungoje išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio iš JTBKKK kategorijų šaltinių į IVa skyrių įtrauktuose sektoriuose, linijinis mažinimo koeficientas apskaičiuojamas pakoreguojant 30c straipsnio 1 dalyje nurodytą linijinį mažinimo koeficientą.

- Pagal 1 punktą pakoreguotas linijinis mažinimo koeficientas nustatomas taip:

$$LRF_{adj} = 100\% * [MRV_{[2024-2026]} - (ESR_{[2024]} - 6 * LRF_{[2024]} * ESR_{[2024]})] / (5 * MRV_{[2024-2026]}), \text{ čia:}$$

LRF_{adj} – pakoreguotas linijinis mažinimo koeficientas;

$MRV_{[2024-2026]}$ – pagal IVa skyrių patikrinto 2024–2026 m. išmetamo teršalų kiekio vidurkis;

$ESR_{[2024]}$ – 2024 m. išmetamo teršalų kiekio vertė, nustatoma pagal 30c straipsnio 1 dalį, į IVa skyrių įtrauktuose sektoriuose;

$LRF_{[2024]}$ – 30c straipsnio 1 dalyje nurodytas linijinis mažinimo koeficientas).“;

- Direktyvos 2003/87/EB IV priedas iš dalies keičiamas taip:

- A dalies skirsnis „Skaičiavimas“ iš dalies keičiamas taip:

- trečioje dalyje paskutinis sakiny „Biomasės išmetamųjų teršalų faktorius yra lygus nuliui.“ pakeičiamas taip:

„Biomasės, atitinkančios Direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytus biomasės tvarumo ir išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijus, atlikus visas reikiamas korekcijas pagal šią direktyvą, kaip nustatyta šio direktyvos 14 straipsnyje nurodytuose įgyvendinimo aktuose, išmetamųjų teršalų faktorius yra lygus nuliui.“;

- penkta dalis pakeičiama taip:

„Naudotini pagal Direktyvą 2010/75/ES apskaičiuoti oksidacijos faktoriai, nebent operatorius gali įrodyti, kad konkrečios veiklos faktoriai yra tikslesni.“;

- B dalies skirsnio „Anglies dioksido emisijų stebėseną“ ketvirtoje dalyje paskutinis sakiny „Biomasės emisijos išmetimo koeficientas yra lygus nuliui.“ pakeičiamas taip:

„Biomasės, atitinkančios Direktyvoje (ES) 2018/2001 nustatytus biomasės tvarumo ir išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimo kriterijus, atlikus visas reikiamas korekcijas pagal šią direktyvą, kaip nustatyta šio direktyvos 14 straipsnyje nurodytuose įgyvendinimo aktuose, išmetamųjų teršalų faktorius yra lygus nuliui.“;

c) papildoma šia dalimi:

„C DALIS.

Vykdam III priede nurodytą veiklą išmetamo teršalų kiekio stebėseną ir ataskaitų teikimas

Išmetamo teršalų kiekio stebėseną

Išmetamo teršalų kiekio stebėseną vykdoma remiantis skaičiavimu.

Skaičiavimas

Išmetamas teršalų kiekis apskaičiuojamas pagal formulę:

Vartoti išleidžiamas kuras $\times$ išmetamųjų teršalų faktorius

Vartoti išleidžiamas kuras apima reguliuojamo subjekto vartoti išleidžiamo kuro kiekį.

Naudojami numatytieji Tarpyvyriausybinių klimato kaitos komisijos (IPCC) išmetamųjų teršalų faktoriai, nustatyti pagal 2006 m. IPCC parengtas ŠESD apskaitos gaires arba paskesnes atnaujintas tų gairių redakcijas, nebent konkrečiai kuro rūšiai taikomi išmetamųjų teršalų faktoriai, kuriuos, pasitelkusios priimtinas analizės metodus, nustatė nepriklausomos akredituotos laboratorijos, būtų tikslesni.

Atskirai atliekamas kiekvieno reguliuojamo subjekto ir kiekvieno kuro rūšies kiekio apskaičiavimas.

Išmetamo teršalų kiekio ataskaitų teikimas

Savo ataskaitoje kiekvienas reguliuojamas subjektas pateikia šią informaciją:

A. reguliuojamo subjekto identifikavimo duomenis, įskaitant:

- reguliuojamo subjekto pavadinimą;
- jo adresą, įskaitant pašto kodą ir šalį;
- vartoti išleidžiamo kuro rūšį ir veiklą, kurią vykdydamas jis išleidžia kurą vartoti, įskaitant naudojamą technologiją;
- kontaktinio asmens adresą, telefoną, fakso numerį ir el. pašto duomenis, ir
- reguliuojamo subjekto ir patronuojančiosios įmonės savininko vardą ir pavardę;

B. dėl kiekvienos vartoti išleidžiamo kuro rūšies, naudojamos deginti III priede nurodytuose sektoriuose, kuriai apskaičiuojamas išmetamas teršalų kiekis:

- vartoti išleidžiamo kuro kiekį;
- išmetamųjų teršalų faktorius;
- bendrą išmetamą teršalų kiekį;
- galutinę (-es) vartoti išleidžiamo kuro paskirtį (-is) ir
- neapibrėžtį.

Valstybės narės, siekdamos, kad verslui tektų kuo mažiau ataskaitų teikimo reikalavimų, imasi priemonių ataskaitos teikimo reikalavimams su kitais galiojančiais šio pobūdžio reikalavimais suderinti.“;

5) Direktyvos 2003/87/EB V priedas papildomas šia dalimi:

„C DALIS.

Vykdam III priede nurodytą veiklą išmetamo teršalų kiekio tikrinimas

Bendrieji principai

1. Vykdam III priede išvardytą veiklą išmetamas teršalų kiekis turi būti patikrintas.
2. Tikrinimo procesas apima pagal 14 straipsnio 3 dalį teikiamos ataskaitos ir per ankstesnius metus atliktos stebėsenos nagrinėjimą. Tikrinant vertinamas stebėsenos sistemų patikimumas, įtikinamumas ir tikslumas ir su išmetamu teršalų kiekiu susiję duomenys bei informacija, visų pirma:
 - a) pateikti vartoti išleidžiamo kuro duomenys ir susiję skaičiavimai;

- b) išmetamųjų teršalų faktorių pasirinkimas ir naudojimas;
 - c) skaičiavimai, kuriais remiantis buvo nustatytas bendras išmetamas teršalų kiekis.
3. Ataskaitoje nurodytas išmetamas teršalų kiekis gali būti patvirtintas tik jei patikimi ir įtikinami duomenys bei informacija leidžia jį nustatyti labai patikimai. Kad būtų užtikrinamas aukštas patikimumo lygis, reguliuojamas subjektas turi įrodyti, jog:
- a) pateiktuose duomenyse nėra neatitikimų;
 - b) duomenys buvo surinkti taikant patvirtintus mokslinius standartus ir
 - c) atitinkami reguliuojamo subjekto įrašai yra išsamūs ir nuoseklūs.
4. Tikrintojui užtikrinama prieiga į visas veiklos vykdymo vietas ir prie informacijos, susijusios su tikrinamuoju dalyku.
5. Tikrintojas atsižvelgia į tai, ar reguliuojamas subjektas užregistruotas pagal Sąjungos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemą (EMAS).
- Metodika
- Strateginė analizė
6. Patikrinimas grindžiamas viso reguliuojamo subjekto vartoti išleidžiamo kuro kiekio strategine analize. Tam reikia, kad tikrintojas apžvelgtų visą veiklą, kurią vykdydamas reguliuojamas subjektas išleidžia kurą vartoti, ir jos svarbą išmetamam teršalų kiekiui.
- Proceso analizė
7. Pateikti duomenys ir informacija tam tikrais atvejais tikrinami reguliuojamame subjekte. Tikrintojas, siekdamas nustatyti pateiktą duomenų ir informacijos patikimumą, atlieka patikrinimus vietoje.
- Rizikos analizė
8. Tikrintojas atlieka visų priemonių, kuriomis reguliuojamas subjektas išleidžia kurą vartoti, įvertinimą siekdamas nustatyti, ar bendri reguliuojamo subjekto išmetamo teršalų kiekio duomenys yra patikimi.
9. Remdamasis šia analize, tikrintojas aiškiai nustato tuos elementus, kurie sietini su didele paklaidos rizika, ir kitus stebėsenos bei ataskaitų teikimo procedūros aspektus, galinčius padidinti tikimybę, kad bendras išmetamas teršalų kiekis bus nustatytas klaidingai. Tai pirmiausia siejama su skaičiavimais, kurie yra būtini siekiant nustatyti iš pavienių šaltinių išmetamo teršalų kiekio lygį. Ypatingas dėmesys skiriamas elementams, kurie siejami su aukštu paklaidos lygiu, ir pirmiau minėtiems stebėsenos procedūros aspektams.
10. Tikrintojas atsižvelgia į visus veiksmingus rizikos kontrolės metodus, kuriuos reguliuojamas subjektas naudoja siekdamas kuo labiau sumažinti neapibrėžties lygį.
- Ataskaita
11. Tikrintojas parengia patvirtinimo proceso ataskaitą, kurioje nurodo, ar pagal 14 straipsnio 3 dalį pateikta ataskaita yra patenkinama. Joje konkrečiai nurodomi visi klausimai, susiję su tikrintojo atliktu darbu. Tikrintojas gali pareikšti, kad pagal 14 straipsnio 3 dalį pateikta ataskaita yra patenkinama, jeigu, jo nuomone, bendras išmetamas teršalų kiekis iš esmės nurodytas teisingai.
- Minimalieji tikrintojo kompetencijos reikalavimai
12. Tikrintojas turi būti nepriklausomas nuo reguliuojamo subjekto, dirbti teisingai, objektyviai bei profesionaliai ir išmanyti:
- a) šios direktyvos nuostatas, taip pat Komisijos pagal 14 straipsnio 1 dalį priimtus atitinkamus standartus ir rekomendacijas;

- b) su tikrinama veikla susijusius teisės aktų, reguliavimo ir administracinius reikalavimus ir
 - c) kaip gaunama visa informacija, susijusi su visomis priemonėmis, kuriomis reguliuojamas subjektas išleidžia kurą vartoti, visų pirma, kaip renkami, matuojami, apskaičiuojami ir pateikiami duomenys.“.
-